

**LETNO POROČILO
SLOVENSKEGA
MLADINSKEGA
GLEDALIŠČA ZA
LETO 2025**

VSEBINSKO POROČILO SLOVENSKEGA MLADINSKEGA GLEDALIŠČA ZA LETO 2025

I. SPLOŠNI DEL

Vsebinski presežki Slovenskega mladinskega gledališča, ki jih beležimo že vrsto let, so se leta 2025 nadaljevali prav tako intenzivno in z jasno razvojno naravnanoostjo. Leto je bilo prvo, ki ga je v celoti zaznamovalo delovanje novega vodstva, ki je ob poudarku na visoki umetniški kakovosti in dosledni realizaciji zastavljenih programskih usmeritev posebno pozornost namenilo podporni infrastrukturi gledališča, krepitvi kolektiva in dolgoročnemu razvoju ustanove.

Umetniški rezultati lanskega leta 2025 potrjujejo kontinuiteto vsebinskih presežkov, ki jih Mladinsko dosega že več zaporednih let. Pomembno je izpostaviti, da z vrhunsko in inovativno uprizoritveno umetnostjo, ki nastaja v Mladinskem, nadaljujemo tradicijo uvrščanja v programe ključnih slovenskih gledaliških festivalov. Leta 2025 smo bile_i tako uvrščene_i v program **60. Boršnikovega srečanja in v tekmovalni program 55. Tedna slovenske drame s predstavo *Kje mi živimo*. Na 55. Teden slovenske drame smo se v tekmovalni program uvrstile_i še z *Jato*, s predstavo *Umetnost vojne/Umetnost miru* pa v spremljevalni program za mlade.**

Dosežki leta 2025 se jasno odražajo tudi v **festivalskem letu 2026, saj bo Mladinsko znova nadpovprečno zastopano na obeh osrednjih nacionalnih festivalih**. Na 56. Tednu slovenske drame so v tekmovalni program uvrščene predstave *Inkubator*, **55. člen** in ***Umetnost življenja: Umor na podeželju***, v spremljevalnega pa *Boško in Admira*. Na 61. Boršnikovem srečanju pa bo Mladinsko zastopano s predstavami *Inkubator*, **1974** in **55. člen** v tekmovalnem programu, z *Boškom in Admiru* pa v spremljevalnem.

Takšna kontinuirana navzočnost na obeh ključnih slovenskih gledaliških festivalih potrjuje izjemen položaj Mladinskega v nacionalnem kulturnem prostoru. V zadnjih desetih letih se Mladinsko le enkrat ni uvrstilo v tekmovalni program omenjenih festivalov, kar je redke in dolgoročno izjemen dosežek.

Pomemben programski in strateški poudarek leta 2025 predstav

lja tudi izrazita umeščenost gledališča v evropski kulturni prostor. V okviru kompleksnega projekta ***Dodekalogija***, ki je nastal v koprodukciji s SNG Nova Gorica ter v sodelovanju z Evropsko prestolnico kulture GO! 2025 Nova Gorica – Gorica, se je Mladinsko dejavno vključilo v čezmejni in evropski kontekst sodobnih uprizoritvenih praks. Zaradi specifičnosti projekta so posamezne uprizoritve nastajale in bile predstavljene na različnih prizoriščih, ki so v tem primeru delovala kot matična prizorišča predstav. Takšen produkcijski model pomembno razširja razumevanje gledališkega prostora ter odpira nove možnosti za razvoj občinstev in umetniških formatov.

Naše predstave so leta 2025 še naprej odmevno gostovale v tujini, hkrati pa ostajale močno navzoče doma. Nadaljevale_i smo uspešno uprizorjanje kakovostnih vsebin zunaj matičnega odra – tako v osrednjih kulturnih institucijah kot v regionalnih okoljih –, s čimer pomembno prispevamo k dostopnosti programa, širjenju občinstev ter utrjevanju umetniške identitete Mladinskega v slovenskem in evropskem prostoru.

Poleg umetniških dosežkov je leto 2025 zaznamovalo tudi intenzivno delo na organizacijskem, produkcijskem in razvojnem področju. Posebno pozornost smo namenile_i krepitvi kolektiva, izboljševanju delovnih pogojev ter vlaganjem v tehnično in drobno opremo, nujno za realizacijo zahtevnega programa. Izvedle_i smo sanacijo skladiščnih in drugih delovnih prostorov in jih dodatno opremile_i, kar bo dolgoročno izboljšalo prostorske razmere za delo in produkcijsko učinkovitost.

Nadaljevale_i smo tudi notranjo reorganizacijo in optimizacijo stroškov hladnega pogona, obenem pa preizpraševale_i in posodabljale_i načine dela znotraj kolektiva in produkcijske prakse pri posameznih projektih. Poseben poudarek smo namenile_i razvoju podpornih vsebin gledališča, odpiranju novim občinstvom in poglobljanju odnosa z obstoječimi gledalkami_ci.

Mladinsko se je leta 2025 dejavno vključilo v **projekte zelenega prehoda** in trajnostnega razvoja, zlasti v okviru mednarodne pobude **Greenstage**, prav tako pa smo postale_i del projektov **Pospeševalnik zelenih veščin za KUS** in **Zeleni korak za kulturo**. S tem smo se povezale_i z referenčnimi gledališči in organizacijami doma in v tujini ter postale_i eden prvih javnih gledaliških zavodov v Sloveniji, ki se sistematično in dejavno loteva trajnostne preobrazbe delovanja. Zavedamo se, da so tovrstni procesi ključni za prihodnost umetniškega ustvarjanja, za delovna okolja in družbo kot celoto.

Pomembno razvojno področje predstavlja tudi **projekt povezovanja med kulturo in zdravjem**. Leta 2025 smo temu namenile_i posebno pozornost tako na ravni kolektiva kot v vsebinskih in programskih praksah, ki prispevajo k dobrobiti ustvarjalk_cev, zaposlenih in naših občinstev. Prepričane_i smo, da sta kultura in zdravje neločljivo povezana in da prav medsektorsko sodelovanje omogoča dolgoročne pozitivne učinke za posameznice_ke in skupnost.

Leta 2025 smo uspešno sprejele_i novi **Strateški načrt Slovenskega mladinskega gledališča za prihodnjih pet let**. Z njim utrjujemo položaj Mladinskega kot razvojno in vsebinsko vitalne ustanove, ki ne čaka na zunanje spremembe, temveč jih dejavno sooblikuje. Naš cilj ostaja jasen: ustvarjati gledališče prihodnosti – odprto, povezovalno, trajnostno in umeščeno v živi kulturni prostor Ljubljane, Slovenije in Evrope.

LETO	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Vsi dogodki	263	278	323	147	242	268	237	248	291
Vse predstave	204	239	261	125	179	234	207	206	211*
Št. obisk.	42.237	45.026	42.036	23.347	21.850	24.567	29.385	27.510	46.675*
Lastni prihodek (v EUR)	273.383	322.712	243.974	135.217	139.783	225.881	264.615	262.118	273.155

*OPOMBA:

Število predstav zaobjema le predstave produkcije in postprodukcije Mladinskega.

Število obiskovalcev v letu 2025 vključuje tudi število obiskovalcev prireditev Festivala Bobri, ki ga Mladinsko producira že 18 let.

Poleg rezultatov, ki pričajo o visoki umetniški kakovosti programa, realiziranega v letu 2025, je treba izpostaviti nekatere pomembne kvantitativne, organizacijske in razvojne dosežke Mladinskega.

Leta 2025 smo:

1. ohranile_i stabilen obseg sponzorskih in podpornih sredstev ter nadaljevale_i razvoj partnerstev, ki omogočajo dolgoročnojšo programsko stabilnost;
2. **realizirale_i in presegle_i** vse prijavljene projekte oziroma premierne uprizoritve, in to kljub zahtevnim produkcijskim in kadrovskim razmeram;
3. nadaljevale_i in poglobile_i uspešna sodelovanja z nevladnimi in drugimi partnerskimi organizacijami, med katerimi z veseljem izpostavljamo kontinuirano sodelovanje z Zavodom Emanat (Platforma malih umetnosti, Tatovi podob);
4. nadaljevale_i uporabo in nadgradnjo podpornih organizacijskih orodij (Olaii, Lymanager), digitalizirale_i administrativni del tako v upravi kot v tehničnem sektorju, kar omogoča boljše operacionalizacijo dela, preglednejše načrtovanje in učinkovitejše upravljanje delovnih procesov.

Ob umetniško vrhunskem programu in prepoznavnosti doma in v mednarodnem prostoru smo se tudi leta 2025 soočale_i z izzivom, kako doseči število gledalk_cev, primerljivo z obdobji izpred pred nekaj let. Program Mladinskega je izrazito umetniško zaostren, raziskovalen in pogosto družbenokritičen, kar praviloma ni povezano s komercialno najbolj privlačnimi vsebinami oziroma s predstavami, ki bi nagovarjale najširši krog občinstva. Kljub temu smo prepričane_i, da dolgoročni pomen našega gledališča temelji predvsem na kakovosti, inovativnosti in družbeni odmevnosti, ne zgolj na kvantitativnih kazalnikih.

Hkrati se zavedamo, da je sistematično delo na razvoju občinstev nujno. V prihodnje bo zato treba okrepiti nagovarjanje novih skupin obiskovalk_cev in znova vzpostaviti stik s tistim delom občinstva, ki se je v preteklih letih od repertoarja oddaljil. Leta 2025 smo tako že zaznale_i pozitiven trend – število gledalk_cev se povečuje. Kot novost smo poleg obstoječih, Gledališče ob petih in Klub Mladinsko, uvedle_i Družinski abonma, kar je pripomoglo k temu, da smo dosegli različne skupine gledalk_cev in širše občinstvo.

Prizadevanje za povečevanje števila gledalk_cev je sicer tek na dolge proge, zato smo hkrati uvedle_i vrsto podpornih programov, zaradi katerih pričakujemo izboljšanje tudi na kratki rok. Med njimi so: **Mobilno Mladinsko**, sodelovanje s **skupnostmi in lokalnimi organizacijami**,

sodelovanje z Akademskim kolegijem študentk_ov ter aktivno delo na programu Mlado Mladinsko. Ti programi omogočajo neposreden stik z novimi in obstoječimi gledalkami_ci in spodbujajo trajnejšo povezavo z našim repertoarjem.

Čeprav je število gledalk_cev že večje kot v preteklih obdobjih, si še vedno prizadevamo za nadaljnjo rast in širitev občinstva, saj verjamemo, da je spodbujanje kulturne participacije ključnega pomena za dolgoročno relevantnost in vpliv Mladinskega.

Razlogi, zaradi katerih se kvantitativni kazalci v letu 2025 še vedno niso vrnili na želeno raven, ostajajo večplastni in strukturni:

- razmeroma majhne prostorske zmogljivosti za večino uprizoritev na repertoarju, saj povprečno število sedežev pogosto ni večje od 100;
- kadrovsko in organizacijsko obremenjen tehnični sektor, ki zaradi zahtevnih produkcij potrebuje več časa za postavitve in prilagoditve prizorišč;
- nezadostna izkoriščenost zgornje dvorane, zlasti v dopoldanskih terminih in v segmentu zaključenih predstav za šolske skupine;
- zahtevna dinamika sobivanja v skupni stavbi z ustanovo, katere dejavnost temelji na aktivni realizaciji komercialnih in drugih dogodkov;
- neuravnotežena izkoriščenost umetniškega ansambla;
- dolgotrajne bolniške odsotnosti posameznih zaposlenih, ki jih je projektno težko nadomeščati;
- dejstvo, da Mladinsko ni abonmajsko gledališče in večino predstav prodaja za izven.

Ob premisleku o realnem položaju gledališča v letu 2025 je jasno, da smo v preteklem obdobju spoznale_i zmogljivosti in potenciale hiše, kolektiva in programa ter na tej osnovi začele_i vzpostavljati sisteme, ki bi omogočili izboljšanje na področjih, ki so bila v preteklosti šibka ali neizkoriščena. Da bi dosegle_i dolgoročno rast – tako na področju obiska kot izkoriščenosti umetniškega potenciala –, nadaljujemo delno vsebinsko in organizacijsko prestrukturiranje programa ter še bolj premišljeno izkoriščamo prostorske, tehnične in kadrovske zmogljivosti.

Pomemben poudarek je v letu 2025 predstavljalo odpiranje gledališča navzven in povezovanje z različnimi organizacijami zaradi delitve prostorskih, tehničnih in strokovnih zmogljivosti ter izmenjave znanj. V tem okviru smo okrepile_i sodelovanja z ustanovami in organizacijami, kot so NIJZ, Sloventa, Cukrarna in druge.

Nadalje smo poglobili sodelovanje z nevladnim sektorjem, ki ostaja ključni razvojni steber Mladinskega. Med rednimi in projektnimi partnerji so bili: Mesto žensk, Zavod Maska, Zavod Emanat, Zavod Bob, KUD Ljud, Parada ponosa, Gledališče Glej, zavod Divja misel, Zavod Bunker, Motovila, Pekinpah in Via Negativa. Ta sodelovanja omogočajo prepletanje umetniških praks, razvoj novih produkcijskih in uprizoritvenih formatov, krepitev kritičnega diskurza in širjenje našega programa v različne skupnosti.

Že zdaj smo zabeležile_i konkretne rezultate: uvedle_i smo nove programske formate, povečale_i sodelovanje z lokalnimi in mednarodnimi partnerji ter okrepile_i sistematično delo na področju razvoja občinstev. Vse to pomeni trdne temelje za nadaljnjo rast gledališča in širitev njegovega vpliva tako na umetniškem področju kot v družbi.

Za prihodnja obdobja bosta ključna tudi nadaljnje zagotavljanje dodatnih virov financiranja – tako iz lastnih prihodkov kot iz nacionalnih in evropskih razpisov – ter povečanje sredstev za trženje in podporne programe, namenjene razvoju občinstev.

Načrtovanje prihodnjih sezon bo zato še izraziteje temeljilo na realnih prostorskih, tehničnih in kadrovskih zmogljivostih, ki že danes pomembno vplivajo na dinamiko postprodukcije in končno podobo uprizoritev.

II. PROGRAM LETA 2025

Boško in Admira

Primož Bezjak, Nataša Keser; foto Dorian Šilec Petek

Režija: Živa Bizovičar

Premiera: 31. 1. 2025

Zasedba

Primož Bezjak
Nataša Keser
Boris Kos
Kaja Petrovič k. g.
Stane Tomazin

Ustvarjalke_ci

Dramaturgija: Nik Žnidaršič
Scenografija in video: Dorian Šilec Petek
Kostumografija: Nina Čehovin
Glasba in oblikovanje zvoka: Gašper Lovrec
Oblikovanje svetlobe: Andrej Hajdinjak
Lektorica: Mateja Dermelj
Grafit: Dorijan Šiško
Vodja predstave: Urša Červ

O predstavi

Izhodišče projekta je bila vojna fotografija objetega mrtvega para na mostu Vrbanja. Muslimanka Admira Ismić in pravoslavac Boško Brkić sta leta 1993 poskušala zbežati iz okupiranega Sarajeva, vendar ju je nekaj metrov pred mejo ustrelil še danes neznani ostrostrelec. Dva Američana, fotograf Mark H. Milstein in novinar Kurt Schork, sta par kljub nasprotovanju obeh družin poimenovala »sarajevska Romeo in Julija« in iz tragične smrti dveh mladih ljudi ustvarila senzacionalistično zgodbo, iz njunih trupel pa podobo in simbol ljubezni, ki jo je pokosila vojna. V fotografiji se tako skriva cel kup vprašanj brez odgovorov, vprašanj o tem, kako se javnost odzove na tovrstne podobe, in o tem, ali so nekatere zgodbe, nekatera življenja pomembnejša od drugih. Onkraj okvira konkretnega posnetka pa se odpira širša problematika vojne fotografije: njenega namena, cilja, etičnosti, učinkovitosti, zmožnosti šokiranja danes. Ko je tako razpeta med povečevanje vojnega nasilja in opozarjanje na vojne grozote, je v podobnem položaju kot predstava – govori o stvari, ki je ni mogoče ubesediti.

Mnenja strokovne javnosti

»Zasedba preklopi na igranje skupine ameriških podkasterjev, ki se borijo z zapletenimi balkanskimi imeni in katerih glasovi se lomijo od čustev, ko pripovedujejo to žalostno, žalostno zgodbo o tragičnem mlademu paru iz davne vojne. Pozneje uporabi raziskovalne tehnike, da bi ugotovila, kje natanko sta padla, kako blizu varnega zavetja sta bila. (Poskušala sta prebegniti na srbsko stran in še danes ni jasno, kdo ju je ubil.) Znano je, da je Boško umrl prvi in da se je Admira splazila k njemu, potem pa ob njem umrla. Tudi to odigrajo – agonično počasno plazenje čez prizorišče. Predstava je izvirno postavljena v dvorani Pošte v Mladinskem, katere vrata se lahko odprejo neposredno ven na parkirišče. [...] Skozi ta odprta vrata nam v mimu pokažejo tudi, kako bi se lahko odvilo življenje Boška in Admir: mlad par se poroči, dobi otroke, se skupaj postara – življenje, ki jima je bilo odvzeto. (Le malokdo do konca prizora zdrži, ne da bi se mu orosile oči.) [...] Še vedno pa je to drzno režirano delo. List, na katerem sta izpisani besedi *Never Again* (Nikoli več), požre rezalnik. V igralni prostor zapelje kombi in na tla strese tovor prsti, medtem ko prostor napolni tesnobna, upočasnjena različica pesmi *We Are the World*. Ampak ne glede na vso gledališko vnemo in odličnost zasedbe (ansambel Mladinskega je zares vrhunski), se ta druga polovica zdi manj osredotočena. Pravzaprav se na trenutke zdi kot izgovor za vrnitev k zgodbi Boška in Admir. Vendarle pa je v njej čutiti odločenost, da bi o vojni povedala nekaj splošnejšega, in [...] se povezala z današnjim trpljenjem Palestincev.«

(Natasha Tripney, *Café Europa*, 19. november 2025)

»Mislim, da nas je kar precej, ki nam je zgodba sarajevskih Romea in Julije poznana. Ne poznamo pa zgodbe tisočih drugih Boškov in Admir, ki umirajo v vsaki vojni. V vsaki nepotrebni vojni. Nekaj so jih v predstavi naštel. Recimo, da je zgodba o Bošku in Admiri vzrok za razmišljanje o potrebnosti puškarjenja po tem usranem planetu. Vsi so streljali, ampak nihče na njiju. Pa sta vseeno umrla od metka. [...] Moram priznati, da je predstava zelo močna in sploh ni čudno, da je razprodana za nekaj časa vnaprej. [...] Klobuk dol! Kdor ne bo videl te predstave, je ogromno zamudil. Ocena predstave se lahko konča z enim stavkom: Za katerega k*rcu sploh rabimo vojno?«

(Taubi, *Kralji ulice*, 06. marec 2025)

»Gre za dokumentarno uprizoritev, ki mojstrsko krmili občutljivo ravnovesje med avtentičnostjo in umetniško interpretacijo, ne da bi bila pri tem grandiozno teatralna ali melodramatična. Izogiba se tudi vsakršni moralni doktrini, ki bi se zlahka prikradla v obravnavo teme, hkrati pa ji s prehajanjem med dejanskim in simbolnim uspe zgodbo Boška in Admir umestiti v prostor univerzalnosti, v katerem ni v ospredju njuna neomajna ljubezen, ki vztraja tudi v smrti, temveč kontekst njune smrti – vojna in zločin. S tem pride v prvi plan tudi vprašanje vojne fotografije, vojnega poročanja in njegove namembnosti, raziskovanje te novinarske struje na tanki meji med senzacionalističnim in informativnim, med izkoriščanjem tragedije za gradnjo kariere in

dejansko humanitarnostjo. Uprizoritev spretno preizprašuje etiko reprezentacije in se usmerja k razmisleku o tem, kako se ustvarjajo in reproducirajo pripovedi o trpljenju. S tem ustvari nekakšen *hommage* žrtvam, hkrati pa jasno kritizira sisteme, ki posredujejo njihove zgodbe. [...] Uprizoritev tako bravurozno preide iz začetne kritike pop interpretacij zgodbe, prek možne interpretacije dejanske zgodbe, do končnega prizora, v katerem jo vpne v celovit kontekst svetovnega ustroja, ne da bi se pri tem na katerikoli točki pretvarjala, da ve več od sprejemnikov, več od ljudi, ki so jo ustvarili. *Boško in Admira* se izrisujeta kot za zdaj najboljšo delo Žive Bizovičar in gotovo ena od najboljših uprizoritev Slovenskega mladinskega gledališča zadnjih let, ki se v njihov ustvarjalni korpus vpenja z njim domačim filozofskim in gledališkim kodom, a ga povzdiguje s tankočutnostjo, svežino in odprtostjo do možnosti onkraj tistega, o čemer smo že prepričani.«
(Benjamin Zajc, *Delo*, 20. februar 2025)

»Igralci pogosto prestopijo meje odra in izstopijo skozi glavna vrata ali čisto zapustijo dvorano Pošte (prej Nove pošte Slovenskega mladinskega gledališča), s čimer učinkovito razširijo uprizoritveni prostor. Ta režijska odločitev je še zlasti zanimiva: ko nam igralci izginejo izpred oči, nam preostane le, da se zanesemo na kamero, da nam bo prenesla, kar se dogaja na drugi strani zidu. Ampak ali ji lahko zares zaupamo? Ali pa nas, naivneže, prevara? Prostorska razširitev je zlasti silovita v prizoru, v katerem Keser in Bezjak ležita zunaj na tleh (onkraj vidnega polja odra), v položaju, v kakršnem sta ležali trupli Boška in Admire, kamera pa to podoba prenaša na zaslon. Le nekaj trenutkov pozneje stopita na oder, čeprav je zunanja podoba še zmeraj vidna. In za trenutek je občinstvo v šoku, saj se zave, da so ga ravnokar preslepili. [...] Predstava je zelo dinamična. Sestavljena je iz številnih kratkih prizorov, ki jih občinstvo zaradi hitrega ritma le s težavo v celoti predela. Tu in tam lahko celo vzbudi vtis, da se na odru dogaja preveč. [...] Kljub temu pa tematski in poetično-estetski vidik predstave ostajata zelo močna – zlasti njen konec.«
(Nika Šoštarič, *SEEstage*, 18. februar 2025)

»Kompleksnost obravnavane vsebine režiserka tako po eni strani gradi z odgovornostjo in primerno distanco, po drugi pa njeno senzacionalistično podajanje, ki ga v uprizoritvi denimo spremljamo v uvodnem podkastu, podčrtava s parodiranjem, ironijo in mestoma cinizmom. [...] Igralska zasedba, ki jo tvorijo Primož Bezjak, Nataša Keser, Boris Kos, Stane Tomazin in gostja Kaja Petrovič, se izkaže kot izjemno gibka v prehajanju preko različnih leg izrekanja in jezikov. Na oblačilnosti izgrajena kostumografija Nine Čehovin za zaščitni znak jemlje usnjene jakne, ki dodatno nakazujejo prehajanja med liki. Igralke_c_i v uprizoritev spretno vnašajo pravo mero humerja, ki ga hipoma spet preusmerijo v resnejše tone. S sorodno senzibilnostjo so ustvarjeni poskusi vživljanja v življenje protagonistov, ki v sebi ves čas nosijo tankočutno distanco, poudarjeno zavest uprizarjanja, ko se denimo Tomazin in Petrovič kot mlada zaljubljenca na začetku uprizoritve zbujata, ali kasneje, ko Keser in Bezjak uprizarjata fantazijski film nadaljevanja življenja Boška in Admire (v izrazito efektivni odrski implementaciji filmskega jezika vse do izkoristka oboka vrat dvorane kot filmskega kadra). Njihove levitve v različne vloge, ki jim mestoma posodijo le glas (na primer kot starši, ki jih sicer nemo vidimo na posnetku), spet drugič tudi telo, podčrtavajo odločitev ustvarjalne ekipe, da se ne prepustijo fantazijskemu iluzionizmu ali dodajanju k zakladnici mitologizacije izbrane vsebine.«
(Jaka Smerkolj Simoneti, *Sigledal*, Kritika, 7. februar 2025)

»Kje so meje senzacionalističnega poročanja? Se sploh lahko izognemo vojni? Ali se že ves svoj obstoj nenehno ujemamo v iste zanke? Živa Bizovičar in ekipa nam s pretresljivo gledališko izkušnjo odpirata paleto vprašanj, na katera nimajo odgovora. [...] Igralska ekipa je složna in deluje kot dobra celota. Nadvse presunljiva in izstopajoča je Nataša Keser, ki s svojo bodisi Admire, vplivnico, naratorko ali abstraktno pojavo znaničke smrti like odigra z močnim občutkom in senzibilnostjo. Njena odrska prezenca je v vseh segmentih predstave natančna in predana. [...] Predstava odstre ogromno brutalnih resnic in odpre veliko vprašanj, na katera ne poda odgovorov in ne nakazuje 'prave' poti. Pokaže in dokaže le, kakšen je svet v resnici, ujet v zanke s ponavljajočimi se napakami. Pa ga lahko zares spremenimo? Avtorska ekipa je

ustvarila pametno, raziskovalno in močno gledališče, ki z minimalnimi posegi in skromnimi elementi ustvari polno in čuteče popotovanje tako v emocionalnem, zgodovinskem kot metaforičnem kontekstu.«

(Taja Lesjak Šilak, MMC – Multimedijски center RTV Slovenija, 2. februar 2025)

»V fragmentarni predstavi, ki poskuša razreševati vozle v brezkončnih enigmatičnih zankah (tako so namreč zaokroženi prizori), gledalce senzibilizirajo za poglobljanje v razmisleke o razlogih za ponavljanje strašnih anomalij v zgodovini človeškega obstoja. Izrisujejo se scenariji doživetega in zamišljene imaginacije nikoli živetega. V usodnih stikih, intimnega in javnopolitičnega se sopostavljajo različne perspektive, ki pa ne pojasnjujejo vzrokov za dejanski zločin na sarajevskem mostu ljubezni ali za izkrivljenosti uma v obči tragiki človeštva. Z igralci v več funkcijah, vlogah in interpretacijah prehajamo skozi gledališke kompozicije notranjih in zunanjih prizorišč, smo med prostori različnih ideologij na vratih svobode in ujetosti, v dejanski geopolitični sliki vojnih mrež sveta, na zemljevidu mesta v vojni ali celo v temnici, ki izostri pogled na dve trupli, na sinonima za prešteviline in brezimne žrtve brezumja. Različni pretresljivi jeziki sozvočnih in antagonističnih naracij, naj gre za besedilno, zvočno, glasbeno, video, filmsko in fotografsko pripoved, vzpostavljajo številne asociacije, ki jih kot preranih grobov ni konca.«

(Magda Tušar, Radio Slovenija, 1. februar 2025)

Gostovanji:

Festival Fast Forward, Dresden, Nemčija, 15. in 16. 11. 2025;

SarajevoFest, Sarajevo, Bosna in Hercegovina, 5. 9. 2025.

Nagrada:

nagrada občinstva na festivalu Fast Forward (2025).

Predstava je bila uvrščena v tekmovalni program mednarodnega festivala mlade režije Fast Forward v Nemčiji. Uvrščena je v spremljevalni program 56. Tedna slovenske drame v Kranju in v spremljevalni program 61. Festivala Borštnikovo srečanje v Mariboru. Na platformi SEEstage pa je bila uvrščena med izstopajoče uprizoritve lanskega leta v prostoru južne in vzhodne Evrope.

Miki Muster

Dogodivščine Zvitorepca, Trdonje in Lakotnika: Trije mušketirji

Jurica Marčec, Klara Kastelec, Ivan Peternejl; foto Matej Povše

Režija: Matjaž Pograjc

Premiera: 7. 2. 2025

Zasedba

Jurica Marčec k. g.
Klara Kastelec k. g./Daša Doberšek
Ivan Peternejl
Janja Majzelj
Maruša Oblak
Robert Prebil
Romana Šalehar
Dario Varga
Liam Hlede k. g.
Boris Prevec k. g.

Ustvarjalke_ci

Ideja in scenarij: Klara Kastelec, Matjaž Pograjc
Glasba: Silence (Boris Benko, Primož Hladnik)
Koreografija: Branko Potočan
Scenografija: Estrihi in ometi (Sandi Mikluž, Tomaž Štrucl)
Kostumografija: Neli Štrukelj, Jana Seliškar
Oblikovanje mask: Jana Seliškar
Svetovalec za igro z masko: Brane Vižintin
Lektorica: Magda Lojk

Oblikovanje videa: Luka Dekleva
Oblikovanje svetlobe: Matjaž Brišar
Oblikovanje zvoka: Marijan Sajovic
Oblikovanje maske: Nathalie Horvat
Asistent režije: Mitja Lovše
Vodja predstave: Liam Hlede

O predstavi

Napete pustolovščine treh prijateljev, ki v pravljичnem času cestnih roparjev, skritih zakladov in bitk za nasledstvo rešujejo kraljestvo ... Spopadajo se s sovražniki, ki naganjajo strah v kosti, a njihov iskri duh vedno najde pravo pot iz zagate. Izgubljene dragocenosti, skrivnostne spletke, vratolomni preobrati – nič ni preveč za naše tri junake, zgled pravega prijateljstva in boja za pravično stvar. Elegantni Aramis, modri Athos, uživaški Porth... Ups, ne, pomota. Govorimo pravzaprav o Zvitorepcu, Trdonji in Lakotniku! Vse drugo pa drži.

Želvak Trdonja, lisjak Zvitorepec in volk Lakotnik so na oder stopili naravnost iz stripa znamenitega Mikija Muštra. V letu 2025 smo praznovali stoletnico njegovega rojstva. Ob tej priložnosti smo se mu poklonili tudi v Slovenskem mladinskem gledališču. Matjaž Pograjc z ekipo je Mustrovo mojstrsko risbo, dodelane in sočne dialoge, živopisne dogodivščine in pronicljivi humor gledališko prenetel s svojevrstnim prepletom mask, dramske igre in videa, vse to pa še glasbeno in koreografsko razgibal. Vsi za enega, eden za vse!

Mnenja strokovne javnosti

»Spomnimo, da je Dumasev Artagnan iz francoske Gaskonje, katere prebivalci slovijo po širokoustenju. Zato se tudi Zvitorepec, Trdonja in Lakotnik znajo ponašati s svojim junaštvom, ko pa pride do resnejših zagat, se skrijejo in na veliko veselje malih gledalcev iz zavetja kukajo na oder in po dvorani. A ko je izjemno težko, ko gre za življenje ali smrt, znajo vsi trije postati junaki in mladega gledalca posebno še z likom Lakotnika prepričajo, da je sreča na strani pogumnih. Vsem preobratom in zapletom navkljub pa je njihova največja odlika vendarle zvesto prijateljstvo, ki ga nenehno potrjujejo z vzajemno obljubo: 'Vsi za enega, eden za vse!' [...] Poleg Trdonje, ki v upodobitvi Klare Kastelec mlade očara s svojo inteligentno presojo, ne da bi se pri tem odpovedala igrivosti, ohranjata prikupnost tudi lik pretkanega Zvitorepca, ki ga zaigra Jurica Marčec, in navdušujoča podoba Lakotnika v interpretaciji Ivana Peternelja. Na odru se jim pridružijo še Janja Majzelj, Maruša Oblak, Robert Previl, Romana Šalehar, Dario Varga in Liam Hlede ter Boris Prevec. Želimo si lahko le še, da bo dobro ubrani ansambel s takšno kakovostno predstavo imel ponovitve vse leto in s svojo domiselno sceno gostoval po vsej Sloveniji.«

(Edvard Kovač, *Družina*, 26. februar 2025)

»S svojo igro namreč posebej izstopa Janja Majzelj v vlogi Joža Gulikože, ki za razliko od ostalih glavnih igralcev ne nosi maske, poveznjene čez glavo. [...] So se pa v Slovenskem mladinskem gledališču inovativno poigrali z ozadji, ki jih, razen v prvih nekaj epizodah, Muster skorajda ne upodablja. S pomočjo umetne inteligence so namreč poustvarili bolj detajlna in bogatejša ozadja v stilu striparjeve risbe, ki so jih nato projicirali na nekaj belih platen, ki poustvarijo vtis gledanja stripa. Poleg tega ozadja v nekem trenutku tudi izklopijo in jih uporabijo še z druge strani kot podlago za senco in krajši odsek uporabe tehnike senčnega gledališča. Raje kot animacijo si torej oglejte predstavo [...]. A pravo ljubezen lahko odkrijete le v stripih.«

(Pia Nikolič, *Megafon*, 25. februar 2025)

»Ena močnejših uprizoritvenih komponent je večplastna glasba dua Silence, ki se premika med nostalgичnostjo časa in atmosferičnostjo prostora. Igralski trojec želvaka, lisjaka in volka je uigran in razigran. Klara Kastelec, Jurica Marčec in Ivan Peternelj vsak s svojo gestikulacijo

učinkovito karakterizirajo junake, kar je s predimenzioniranim kostumom in masko, sicer osrednjima vizualnima elementoma, zagotovo izziv. Pomensko dodelan je tudi Gulikoža v prikupno zlovešči interpretaciji Janje Majzelj, preostanek likov pa ostane bolj kot ne markiran, tudi v igralskem smislu. Enourni predstava v režiji Matjaža Pograjca junake popelje od prvega spopada z roparji do srečnega konca, ki ga Zvitorepec, Trdonja in Lakotnik le stežka zapustijo. [...] V vsakem primeru pa je odrska prigoda o treh mušketirjih taka, da se bodo ob njej zabavali tako mlajši, priporočena starost je vsaj šest let, kot starejši gledalci. Ti se bodo zagotovo z nostalgijo spomnili na pripetljaje v dišeči krčmi, grajski ječi in na časovnem stroju.«
(Kaja Novosel, Radio Slovenija, 10. februar 2025)

»Predstava je tako zgrajena, da zlahka gostuje na drugem odru in v svoj svet dogodivščin na zabaven način popelje občinstvo. Režija Matjaža Pograjca je preprosta, logična in po principih klasičnega gledališča, kar še dodatno približa vsebino in predstavo otrokom. Dramaturško Pograjc sledi toku dogajanja, izlušči samo vsebino, jo tudi hkratno prikazuje kot v nekakšni soap-operi, tako da gledalce pusti v pričakovanju (sicer srečnega) konca. Napetost, katero skozi pripovedovanje zgodb lepo gradira in režijsko podpira, ima svoj čar, posebej pa se približa in vzdržuje koncentracijo ter pozornost gledalcev. [...] Slovensko mladinsko gledališče tako pomembno podaja v horizont gledališkega nabora za mlade obiskovalce še eno predstavo, ki bo pomembno prispevala k popularizaciji gledališča pri otrocih in mladostnikih ter jih [...] nagovorila] za obiskovanje gledališča ter jih v tem duhu tudi vzgajala. Predstava, za katero smo podobno prepričani, kot za tiste Tauferjeve, da bo vrsto let na repertoarju Slovenskega mladinskega gledališča.«
(Reporter, 10. februar 2025)

1974

Transgeneracijska dokumentarna fikcija

Vito Weis, Anja Novak; foto Ivian Kan Mujezinović

Režija: Tomi Janežič

Koprodukcija: Slovensko mladinsko gledališče in GO! 2025 – Evropska prestolnica kulture (del uradnega programa GO! 2025)

Besedilo na podlagi zgodb ustvarjalk_cev predstave oblikoval: Tomi Janežič

Premiera: 22. 3. 2025

Zasedba

Lina Akif
Damjana Černe
Nataša Keser
Klemen Kovačič
Anja Novak
Robert Prebil
Matej Recer
Blaž Šef
Stane Tomazin
Matija Vastl
Vito Weis

Ustvarjalke_ci

Dramaturgija: Tomi Janežič
Scenografija: Branko Hojnik
Kostumografija: Marina Sremac

Glasba: Samo Kutin, Enja Grabrijan
Video: Carlo Zoratti
Oblikovanje zvoka: Silvo Zupančič
Oblikovanje svetlobe: Tomi Janežič, Branko Hojnik
Asistentka in asistent režije: Brina Klampfer Merčnik, Gabrijel Lazić
Asistentka kostumografije: Slavica Janošević
Video snemanje: Stefano Giacomuzzi
Snemanje zvoka za video: Renato Rinaldi
Vodji predstave: Liam Hlede, Urša Červ

O predstavi

1974 je leto, ko je Marko Breclj izdal znameniti *Cocktail*, Jugoslavija je v nogometu z 9 proti 0 premagala Zair (kar skoraj privede do diplomatskega škandala), japonski narednik Hiroo Onoda je po tridesetih letih skrivanja na Filipinih izvedel, da je druge svetovne vojne konec, Muhammad Ali je v dvoboju, poimenovanem *The Rumble in the Jungle*, onesposobil Foremana in znova osvojil naslov boksarskega prvaka, ABBA zmagala na Evroviziji, Nixon zaradi afere Watergate odstopil, turška vojska zasedla več kot tretjino Cipra in postavila razmejitve, ki je v veljavi še danes, ekspresni vlak na poti iz Beograda se je iztiril v Zagrebu, pri čemer je umrlo 153 ljudi, z revolucijo nageljnove se je končala fašistična diktatura na Portugalskem, v Etiopiji sta paleoantropologa našla okostje avstralopitke Lucy ...

Predstava *1974* je transgeneracijska dokumentarna fikcija, ki temelji na osebnih zgodbah ustvarjalk_cev. Gre za zgodbo iz sedemdesetih let, ki raste iz takratnih stanovanj, zgodbo, povezano s številnimi lokalnimi in globalnimi dogodki, ki Ljubljano povezujejo z Novo Gorico in drugimi mesti po svetu. Predstava je bila del gledališke Dodekalogije 1972–1983 (v okviru projekta Destin(y)ation / Dotik usode), celoletnega gledališkega omnibusa, sestavljenega iz dvanajstih projektov, ki so v režiji Tomija Janežiča nastali v Novi Gorici, Ljubljani, Temišvaru, Ivano-Frankivsku, Novem Sadu in pod okriljem Ustvarjalnega centra Krušče. Dodekalogija orisuje mrežo življenjskih usod, ki se raztezajo skozi čas in so jih zaznamovali potovanja in selitve. Predvsem pa je to omnibus o gledališču samem.

Mladinsko je kot koproducent sodelovalo tudi pri predstavah *1976*, *1977*, */1980*

Mnenja strokovne javnosti

»Transgeneracijska dokumentarna fikcija, ki iz osebnih zgodb ustvarjalk_cev sestavi 'razglednico' sedemdesetih: zasebni prostori, javne parole, popkultura, družinske mitologije in politična ozadja. Leto 1974 ni le datum, temveč optika, skozi katero gledamo, kako zgodovina pronica v telo, govorico in odnose – in kako se prenaša med generacijami. [...] Iz 'majhnih' zgodb sestavi velik, natančen kolektivni spomin.«
(Gašper Stražišar, *Dnevnik*, 4. januar 2026)

»Igralci zgodbe svojih likov, ki v predstavi gradijo nekakšno razširjeno družino in nosijo enaka imena kot igralci, večino časa pripovedujejo o svojih likih v tretji osebi, s pogledom, uprtim v občinstvo, včasih pa za lažji oris vstopijo v dialog in dejansko dogajanje. Tak pristop jim omogoči bližnjico pri seznanjanju publike z vsemi kompleksnimi medsebojnimi navezavami likov, tako da jih publika z lahkoto zaobjame, hkrati pa z naslanjanjem na tretjeosebno pripoved mestoma ovirajo trajanje atmosfere in čustvenih stanj. [...] Pa da se ne razumemo narobe – recenzentka mora priznati, da je v predstavi uživala in jo po izstopu iz dvorane celo opisala kot gušt. Janežičev tip pripovedi, ki izhaja iz realistične igre podoživljanja čustev, in temu ustrezen mimetični način gradnje prizorov, je za gledalko hvaležen, saj sloni na čustvu ter poskusu lovljenja človeške izkušnje skozi pripovedi.«
(Lara Nia Matos, *Radio Študent*, 27. maj 2025)

»Tudi v ljubljanski predstavi se podobno kot v novogoriški razmerje spolov preveša na stran matriarhalnega družinskega sidra. Ženske zgodbe in predvsem igralske kreacije so očarljive. Zanje je zaslužna v prvi vrsti Damjana Černe, ki igra nono z Goriškega, pri čemer je njen adut goriško narečje. Ob njej kot mati in hči izstopata Nataša Keser in Anja Novak. Prav tako je nabita z občutljivostjo zgodba Line Akif v paru z Blažem Šefom. In če goriška predstava računa na trdno zaledje goriškega prostora, ki ponuja nešteto kolektivnih zgodb, so v ljubljanski 1974 družinske vezi učinkoviteje uprizorjene: zaigrane pravzaprav. [...] Tomi Janežič pripelje gledalce z nizanem zgodb do skorajšnje manipulacije. Med polifonijo glasov prirase gledalcem dvom, ali gre za realne spomine, za izmišljene zgodbe ali ... za kolektivno zavest o pripadnosti prostoru, času in skupnemu spominu na sedemdeseta leta.«
(Martin Lissiach, *Primorski dnevnik*, 11. april 2025)

»Verjetno je čar Janežičevega gledališča ravno v tem, da nas skozi dramaturško-režijske prijeme zmanipulira do točke, ko vsak gledalec ob predstavi doživi podobno, a hkrati na svoj način. [...] Odlična je Anjina [Anja Novak] dinamika tako z Vitom kot Klemnom (Klemen Kovačič). Vito Weis zažari predvsem ob delih na plesišču, medtem ko Klemen Kovačič zasije na odru tudi ob delih, ko spregovori zgolj stavek ali repliko. Močna je zlasti njegova telesna in obrazna govorica, srhljivo pretresljiv pa je v prizoru vojske, ko je prepričan, da umira. Kot odličen kontrapunkt Anjinemu liku se vzpostavi Nataša (Nataša Keser), ki s svojo mehkobo, nežnostjo in introvertiranostjo na eni strani naslika požrtvovalnost, na drugi pa takratno ujetost žensk v patriarhalnem sistemu. [...] Blaž (Blaž Šef) predstavlja utelešenje vsega zgoraj omenjenega, ko zaradi nenadne smrti staršev začne skrbeti za svojo mlajšo sestro skupaj s podnajemnico Lino (Lina Akif). [...] V vlogi 'none' [Damjana Černe] blesti s humornimi vložki, ki razbremenijo sicer težke teme, ki jih predstava odpira. [...] Ko Matija (Matija Vastl) pridobi dokumente, ki razkrijejo njegovo bolečino, je ravno glasba [Samo Kutin] tista, ki mu ob že tako napetem prizoru še poglobi stisko, ki se razširi čez celotno dvorano.«
(Taja Lesjak Šilak, MMC – Multimedijски center RTV Slovenija, 27. marec 2025)

»Ob zgodbovni nitih se kot ena bistvenih kvalitét uprizoritve/-ev kaže neizmeren vizualni pečat scenografa Branka Hojnika [...] in kostumografke Marine Sremac. [...] Matriarhinja osrednje družinske celice je nona Damjana, ki jo z bleščečo živahnostjo upodobi Damjana Černe in v uprizoritev vnaša prepotrebno duhovitost [...]. Robert Prebil, ki je eden od posebej sugestivnih članov ansambla tudi zgolj v nemih prezencah, ter malo manj reden obiskovalec, enigmatični nečak Stane v upodobitvi Staneta Tomazina, ki svoj lik oblikuje z neizmerno preciznostjo tako v (na)glasu kot telesu ter s svojo v družinskem okolju nikoli popolnoma sproščeno prisotnostjo prinašata v celoti dramaturgije dobrodošlo drugačno, specifično obliko sobivanja. Ta sestavljena družina se nadaljuje v Damjanino hčer Natašo Nataše Keser, ki je še druga odrska oseba s poudarjeno telesno izraznostjo. [...] Matija Vastl kot njen mož Matija prepričljivo ustvari arhetipsko zadržanega očeta, ki je v artikulacijah svojih afekcij boleče nemočen [...]. Iz njegovega prvega zakona se družini pridružujeta hči Anja Anje Novak, ki je navdušujoča v svoji vročerkvni eruptivnosti, in sin Klemen v upodobitvi Klemna Kovačiča. Ravno skozi izjemno prisotnost Kovačiča se v največji meri ustvarja vtis usmerjenosti uprizoritve v vprašanje medgeneracijskega razkola, saj je njegova nezmožnost vzdrževanja pritiskov služenja vojaškega roka povezana z majhnostjo, ki jo občuti v odnosu do svojega očeta.«
(Jaka Smerkolj Simoneti, *Sigledal*, 26. marec 2025)

»Igralke in igralci Mladinskega so neizmerno nadarjeni, kar so dokazali že v številnih drugih uprizoritvah. Toda v tej so res imeli priložnost, da so predstavili svoje veščine. Struktura uprizoritve – zgodbe vseh likov se zvrstijo druga za drugo – vsakomur med njimi omogoči, da ustvari svoj monolog. V skladu s konvencijami epskega gledališča se igralke in igralci obrnejo na občinstvo in pripovedujejo zgodbe svojih likov v tretji osebi, takoj po tem pa postanejo ti liki in igrajo svoje vloge. Toda takšno distanciranje ne zmanjša naše čustvene vpletenosti v zapletene psihe likov. Na trenutke igralci in igralke oblikujejo 'kolektivno igralsko telo' – stojijo skupaj, kot bi pozirali za fotografijo, pozorno poslušajo zgodbo drugega lika in sledijo

njegovemu potovanju. Občasno se kolektivno odzovejo na pripovedi ali vstopijo vanje. [...] Čeprav je v uprizoritvi uporabljenih veliko gledaliških orodij, je najpomembnejše, tisto, ki določa čustveni odziv, nostalgija – ki so jo režiser in igralska ekipa izpilili do popolnosti. Nostalgija je tista, ki lahko vzbudi tako solze žalosti kakor veselja, priključuje spomine ali jim da še dodatno razsežnost. Uprizoritev je skorajda esenca nostalgije, ki lovi ravnotežje med razčustvovanostjo in smehom, občinstvo pa vodi skozi skrajne emocije – solze lahko v trenutku nadomesti smeh. Dotakne se tudi nostalgичnih spominov na prvo ljubezen, zlasti v prizoru, v katerem se spoznata Anja in Vito. Spomine na mladostne sanje prebudi v izjemnem koncertnem prizoru, med katerim moški del ansambla odigra priredbo pesmi *Piši mi*. Uprizoritev stke osebne zgodbe v tako resnično in človeško pripoved, da postane univerzalna. [...] Zaradi vzdušja, ki ga ustvari predstava, bi človek najraje ostal v svetu družine iz 1974 in ne bi nikoli več zapustil gledališča.«

(Karolina Bugajak, *SEEstage*, 26. marec 2025)

»Skozi tekočo mešanico pripovednega in dramskega se tu vrstijo prizori, ki v žarišče postavijo zdaj eno, zdaj drugo osebo, včasih skozi en sam dogodek, drugič v njenem širšem življenjskem loku, pri čemer pa snov teh 'slik' sama po sebi ni nujno bolj bistvena od njihove čustvene temperature, iz katere se spletajo raznovrstni odnosi, medsebojna povezanost, izhajajoča iz bližine, a tudi izgube in bolečine; te premene pomenljivo (občasno morda že preveč sugestivno) barva tudi glasba Sama Kutina. Tovrstna zasnova, ki spominja na neke vrste razglednico človeških stanj, iz klešč trenutka sevajočih v univerzalno, seveda res oživi šele z učinkovitimi igralskimi prispevki – nastopajoči znajo izrabiti naklonjenost, ki jo svojim junakom izkazuje predstava, in oblikujejo polnokrvne vloge, četudi različnih volumnov ter intonacij. Kar malo nevhvaležno je tu izpostaviti Anjo Novak (ki svoj lik karakternoprepoznavno poveže skozi različna življenjska obdobja), Damjano Čeme (in njeno izjemno upodobitev klepetavo pikre 'none') ali stišani, toda izrazno siloviti nastop Nataše Keser, podrobnejše zapise bi si namreč ravno tako zaslužili Vito Weis, Matija Vastl, Blaž Šef, Klemen Kovačič, Robert Prebil, Matej Recer, Lina Akif ter Stane Tomazin. Omeniti velja tudi komični 'dokumentarni' video Carla Zorattija, sicer stalnico (?) serije, ki prispeva še dodatno razsežnost k celoti te občutljive gledališke izkušnje.«

(Gregor Butala, *Dnevnik*, 25. marec 2025)

»Predstave v režiji Tomija Janežiča imajo vse poseben ritem dogajanja, ki je karseda organski, saj pri zasnovi in grajenju tako posameznih delov kot celote ne izpusti, ne zamolči, ne prezre niti najmanjšega čustvenega impulza. [...] Zgodovinski zaznamki leta 1974, ki so pretresali svet in domovino, ter različni kulturni in družbeni vzorci, ki so v tistem času zaznamovali življenje v tedanji Jugoslaviji in širše, so oporne točke in sprožilci spominjanja, ki postane osnovno sredstvo za grajenje predstave. Izhodiščno vprašanje je, kaj določene okoliščine pomenijo za določeno osebo. In ta oseba je lahko slehernik, predstavnik tedanje, v nekoliko drugačnih okoliščinah pa tudi današnje družbe. Zgodovinski čas pa opredeljuje tudi scensko in kostumsko opremo. Osebne, družinske, resnične in prirejene zgodbe, ki so jih v procesu nastajanja predložili ustvarjalci, se v teku večurne, epizodično zgrajene predstave pred gledalci povezujejo v odnose, iz katerih vznikajo globoki, skriti temeljni delci identitet, ki zastavljajo vprašanja o resnici, krivdi, samoti in zapuščenosti, o sočutju in družinskih vezeh in podobno. Predstava 1974 je polna kontrastov, tudi ostrih rezov, povezuje jih čustveno tkanje, izraženo z besedami, večkrat pa spoznanja vzniknejo iz molka oziroma premora. Težo posameznika rahljajo medosebni odnosi, naklonjenost, toplina, upanje, pripadnost ter smrt in večnost.«

(Petra Tanko, Radio Slovenija, 23. marec 2025)

Nagradi

Župančičeva nagrada 2025 Blažu Šefu, med drugim za vloge v predstavi 1974;
Severjeva nagrada 2025 Damjani Černe, med drugim za vlogo v predstavi 1974.

Predstava je uvrščena v tekmovalni program 61. Boršnikovega srečanja v Mariboru.

Inkubator

Uspavanka za otroke, ki so se, še preden so znali govoriti, naučili gramatike smrti

Lina Akif, Matej Recer, Blaž Šef, Klemen Kovačič, Daša Doberšek, Vito Weis, Draga Potočnjak; foto Matej Povše

Režija: Oliver Frljić

Besedilo: ustvarjalke_ci predstave

Premiera: 16. 5. 2025

Zasedba

Lina Akif
Daša Doberšek
Klemen Kovačič
Draga Potočnjak
Matej Recer
Blaž Šef
Vito Weis

Ustvarjalke_ci

Dramaturgija: Goran Injac
Scenografija: Igor Pauška
Kostumografija: Slavica Janošević
Asistent režije: Bor Ravbar
Asistent scenografije: Demijan Pintarič
Svetovanje za gib: Dragana Alfirević
Oblikovanje svetlobe: Kristina Kokalj
Izbor glasbe: Oliver Frljić
Oblikovanje zvoka: Sven Horvat

Lektorica: Mateja Dermelj
Vodja predstave: Liam Hlede

O predstavi

Inkubator, nepogrešljivo orodje za reševanje prezgodaj rojenih otrok, simbolizira predanost varovanju vsakega človeškega življenja, tudi tistega, ki še ni biološko samozadostno. Z natančnim uravnavanjem temperature, vlažnosti in kisika ter zmanjševanjem zunanjih dražljajev inkubatorji poustvarjajo razmere v maternici in bistveno prispevajo k preživetju in zdravemu razvoju prezgodaj rojenih otrok. Gledališka raziskava je povezala simboliko inkubatorjev in brutalno sedanost vojne v Gazi. Prizori inkubatorjev brez elektrike v bolnišnici Al Šifa in novorojenčkov, nagnetenih skupaj, da bi jim bilo toplo, odpirajo vprašanje meja (ne)človeškosti.

Mnenja strokovne javnosti

»Predstava, katere besedilo podpisuje celotna avtorska in igralska ekipa, je dobesedno brutalna, tako zaradi mojstrske izvedbe kakor tudi zaradi svojega pomena. Vsa njena vsebina je mišljena kot klic k preplahu – ne le zaradi Gaze, temveč tudi zaradi temè, v katero tone naš svet. Po načinu, kako treščita v gledalce, še zlasti izstopata dva prizora, ki znova dokazujeta, da je Oliver Frlić režiser, ki od gledalca kdaj pa kdaj zahteva, naj se trdno prime za sedež, da ne bi pobegnil iz dvorane. [...] Najpomembneje od vsega, in to je tisto, kar pri delu Oliverja Frlića pogosto in zlahka zanemarijo, je umetniška, gledališka vrednost te predstave. Da, jasno pokaže na genocid v Gazi in vso hinavščino sveta, ki desetletja mirno opazuje in pogosto s skrajno nerazumnimi odločitvami priliva olja na ogenj, vendar ni politični pamflet. Je gledališče, moderno gledališče, ki pušča močan pečat v mislih in čustvih vsakogar, ki si ga ogleda. Gledališče namreč že na samem začetku ni bilo ustvarjeno, da bi ljudi božalo v smeri dlake ali da bi jih zabavalo, temveč je živo samo, dokler prav te ljudi vznemirja, jim meče resnico v oči in jih naganja, naj se zamislijo nad lastno nedejavnostjo, nad lastnim molkom, ki zlu dopušča, da se razdivja. Oliver Frlić to gledališko resnico pozna. Morda najbolje od vseh, in ne odreče se ji niti takrat, kadar za to drago plača. To je tisto, čemur rečemo človeško in umetniško dostojanstvo. Obenem dokazuje, kako izobražen in razgledan režiser je, saj bodo pozornejši opazovalci v plasteh odkrili številne popkulturne reference modernega časa, ki so se vrezale v kulturni spomin generacij, začeniši z že omenjenim kuharskim šovom, ki je danes nujna vsebina vseh televizijskih programov, in s selfiji, ki se tu 'sprožajo' ob zvokih izstreljenih nabojev.

Za takšno režijsko vizijo, ki lovi ravnotežje na ostrini britve, je potrebna pogumna gledališka hiša (takšne obstajajo, ne glede na to, da je Frlićevo predstavo *Zgolj detajl* pred kratkim odpovedalo znano berlinsko Gledališče Maksima Gorkega), vendar še pogumnejši igralski ansambel. Predanost in uigranost, s katero igralci Slovenskega mladinskega gledališča iz Ljubljane izvajajo *Inkubator*, je igralska lekcija iz kolektivne igre. Ti igralci so Lina Akif, Daša Doberšek, Klemen Kovačič, Draga Potočnjak, Matej Recer, Blaž Šef, Vito Weis; tkivu predstave niso odstopili le svojih imen, pač pa tudi podrobnosti o svojih rojstvih.«
(Bojana Radović, *Večernji.hr*, 17. december 2025)

»Predstava je sestavljena iz kolikor toliko povezanih prizorov, tu in tam skečev, v katerih skuša Frlić zaobjeti čim več vidikov trenutnega genocida v Gazi, pa tudi zgodovine izraelsko-palestinskih odnosov, pri čemer mu delno uspeva. Najboljši trenutki *Inkubatorja* so tisti satirični, ko človek ne more verjeti, da se zares smeje Frlićevim neusmiljenim foram v kontekstu predstave o uničenju Gaze [...]. Vrhunec predstave je prizor, v katerem igralka Lina Akif igra vojakinjo Izraelskih obrambnih sil (IDF), ki med inkubatorji nam, občinstvu, v angleščini pripoveduje šovinistične vice na račun Palestincev. [...] Po vsaki od šal se Akif manično zasmee, nato pa na neki točki preneha pokati vice in se spusti v skoraj desetminutni napad smeha. Po eni strani gre za igralski *tour de force*, po drugi pa za prizor, katerega pomeni in interpretativne možnosti se toliko bolj množijo, kolikor dlje traja. Je to komentar na

sociopatijo, ki je zajela vojake IDF med izvajanjem genocida, ali na celotno izraelsko družbo, ki po javnomnenjskih raziskavah večinsko podpira pregon Palestincev iz Gaze, ali na cinizem t. i. demokratičnega Zahoda ...? Ta zlohodni smeh, ki izčrpava in tistemu, ki se tako brezčutno naslaja, jemlje človeškost, si lahko v ušesa priključim še dneve po predstavi – in takoj me spreleti srh. [...] Z družbeno-političnega in etičnega vidika je *Inkubator* predstava izjemnega pomena – izziv Frličevim kolegicam_om in sodobnicam_kom v evropskem gledališkem in kulturnem prostoru, naj odprejo oči in ponudijo svoje odgovore na vprašanja, ki izhajajo iz genocida v Gazi. Naj kaj naredijo! Morda poezija po Auschwitzu ni imela smisla, je pa še kako pomembno, da se zdaj in tukaj umetniško odzovemo na grozo Gaze in kolosalno dvoličnost tega, kar si rado laska, da je 'svobodni svet'. Kdor molči, se strinja.»
(Goran Duhaček, *Kulturpunkt.hr*, 22. september 2025)

»Ob ogledu *Inkubatorja* se nam pojavlja pomislek, kakršen se je menda pojavljal v kritiki že skoraj desetletje nazaj: kaj lahko predstava ponudi povprečni obiskovalki Mladinca? Prvi odgovor je – čeravno preprost – vendarle nezanemarljiv: vsaka predstava, še več, vsak diskurz, ki opozarja na genocid v Gazi, je v razdrobljeni medijski krajini dezinformacij nujno potreben. Vendar se, zlasti glede na Frličev sloves prevpraševanja javnega mnenja – ki se začne že na ravni ustvarjalne ekipe – gledalka tekom samega ogleda predstave vseeno sprašuje: kakšne nove premisleke odpira ta predstava meni, informirani in senzibilni gledalki? Glavni odgovor za nas tiči v formi, natančneje, v tistem citatu Adanie Shibli na začetku predstave. V tistem fak ju koherentni narativni strukturi, ki mu sledi tudi predstava. Kot ugotavlja že Dobovšek, je ključen politični aspekt Frličevega gledališča poleg vsebinske političnosti strukturna političnost. Same glavno političnost razberemo prav v nelinearni dramaturgiji predstave. Že citat Shibli, ki je odsev njenega literarnega udejstvovanja, odslikava postkolonialno sumničavost do linearnosti, ki jo zapoveduje avtoritativni sistem. Zdi se tudi, da je diskurz o vojni najučinkovitejši prav takrat, ko se odpoveduje konkretnosti in začrtanim pravilom formalizma. S tem pa ne odraža zgolj kaosa, ki ga nosi nesmisel vojne, pač pa omogoča komunikacijo z občinstvom, ki ni moralistična, pridigarska ali zapovedujoča, pač pa zahteva kompleksnejše in zato bolj angažirano branje. Umanjka avtoriteta, ki bi sicer prevladovala nad narativom, s tem pa je umetniško delo dekolonizirano.»
(Nastja Virk, *Radio Študent*, 27. maj 2025)

»Čeprav je sodobno slovensko gledališče v veliki meri eksplicitno politično gledališče, čeprav se v različnih poetikah pogosto opredeljuje do družbenih problemov doma in v svetu, predstav o genocidu na zasedenih palestinskih ozemljih doslej nismo imeli. Pravzaprav ne preseneča, da se je s predstavo o tem na slovenski oder vrnil Oliver Frlič. [...] Koreografija nasilja opominja na 'družbeni ples' in seveda tudi na vlogo gledališča v družbi. Kaj naredimo, če nasilje – in njegove vzvode – pokažemo na odru? Sploh kaj? Ni videti, da bi karkoli lahko ustavilo to grozo, umetnost pa še najmanj. Sofokles in Shakespeare nista pomagala z uprizarjanjem tragedij o oblasti, pa so njune igre gledale množice. Ampak vseeno, če mislimo, da kot posamezniki ne morem nič in da smo samo kolesce v ustroju, prispevamo k zlu. Treba je. Oliver Frlič ve, da so otroci prva in zadnja točka človečnosti in nečlovečnosti, ve pa tudi, da so zato najbolj primerno 'sredstvo' za vzbujanje čustev. Če jih je 'uporabil', jih je zato, ker je skrajni čas, ker je mera nečlovečnosti prevelika. In seveda je to naredil tako, da ni povečal sentimentalnosti, temveč nelagodje. Z uprizoritveno razgradnjo in nadgradnjo zgodbe o tem, kako je zdravstveno osebje brez elektrike reševalo nedonošenčke v bolnišnici Al Šifa, je nelagodje stopnjeval in ga suspendiral do konca, da je bilo – ne prvič pri njegovih predstavah – težko ploskati. A performerji si aplavz zaslužijo. Najbolj Lina Akif, ki je z izvajanjem najtežjih, najbolj telesnih nalog do nevzdržnosti verjetno najbolj radikalna performerka ta trenutek pri nas.»
(Petra Vidali, *Večer*, 28. maj 2025)

»V gledališkem kodu se uprizoritev uspešno izogne pretiranemu patetiziranju, sentimentalnosti zahodnega človeka nad vojno, ampak se raje obrne k satirični, groteskni, na trenutke že absurdni maniri, ki ravno zaradi svoje neposrednosti v izvedbi bolj radikalno

preizpraša lastne ideološke pozicije. S tem se izogne centraliziranju zahodnih odzivov, povezanih s krivdo, nemočjo in moralno utrujenostjo. Hkrati se ta manira nenehno prepleta z vizualno nabitimi prizori poetike krutega, ki vzbujajo občutek neprijetnosti, celo gnusa, obenem pa obravnavajo tudi našo desenzibiliziranost do takšnih prizorov v času stalne izpostavljenosti tem podobam v digitalnem prostoru. S svojo (navidežno) preprostostjo in nepretencioznim načinom udejanjanja uprizoritev ne moralizira in didaktično sili v razmislek, ampak raje postane premislek lastnega korpusa o tem, kako lahko prek tistega, s čimer se ukvarjamo, tako ali drugače obravnavamo dogajanje v svetu, ki v svoji krutosti presega skoraj vse druge teme, s katerimi se spoprijema sodobno gledališče. In ponovno, zdi se, da v ustvarjalni ekipi vlada zavedanje, da morajo biti te podobe radikalno krute, če sploh še hočejo priti do sodobnega subjekta, da morajo lebdeti nekje med reprezentacijo in provokacijo, da sploh še lahko dobijo odziv – to je seveda nekaj, kar Frlijić razume v svojem skorajda celotnem gledališkem opusu.«

(Benjamin Zajc, *Delo*, 28. maj 2025)

»Strukturo predstave sestavljajo prizori, ki narativno niso linearno povezani, pa vendar skupaj tvorijo koherentno interpretativno celoto. Pravzaprav stavek o nelinearni narativni strukturi odpre predstavo, ta pa se konča z besedno zvezo semantična nepokorščina. Ta slogana odražata strukturo in značaj Frlijićevih projektov. *Inkubator* temelji – kar je prav tako značilno za tega hrvaškega režiserja – na hitrih prehodih med humorjem, lahkotnimi prizori in brutalnostjo, zaradi česar predstava ne učinkuje na čustva, temveč ustvarja distanco. [...] Telo se pojavi tudi v prizoru domišljjskega pisma Izraelke palestinskemu fantu, čigar srce je prejela. To je še zlasti silovit prizor, ki se dotika vprašanja izraelskega jemanja organov mrtvih Palestincev za izraelske banke organov. Obenem pokaže paradoksalno povezanost med obema ljudstvomoma, toda povezanost, ki temelji zgolj na mesenosti in ki je mogoča šele po smrti ene_ga udeleženca_ke. [...] Mogoče bo Frlijić s temi prizori sprožil še kakšen škandal, saj jasno in odločno podpre Palestino proti Izraelu. Velik del predstave izraelske državljanke_e predstavlja kot ljudi, ki sta jih njihova ideologija in propaganda, kakršno širi oblast, povsem pogoltnili. Vendar pa to odseva le najskrajnejše segmente izraelske družbe in ne zajame vse raznolikosti naroda z zapleteno zgodovino in širokim razponom narativov. Frlijić se zavestno osredotoči na najskrajnejše primere, da je poanta jasnejša. Človek bi lahko rekel, da obstaja nevarnost, da bi predstavo lahko dojeli kot antisemitsko. Toda režiser ne meri na Jude_inje kot na narod. Tako kot v vseh svojih delih kritizira nacionalistične narative in to, kako lahko zasenčijo človeški vidik. Skrajne primere izpostavlja, da bi pritegnil pozornost k dejstvom, ki po njegovem terjajo nujno ukrepanje – dejstvom, kakršna so smrti otrok v Gazi.«

(Karolina Bugajak, *SEEstage*, 26. maj 2025)

»Rdeča nit in dramaturgija predstave temeljita na dogajanju v Gazi in različnih pogledih na s tem povezane dogodke. Z natančno izdelanimi režijskimi prijemi gledalcu ponuja pravšnjo mero razmerja med glasnimi in tihiimi. Tematike Frlijić ne poskuša estetizirati, še manj moralizirati. Predstavi zgolj surovo dogajanje, ki pa ne ponuja (pravilnih) odgovorov. Čeprav je predstava kolaž med seboj časovno nepovezanih prizorov, stoji kot trdna celota. [...] Celotna igralska ekipa na odru deluje koherentno in povezano. Med njimi deluje močna sinergija, nihče ne poskuša izstopati, temveč skupaj drug drugemu tvorijo podporne stebre za igralsko polje. Ob odlični uigranosti se odpira tudi premišljena etična angažiranost, ki z radikalnimi, mestoma popolnoma eksplicitnimi surovo brutalnimi prizori nakaže, da je umetnost element, ki bi moral vznemirjati in nas duševno razčlovečiti – približno tako kot to počno na vojnih območjih. [...] Če naj bi inkubator predstavljal varno zavetje, pa ga v sami predstavi lahko razumemo dobesedno ali kot metaforo za celotno okupirano območje. Po enem izmed hujših napadov Izraela na Gazo pretekli konec tedna bi v 48 urah zaradi zadrževanja humanitarne pomoči lahko umrlo 14.000 dojenčkov, zato se predstava *Inkubator* zdi kot strašilec pred prihodnostjo. Konča pa z najpomembnejšim vprašanjem – koliko nedolžnih smrti bo še potrebnih?«

(Taja Lesjak Šilak, MMC – Multimedijški center RTV Slovenija, 26. maj 2025)

»Nekateri prizori delujejo poetično, gibalno estetsko usklajeno ali celo glasbeno privlačno, igralska zasedba je usklajena in zmožna prehajati med različnimi izraznimi registri, s čimer predstava pod vprašaj postavlja moč vizualne manipulacije in umetniškega učinka ter neskladje med formo in vsebino. Predstava se z njunim odnosom ves čas poigrava (struktura vica je smešna, vsebina obupna, koreografija prizora je lepa, kar ta prizor prikazuje, pa je brutalno...) in tako v nas vzbudi kritičen pogled na to, kakšno moč ima lahko estetika in kako hitro jo je mogoče izkoristiti v prid pasivizacije, politične agitacije ali distrakcije. V *Inkubatorju* njena vloga zahteva refleksijo in v gledalcu_ki sproža nelagodje. Zdi se, da se v predstavi izčrpno zvrstijo skoraj vsi elementi, ki snujejo sodobno politično gledališče: surova, neposredna dramaturgija, ki enakomerno prehaja med prizori reprezentacije, avtoreferencialne, deloma performativne prezenice in dokumentaristične prezentacije, na občinstvo cilja z različnih strani in od nas zahteva zbrano prisotnost. [...] Ta mešanica podob in občutij dobi strukturo nočne more, ki pa je resnična: iz nje se ne zbudimo, temveč se po predstavi vanjo zares prebudimo: iz gledališke dvorane zagotovo ne stopimo več isti.«
(Ana Loriger, *Sigledal*, 23. maj 2025)

»Tu ni nobenega okolišenja. Nobene tančice metafor. Deset minut, pa nekdo že drži karton z napisom Al Šifa, imenom največje bolnišnice v Gazi. Igralke_ci, po vojaško oblečene_i in oborožene_i, imajo na hrbtih napis IDF (Izraelske obrambne sile). Predstavo poganjajo novice iz zgodnjega obdobja konflikta, in sicer da nedonošenčki umirajo, ker so njihovi inkubatorji prenehali delovati, ko so bolnišnici odvzele_i električno energijo, kar je prikazano kot skrajna agresija. Kot veliko Frlićevih zgodnejših predstav je tudi *Inkubator* pravzaprav zbir skečev in slik na skupno temo, ki jih je zasnoval kolektiv ustvarjalk_cev. [...] V nekem trenutku si moški člani zasedbe odpnejo hlače in začnejo ob zvokih skladbe *Smells Like Teen Spirit* v upočasnjenem gibanju naskakovati inkubatorje. Tako kot v svojih prejšnjih delih se Frlić tudi tokrat odlikuje po tem, da mu uspe najti prispodobne, ki prevprašujejo moralne meje, in ko se tako močno osredotoči na uboj majhnih otrok, ve, da uporablja – nekateri bi rekli, da jih le nastavlja – antisemitske klišeje; ve, da je podoba infanticida pogosto sprožilec za krvno kleveto, zelo dobro pa ve tudi, da lahko želja po tem, da bi se izognile_i obtožbam o antisemitizmu, privede do samocenzure ali institucionalne cenzure, do tega, da nihče ničesar ne reče. In kako je lahko to sprejemljivo, če pa umirajo dojenčki? Ta neprijetni paradoks je srčika *Inkubatorja*. Frlićeve prispodobne niso nikoli provokativne zaradi provokativnosti same. [...] *Inkubator* daje občutek nekakšnega drugačnega 'jebi se' takšnega, porojenega iz frustracije in morda iz občutka umetniške nemoči, iz nujne potrebe po tem, da spregovoriš, zakričiš, narediš nekaj ob tem, ko Izrael ohranja popoln nadzor nad pripustitvijo pomoči v Gazo.«

(Natasha Tripney, *Café Europa*, 21. maj 2025)

»Četudi kolaž prizorov, je predstava dramaturško koherentna. Skozi večplastni jezik sodobnega gledališča in performansa odpira razsežnosti in globine tistega, kar so nedavno oklicali za pekel na Zemlji. V skrajnostih, v katerih sta jok in krohot zlita v en sam krik groze, razkriva absurdnost in tragičnost človeške izkušnje. V temelju uprizoritvena raziskava, povezuje dokumentarnega gradiva z resnim preizpraševanjem akterjev, ne moralizira in ne razsoja. Navaja in sprašuje, gledalca seveda, po njegovem stališču. Teater se vzpostavi kot prostor neugodja, v katerem se razkriva naša selektivna empatija, nagnjenost, da človeškost nekaterim priznavamo bolj kot drugim. Kolektivna moč avtorske ekipe je že dolgo prepoznana odlika Slovenskega mladinskega gledališča. Soustvarjalci in hkrati akterji Lina Akif, Daša Doberšek, Klemen Kovačič, Draga Potočnjak, Matej Recer, Blaž Šef, Vito Weis, razgaljeni do rojstnih podatkov, kože in medsebojnih odnosov, vzpostavijo v po več vlogah ne le igralsko izpiljeno, temveč izrazito etično angažirano govorico. Frlićevo gledališče spet deluje kot radikalna intervencija, klofuta estetiziranju umetnosti, ki je v udobju konformizma pozabila na svojo temeljno nalogo – vznemirjati, odpirati prostor refleksiji in ozaveščanju. Da ne rečem resnici.«

(Dušan Rogelj, *Radio Slovenija*, 18. maj 2025)

Gostovanja:

ZKM, Zagreb, Hrvaška, 16. 12. 2025;

Desiré Central Station, Subotica, Srbija, 20. 11. 2025;

Festival prapremier, Bydgoszcz, Poljska, 8. 11. 2025;

SarajevoFest, Sarajevo, Bosna in Hercegovina, 7. 9. 2025;

Gledališče Maksima Gorkega, Berlin, Nemčija, 3. 7. 2025.

Predstava je uvrščena v tekmovalni program 56. Tedna slovenske drame v Kranju in v tekmovalni program 61. Borštnikovega srečanja v Mariboru.

1976

Maja Dvoršek, Stane Tomazin, Anuša Kodelja, Renato Rinaldi; foto ©Žiga Koritnik

Režiser in dramaturg: Tomi Janežič

Koprodukcija: SNG Nova Gorica, Ustvarjalni center Krušče, Slovensko mladinsko gledališče. Dogodek je del uradnega programa EPK GO! 2025 Nova Gorica – Gorizia. Soorganizatorja Mestna občina Nova Gorica, Javni zavod za šport Nova Gorica

Premiera: 23. maj 2025
Stadion, Športni park Nova Gorica

Zasedba

Damjana Černe
Denes Debrei
Maja Dvoršek
Arna Hadžialjević
Nataša Keser
Anuša Kodelja
Mojca Madon
Sreten Mokrović
Iva Olujić
Robert Prebil
Renato Rinaldi
Marjuta Slamič
Stane Tomazin
Žiga Udir
Tomi Janežič
Tajda Lipicer

Ustvarjalke_ci

Asistentki režije: Mojca Madon, Iva Olujić

Avtor glasbe: Samo Kutin

Scenograf: Branko Hojnik

Asistentki scenografa: Katarina Prislan, Lucija Zucchiati

Kostumografinja: Marina Sremac

Avtor videa: Carlo Zoratti

Snemalec videa: Stefano Giacomuzzi

Snemalec zvoka za video: Renato Rinaldi

Fotografa: Guido Mencari, Žiga Koritnik

Oblikovalci svetlobe: Cyril Dupont, Branko Hojnik, Tomi Janežič

Usmerjevalci luči: Cyril Dupont, Aneta Gregorič, Renato Stergulg, Abiral Khadka, Boris

Grozđanič Gorjan, Valentin Pavlin

Oblikovalca zvoka: Antonio Della Marina, Gašper Torkar

Snemalci in montažerji zvoka: Gašper Torkar, Antonio Della Marina, Renato Rinaldi, Tomi Janežič

Izvajalca zvočnih učinkov in glasbe v živo: Samo Kutin, Antonio Della Marina

Pomočnika pri tehnični izvedbi zvoka: Luka Bernetič, Jure Mavrič

Avtor glasbenega izbora: Tomi Janežič

Ilustrator plakata: Manuele Fior

Oblikovalec plakata: Jan Virant

Izvajalci logistike: Mojca Madon, Iva Olujić, Antonio Della Marina, Marino Conti, Tajda

Lipicer, Petra Hazabent, Branko Hojnik, Marko Bratuš, Tomi Janežič

Podnapisi: Marina Rosso, Taja Ipavec, Marija Poša

Zborovodkinja: Ingrid Kragelj

Svetovalka za znakovni jezik: Tina Strel

Producent: Marko Bratuš

Izvršna producentka: Petra Hazabent

Inspicienta: Marino Conti, Tajda Lipicer

Odrski mojster: Damir Ipavec

Rekviziterka: Katarina Modrijan

O predstavi

9. marca 1976 je v Ljubljani v 24 urah zapadlo 70 centimetrov snega. Na televiziji sta se predvajali nadaljevanki *Sandokan* in *Na vrat na nos (Grlom u jagode)*. Tega leta je bil na Kitajskem katastrofalen potres, ki je zahteval četrto milijona žrtev. Severni in Južni Vietnam sta se združila v Socialistično republiko Vietnam, z aretacijo Skupine štirih pa se je končala kulturna revolucija na Kitajskem. Ameriško vesoljsko plovilo Vikiing 1 je uspešno pristalo na Marsu in vesoljska agencija NASA je objavila slavno fotografijo »obraza na Marsu«. Jugoslovanski košarkarji so premagali Sovjetsko zvezo in osvojili srebro na olimpijskih igrah v Montrealu. Japonski gimnastik Shun Fujimoto je na ekipnem prvenstvu nastopal s poškodovanim desnim kolenom. Zaradi tesnega rezultata s Sovjetsko zvezo ni razkril resnosti poškodbe; kljub zlomljenemu kolenu je dokončal nastop na krogih in izvedel popoln doskok s trojnim saltom ob popolni držji. Dosegel je oceno 9,7 in tako Japonski zagotovil zlato. Ko so ga leta pozneje vprašali, ali bi to ponovil, je brez oklevanja odgovoril: »Ne, ne bi.«

Nad Vrbovcem sta se zaleteli dve letali, umrlo je 176 potnikov in članov posadk v obeh *Ti si* letalih. Danilo Kiš je napisal *Grobnico za Borisa Davidoviča*, Ivo Mojzer pa izdal skladbo *rekla sonce*.

V Novi Gorici so odprli tovarno iverk Meblo Nova Gorica. Svoje prostore je odprl tudi veliki hotelsko-rekreacijski in zabaviščni center Argonavti. Organiziran je bil prvi pohod prijateljstva Nova Gorica – Gorizia. Nastala je Zveza zborovskih društev Goriške pokrajine in Zveza pevskih zborov Primorske ter vrsta drugih društev in zvez društev. Gasilska zveza Slovenije je imela v Novi Gorici svoj 8. kongres, na Kaninu pa so potekale 6. zimske športne igre.

6. maja 1976 ob 21.00 je bil v Furlaniji in Posočju potres, ki je terjal skoraj 1000 žrtev, približno 3000 je ranjenih, 157.000 ljudi pa je ostalo brez doma. Skupaj je bilo uničenih na tisoče stavb. Kljub mednarodni pomoči je do konca leta 1976 15.000 ljudi še vedno živelo v počitniških prikolicah, 1000 v šotorih in 25.000 v evakuacijskih centrih. Potres je poškodoval več stavb tudi v Novi Gorici, kjer se je nekaj ljudi zateklo na stadion in tam preživel noč.

Mladinsko je kot koproducent sodelovalo tudi pri predstavah *1976*, *1977*, *1980*

Mnenja strokovne javnosti

»Režiser Tomi Janežič (asistentki Mojca Madon in Iva Olujić), ki je tokrat še posebej prisoten, s čimer Dodekalogija nadaljuje tudi linijo potujevanja in dekonstrukcije gledaliških mehanizmov in iluzij, je s *1976* ustvaril kompleksen in edinstven gledališki dogodek, ki se bo prav gotovo vpisal v zgodovino slovenskega gledališča. Prenos v Dodekalogiji vzpostavljenih režijskih strategij na specifično prizorišče pa gledalke_ce zapusti z radovednim navdušenjem, kam vse nas bo uprizoritveni cikel še popeljal in kako nas bo še presenetil.«
(Jaka Smerkolj Simoneti, *Sigledal*, 26. maj 2025)

»Tokratna epizoda Dodekalogije se v razmerju s prejšnjimi še bolj osredotoča na varljivost spomina. Nostalgijo pa preganja z bežnimi namigi na nezanesljivost. 'Eni se spomnijo, a ni nujno, daje bilo res no,' pravi replika med predstavo. Hkrati odpira predstava ravno v razmerju med nizanem stoterih intimnih zgodb in namigovanjem na spomine možnost identifikacije s prostorom: z mestom, ki je raslo, in s časom, ki se je spreminjal. Presunljivo je med triurnim dogajanjem tako razmišljanje o tragedijah, ki so se po svetu dogajale na stadionih. V Pri jedoru v Bosni je postal tako v prvih letih devetdesetih prejšnjega stoletja mestni stadion koncentracijsko taborišče. 'Ta stadion (v Novi Gorici) je srečen stadion,' je zaključil Tomi Janežič ta prizor.«

(Martin Lissiach, *Primorski dnevnik*, 27. maj 2025)

Nagrada

Severjeva nagrada 2025 Damjani Černe, med drugim za vlogo v predstavi *1976*.

55. člen

Dokumentarna proslava

Tamara Avguštin, Miranda Trnjanin, Katarina Stegnar, Anja Novak; foto Borut Bučinel

»Odločanje o rojstvih svojih otrok je svobodno. Država zagotavlja možnosti za uresničevanje te svoboščine in ustvarja razmere, ki omogočajo staršem, da se odločajo za rojstva svojih otrok.« (55. člen Ustave Republike Slovenije)

Režija: Tjaša Črnigoj

Premiera: 24. 5. 2025

Zasedba

Tamara Avguštin k. g.

Anja Novak

Katarina Stegnar

Miranda Trnjanin k. g.

Ustvarjalke_ci

Zamisel in scenarij: Tjaša Črnigoj

Umetniško sodelovanje, scenografija in kostumografija: Tijana Todorović

Soavtorstvo scenarija: Tamara Avguštin, Anja Novak, Katarina Stegnar, Miranda Trnjanin

Dramaturgija: Urška Brodar, Tjaša Črnigoj

Glasba in oblikovanje zvoka: Tomaž Grom

Video: Ana Čigon

Oblikovanje svetlobe in video: Borut Bučinel

Asistentka dramaturgije: Helena Šukljan

Asistentka scenografije, kostumografije in videa: Lene Lekše

Vodja predstave: Urša Červ

Lektorica: Mateja Dermelj

Intervjuvanke: Mojca Dobnikar, Vlasta Jalušič, Mateja Kožuh Novak, Sonja Lokar, Metka Mencin, Tanja Renner, Mirjana Ule, Živa Vidmar

O predstavi

Kot jugoslovanska socialistična republika je imela Slovenija že od leta 1974 v ustavi zapisano pravico do odločanja o rojstvih otrok, ko se je osamosvajala, pa je bila ta pravica znova postavljena pod vprašaj. Pri oblikovanju nove ustave je največ polemik sprožal prav člen, ki je zadeval reproduktivne pravice žensk. Pojavili so se predlogi, da bi ga preprosto izpustile. Feministične skupine in posameznice so se proti temu odločno borile in vztrajale, da mora ostati zapisan v ustavi. Predstava temelji na arhivskem gradivu, zapisih o tistem času in pogovorih z akterkami tega boja. Osvetljuje pripoved o povezovanju, podpori in zavezi, zaradi katerih je pravica do izbire v Sloveniji danes zaščitena z ustavo.

Mnenja strokovne javnosti

»Predstava gradi iz arhivov, pričevanj in kolektivnega spomina na boje za reproduktivne pravice: kako so se politične odločitve, medicina, moraliziranje in intimne izkušnje žensk prepletale v javni spor. Namesto muzejske lekcije je to živa, frontalna odrska razprava o svobodi, telesu in državi – ter o tem, kaj pomeni pravica, če zanjo ni pogojev. [...] Politično naredi osebno – in papirnate svoboščine spremeni v živo, konfliktno resničnost.«

(Gašper Stražišar, *Dnevnik*, 4. januar 2026)

»Že podnaslov predstave Dokumentarna proslava nam da vedeti, da bomo imele opravka z dokumentarnim gledališčem. Ustvarjalke so v uprizoritvi lastne izkušnje z družbenimi pričakovanji glede reprodukcije prepletle z izkušnjami slovenskega feminističnega gibanja v devetdesetih, ki se je borilo, da rojevanje in nerojevanje ostaneta zgolj in samo odločitev ženske. [...] A, *spoiler alert*, pot do dejanskega zapisa 55. člena je bila trnova in presenetljivo absurda. To je v uprizoritvi prikazano z izpostavitvijo najbolj nesmiselnega momenta v obdobju tega nujnega boja. Skupaj z nastopajočimi si namreč ogledamo nekajminutni izsek z državnozborske seje, na kateri je, med drugim, beseda tekla o morebitni opustitvi 55. člena. Ogled posnetka seje, na katero so bile prej našteje aktivistke povabljeni, a niso prišle do besede, je bil pospremljen s pikrimi komentarji igralk v slogu športnih novinarjev, ki pretirano dramtizirajo vsako majhno podrobnost. Igralke ob glasnem komentiranju zobajo še pokovko, da je ta nenavadna kino izkušnja karseda pristna. Posnetek seje bi lahko preprosto izpustile, saj ni dosegla nikakršnih rezultatov, a prav izpostavljenost bizarnega diskurza, ki je takrat zadeval 55. člen, v gledalki vzbudi še večji občutek, kaj nam je bilo tega treba, ki je v uprizoritvi tako slikovito izpostavljen. [...] Čeprav se je na koncu vse izteklo lepo in prav, 55. člen je v Ustavi obstal, nam dejstvo, da je bil zanj sploh potreben boj, pusti grenak priokus, obenem pa smo vesele, da uprizoritev nanj opozarja. Zdi se nam, da pa je najprimernejša publika za to predstavo šolajoča se publika. Če piske spomin ne vara, spolna vzgoja v šoli nikoli ni bila tako poučna in gotovo je že čas za nekaj sprememb.«

(Brina Jerko, Radio Študent, 3. junij 2025)

»Moč predstave je v opravljeni raziskavi in iskrenosti. Ti dve odliki sta bili opazni tudi v režiserkinih zgodnejših delih. Ustvarjalke elemente, značilne za feministično gledališče, žensko gledališče in avtogledališče, večje prepletajo z arhivskim gradivom. Ena od največjih prednosti uprizoritve je njena osredotočenost na lokalno zgodovino, ki tokrat, morda presenetljivo, privzame pozitiven ton. Sodobno gledališče je pogosto kritično: kritizira sistem, režim, tiste na oblasti. V nasprotju s tem je uprizoritev Tjaše Črnigoj afirmativna. Igralke od začetka pa do konca ponavljajo, da je bila Slovenija [SFR Jugoslavija, op. prev.] prva država, ki je pravico do abortusa zapisala v ustavo. Celo ko pripoveduje o trenutkih, ko je bila ta pravica ogrožena, režiserka žensk ne prikazuje kot žrtev. Nasprotno, vseskozi gradi narativ o slovenskih ženskah kot o borkah, ki se ne vdajo. Prizori so skrbno izoblikovani, tako da

vzbudijo občudovanje njihovega upora in poguma. Ta premik v gledališkem pripovedovanju, premik, ki se dotika obojega, narodne identitete in zgodovine žensk, odpira nova pripovedna obzorja. To niso zgodbe o žrtvah ali slepo slavljenje, temveč izrazi iskrenega spoštovanja do preteklosti in ljudi, ki so jo oblikovali. Potrjevanje zgodovine žensk je že postalo zaščitna znamka umetniškega glasu Tjaše Črnigoj. [...] Zato je tako pomembno ustvarjati predstave, ki pripovedujejo o lokalnih zgodbah, zgodbah, na katere so Slovenci lahko ponosni. Služijo nam kot opomnik, da za temi pravicami stojijo resnične ženske, ki so se zanje borile – zase in za prihodnje generacije.«

(Karolina Bugajak, *SEEstage*, 2. junij 2025)

»Na začetku predstave slišimo osebne zgodbe žensk iz različnih časovnih obdobj: zgodbo mlade ženske, ki je kot študentka telo vzela v svoje roke in uspešno naredila splav, zgodbo naše prednice, ki te možnosti ni imela in je morala poseči po nevarnih mazaških metodah, hkrati pa se med te zgodbe vpletejo tudi prvoosebne pripovedi igralk, ki govorijo o svojih izkušnjah užitka, o prvi menstruaciji, prvi objektivaciji s strani moškega ter seksualizaciji in sramu, ki se ničlikokrat lepi na žensko telo. Predstava s tem sledi enemu izmed feminističnih vodil: osebno je politično. In čeprav so telesa pred nami pričevalci zgodovine patriarhata, ki je izbrisal ženski užitek in žensko seksualnost omejil na reproduktivno funkcijo, igralk na odru stopajo samozavestno, sproščeno in s komičnimi vložki. [...] Predstava z uporabo dejanskega avdiovizualnega arhiva, s kombiniranjem fikcijskih prizorov z dokumentarnimi vložki, prehajanjem med osebnimi zgodbami igralk in izmišljenimi, a popolnoma verjetnimi osebami iz preteklosti spleta nit o zgodovinski resničnosti, ki je mnogokrat spregledana in ki je pravzaprav druga, manj lepa plat zgodbe o slovenski neodvisnosti. Dokumentarno proslavo 55. člen lahko beremo predvsem kot poklon borkam za ohranitev reproduktivnih pravic in kot premislek o tem, da nam kapitalizem kaj kmalu lahko vzame nekaj, kar je socializem leta 1974 prinesel. Dejstvo, da je Slovenija postala prva država v Evropi, ki je imela dostopen, legalen in brezplačen splav ter kontracepcijo, ni zanemarljivo.«

(Ana Lorger, *Sigledal*, 30. maj 2025)

»Predstava, podnaslovljena kot Dokumentarna proslava, črpa iz motivike slovenskega ustnega, literarnega in materialnega izročila, ki ga mestoma tudi ironizira in karikira, tako v vizualni podobi kot v odrski koreografiji in besedilnem izrazu. Predvsem pa je ključna obuditev spomina in predstavitev osmih takratnih protagonistk boja za 55. člen, njihove pripovedi in dokumentarno gradivo, ki priča o prebujeni družbi sodobnosti in tako družbeno kot strokovno utemeljenem zavzemanju za vpis pravice do svobodnega odločanja o telesu v srž državne ureditve. Političarke, znanstvenice, univerzitetne profesorice in aktivistke, ki se jim danes z največjim spoštovanjem priklonimo in zahvalimo ob zavedanju, da gre predvsem za posameznice, ki so v ključnem trenutku zmogle pritegniti množico, ki je prevesila razmerje na tehtnici na pravo stran zgodovine. Vsebinsko in vizualno bistveni elementi uprizoritve so tudi dokumentarni video in fotografski posnetki političnega dogajanja v in pred parlamentom (takrat imenovanim še Skupščina Republike Slovenije) decembra 1991, ki je v svojem sestavu blizu dvesto članov štel zgolj šestindvajset žensk, ter fotografije organiziranja ženskih gibanj v osemdesetih letih 20. stoletja. Potencial, ki ga predstava nosi, je težko opisljiv. Gre pa v prvi vrsti za to, da se je za enakopravnost spolov in dostojanstvo treba in nujno boriti. Boriti za ozaveščenost in svobodno družbo v celoti. Gledališče je tudi tokrat svojo vlogo posrednika tega poziva odlično opravilo.«

(Petra Tanko, Radio Slovenija, 28. maj 2025)

Predstava je uvrščena v tekmovalni program 56. Tedna slovenske drame v Kranju in v tekmovalni program 61. Borštnikovga srečanja v Mariboru.

1977

Lina Akif, Blaž Šef; foto ©Guido Mencari

Režiser: Tomi Janežič

Premiera: 28. junij 2025
SNG Nova Gorica, amfiteater

Koprodukcija: SNG Nova Gorica, Ustvarjalni center Krušče, Slovensko mladinsko gledališče. Dogodek je del uradnega programa EPK GO! 2025 Nova Gorica – Gorizia

Zasedba

Ana Facchini
Lina Akif
Klemen Kovačič
Matej Recer
Blaž Šef
Stane Tomazin
Matija Vastl
Tamara Avguštin
Denes Debrei
Emese Dudas-Simo
Jasna Đuričić
Boris Isaković
Anuša Kodelja
Lado Leskovar
Sreten Mokrović
Renato Rinaldi
Mojca Madon
Tomi Janežič

Ustvarjalke_ci

Asistentke_i režije: Mojca Madon, Iva Olujić, Žiga Hren

Avtor glasbe: Samo Kutin

Scenograf: Branko Hojnik

Kostumografinja: Marina Sremac

Avtor videa: Carlo Zoratti

Snemalec videa: Stefano Giacomuzzi

Snemalec zvoka za video: Renato Rinaldi

Asistentka scenografa: Lucija Zucchiati

Fotograf: Guido Mencari

Oblikovalca svetlobe: Tomi Janežič, Branko Hojnik

Oblikovalec zvoka: Jure Mavrič

Video operator: Aljaž Novak

Lučni tehniki: Aneta Gregorič, Abiral Khadka, Boris Grozdanič Gorjan

Ekipa za posebne učinke: Filip Kržišnik, Blaž Slanič, Peter Taušanovič

Svetovalka za znakovni jezik: Tina Strel

Urednice podnapisov: Anja Pišot, Marina Rosso, Taja Ipavec, Maša Bavdaž, Marija Poša

Avtor glasbenega izbora: Tomi Janežič

Oblikovalka plakata: Maja Licul

Zborovodkinja: Ingrid Kragelj

Dirigent: Sandi Cej

Producent: Marko Bratuš

Izvršna producentka: Petra Hazabent

Asistentka produkcije: Katarina Prislan

Inspicient: Žiga Hren

Odrska mojstra: Blaž Kovač, Rok Cuznar

Rekviziterka: Katarina Modrijan

O predstavi

Šesta predstava Janežičeve Dodekalogije 1972–1983 nas je postavila v leto 1977 in se je ob dogodkih, ki so zaznamovali mesto, tedanjo skupno državo, svet in razmerje človeka do veselja, skozi zgodbe protagonistov iz drugih predstav osredotočala predvsem na nerazumevanje med ljudmi in izkušnjo z bližino smrti. Po spletu različnih naključij so se protagonisti srečevali na osrednjem prizorišču – v kampu ob reki Soči, kjer so se dogodili ali oživel spomini na bližnja srečanja s smrtjo: ob sončnem udaru, umirajoči materi, skorajšnji zadušitvi z ogljikovim monoksidom, reševanju utapljaljajočih se prijateljev, udaru strele, izkušnji s taboriščema...

Glede na to, da je bil projekt Dodekalogija 1972–1983 transgeneracijska dokumentarna fikcija, v kateri smo spremljali družinska drevesa, so bili seveda tudi v 1977 ključni odnosi med otroki in starši ter širše med sorodniki, starimi in novimi prijatelji.

Mnenja strokovne javnosti

»Več kot triurna, zelo posebna predstava je bila tako svojevrstno pisana, da jo je prav težko pisati v celoti. V množici nastopajočih je bilo več kot sto statistov, članice Tvirling mažoretskega društva iz Nove Gorice in člani več pevskih zborov. V predstavi se mešajo jeziki in 'goriško' narečje, ki se učinkovito oglašča iz ust dveh energičnih non v interpretaciji Damjane Černe in Marjute Slamič. V predstavi se spomin posameznikov in skupnosti dopolnjujeta. Hkrati pa v njej prihaja do izraza tudi to, kako je pravzaprav spomin lahko varljiv. Odtenki dogodkov se v spominu posameznikov izrisujejo namreč na različne načine. Zato ni nujno, da je vse bilo tako, kot se je vtisnilo nekomu v spomin. Tudi tokrat se intimne zgodbe prepletajo s kolektivnimi in z mestom Novo Gorico, ki je zmeraj bolj raslo.«

(Iva Koršič, *Novi glas*, 14. avgust 2025)

»Šesta predstava Janežičeve Dodekalogije je, vročinskemu valu in sveže odprtemu amfiteatru SNG Nova Gorica primerno, za osrednje prizorišče izbrala samonikli kamp ob reki Soči, kjer se v vročih poletnih dneh ohlajajo abonentkam_om znane protagonistke_i in nekaj novih obrazov iz prihajajočih delov. Kot je uvodoma povedal režiser uprizoritve, v tokratni predstavi še posebej in na trenutke celo pretirano prisotni Tomi Janežič, naj bi bila ena od osrednjih niti tokratne epizode 'tematiziranje nerazumevanja'. To se v različnih pripovedih razgrinja preko raznolikih vsebinskih vstopnih točk; od zelo konkretnih, kot so jezikovne meje, do bolj metaforičnih, kot so medgeneracijska nerazumevanja. Kleč pa je v tem, da ne glede na niansiranje nerazumevanja kot vstopne točke v ogled predstave in njegovo vsebinsko predelovanje uprizoritev stavi na izrazito jasno podajanje vsebin, poante mnogokrat nepotrebno podčrtuje s ponovitvami – bodisi tekstovno z dobesednim ponavljanjem besedil bodisi s prevajanjem v druge znakovne jezike, ko na primer monolog o plavanju pospremi še koreografski insert o plavanju. 1977 tako na trenutke deluje (pre)nasičeno, obenem pa v dramaturgiji nelinearnega fragmentarnega podajanja zgodb velikega števila nastopajočih mnogih relacij ne pojasni, zato v kompoziciji celote nekateri prizori lahko delujejo kot naključne stranpoti, ki ne gradijo globljega pomena odrskega dogodka. Čeprav 1977 ne izgradi čvrste narativne strukture in naslovno leto v primerjavi z ostalimi dosedanjimi predstavami deluje manj zavezujoče, gre za mojstrsko oblikovan odrski dogodek, ki z odliko nadaljuje najmočnejše strategije Dodekalogije, med katerimi gre izpostaviti skrb za počutje občinstva, spretno meandriranje med komičnimi in tragičnimi žanrskimi odtenki ter povečevanje življenjskih zgodb posameznic_kov pa tudi vpliva, ki ga njihovo pripovedovanje lahko ima na (gledališko) skupnost.«

(Jaka Smerkolj Simoneti, *Sigledal*, 30. junij 2025)

1980*

Transgeneracijska dokumentarna fikcija

Anuša Kodelja, Stane Tomazin; foto ©Guido Mencari

Režija: Tomi Janežič

Koprodukcija: 1979: GO! 2025 – Evropska prestolnica kulture (del uradnega programa GO! 2025), Ustvarjalni center Krušče in SNG Nova Gorica; 1980: Evropska prestolnica kulture (del uradnega programa GO! 2025), Ustvarjalni center Krušče, SNG Nova Gorica in Slovensko mladinsko gledališče

Premiera: 30. 8. 2025
Ustvarjalni center Krušče

Zasedba

Anuša Kodelja
Stane Tomazin
Carlo Zoratti
Tomi Janežič

Ustvarjalke_ci

Scenografija: Branko Hojnik
Kostumografija: Marina Sremac
Glasba: Samo Kutin
Oblikovanje skulpture: Nenad Gajić
Oblikovanje svetlobe: Tomi Janežič, Branko Hojnik
Oblikovanje zvoka in izbor glasbe: Tomi Janežič
Asistenka režije: Iva Olujić
Asistenka scenografije in kostumografije: Slavica Janošević

Lektorica: Anja Pišot
Svetovalka za znakovni jezik: Tina Strel
Producenta: Marko Bratuš, Petra Hazabent

*Predstava 1980 tvori diptih s predstavo 1979 in se vedno igra skupaj z njo.

O predstavi

Trak »ježek« je bil izumljen med drugo svetovno vojno v Švici. Medtem ko so se drugje po Evropi pobijali med seboj, je neki gospod s svojim psom hodil na izlete v gore, nabiral rože in gobe. Ko se je vrnil domov, je opazil, da se je nekaj prijel na njegova oblačila, pa tudi dlaka njegovega psa je bila polna tega. Bil je osat. Zakaj se je prijel na oblačila?

Predstavlajte si luksuz, da v času, ko Hitler napada Rusijo, v miru sedeš in pogledaš cvet osata pod mikroskopom. Na tem cvetu so bili kaveljčki in človek je pomislil: »Morda lahko naredim umetne kavlje, takšne, kot jih ima osat.« Potreboval je več kot deset let, da je ustvaril »ježka«, kakršnega poznamo danes.

Patentiral ga je in patent je potekel leta 1979. Tako je bilo od leta 1980 »ježka« mogoče videti povsod. Ampak nekdo ga je imel že v petdesetih, ko je bil še skoraj neznan. In baje je temu človeku spremenil življenje.

Predstavi 1979 in 1980, ki se igrata v paru, sta predstavi o spominu, odraščanju in ljudeh iz majhne vasice, ki postane križišče življenjskih usod. Sta del gledališke Dodekalogije 1972–1983 (v okviru projekta Destin(y)ation / Dotik usode), celoletnega gledališkega omnibusa, sestavljenega iz dvanajstih projektov, nastalih v različnih evropskih gledališčih, v režiji Tomija Janežiča. Dodekalogija orisuje mrežo življenjskih usod, ki se raztezajo skozi čas in so jih zaznamovali potovanja in selitve. Predvsem pa je to omnibus o gledališču samem.

Mladinsko je kot koproducent sodelovalo tudi pri predstavah 1974, 1976 in 1977.

Mnenja strokovne javnosti

»Predstava za eno sobo in tri igralce. To je najboljši način, kako opisati predstavi 1979 in 1980 Tomija Janežiča, dvojno uprizoritev, ki je minimalistična po obliki, vendar bogata po zgodbi. [...] Tako kot v prejšnjih uprizoritvah nas tudi tokrat igralca in igralka – skupaj z režiserjem – vodijo po osebnih zgodbah likov in dodajajo nove informacije rodbinskemu drevesu, ustvarjenem za Dodekalogijo. In, prav tako kakor prej, to počnejo toplo in čustveno. Po vzdušju je predstava torej podobna drugim. Občinstvo lahko posluša osebne zgodbe, ki gradijo širši regionalni in časovni kontekst desetletij, v katerih zgodbe potekajo. Kakovost pripovedovanja zgodb ni nič drugačna, pravzaprav gledalko_ca potegne nazaj v sago družine, ki jo že pozna, in ji_mu tako omogoči, da se še enkrat potopi v svet sedemdesetih. [...] V Kruščah ni profesionalne odrske razsvetljave. So le preproste sobne luči, ki jih prižiga in ugaša režiser. Ni nobene tehnične kabine. Pravzaprav sploh ni tehnične ekipe – režiser sedi med občinstvom in sam upravlja z lučjo, glasbo in podnapisi. Ta eksperiment s prostorom je z vidika celotnega projekta izjemno zanimiv. 1979 in 1980 prinašata veliko intimnejše srečanje s protagonistkami_i in razmislek o vzdušju življenja v majhnem mestu ter občutek prebivalc_cev, da so izolirani od dogodkov Velike zgodovine. [...] Potem ko sem videla več predstav iz cikla Dodekalogija, je jasno, da ne gre le za odo mestoma Gorica in Nova Gorica. To je oda gledališču in gledališkosti. Gledališču zgodb, gledališču scenografije in kostumov, gledališču igralca, gledališču, ki ustvari tisto težko opredeljivo gledališko magijo v najčistejši obliki.« (Karolina Bugajak, *SeeStage*, 20. november 2025)

»Kot že vsa prejšnja poglavja dodekalogije tudi 1979 in 1980 nadaljujeta izrazito koherenten gledališki izraz celotnega cikla, ki izkazuje mojstrsko obvladovanje posameznih gradnikov

gledališke uprizoritve in njihovega prepletanja. Čeprav režija Tomija Janežiča (asistentka Iva Olujić) na zunaj ter v trajanju predstave deluje precej preprosta, se njena kompleksnost izraža v subtilno znansirano izgrajenih likih, ki jim situacije omogočajo gladko in hipno preigravanje. Še posebej pomenljiv dosežek, saj veliko število likov uprizorijo vsega skupaj trije igralke_c. [...] Ker sta *1979* ter *1980* še vedno izrazito logocentrični uprizoritvi in temeljita na pripovedovanjih, ki le redko zdrsnejo v dialoške prizore, srčiko podajanja vsebine predstavljajo igralske kreacije nastopajočih. Vloga prikupno zmedenega Zorattija se uspešno prenese s filmskega ekrana na oder, kjer performer svojo maniro nekoliko odtujenega komičnega poudarjanja razplasti preko mnoštva nastopajočih. V izrazno sorodni vlogi se mu pridružuje Stane Tomazin, ki operira z raznolikimi telesnimi in verbalnimi duhovitostmi, medtem ko oba bolj tragične oziroma dramske situacije posredujeta z bolj umirjeno zadržanostjo, ki se umika od koketiranja z gledalkami_c. Če se Stane v interpretaciji Staneta Tomazina kot dejaven akter priključi leta *1980*, ko se priseli v vas Zorattijevih prednikov, se Anuša v interpretaciji Anuše Kodelje pojavi šele v sklepnem epilogu, ko kot medicinska strežnica skrbi za enega izmed vaščanov, ki je v eksploziji izgubil vse ude in obraz in bil poslan v oskrbo v samostan, kjer je kot medicinska strežnica delala tudi Anuša. Kodelja tako v glavnini uprizoritev nastopi v drugih figurah, praviloma nonah in mamah, med izstopajočimi pa gre izpostaviti slepo 'svetnico', s katero Kodelja podobno kot poprej z gluhonemo Anušo izkaže precizno izklesano igralsko in glasovno transformacijo.«

(Jaka Smerkolj Simoneti, *Sigledal*, 8. september 2025)

»Prav v ustvarjanju intimnih gledaliških uprizoritev se zdi režiser Tomi Janežič najmočnejši, saj način igre in bližina igralcev ter ukinjanje četrte odrske stene na gledalca učinkujejo tako, da se v dogajanje dobesedno potopi. Motivi iz zgodb v predstavah *1979* in *1980* se prepletajo s celotnim korpusom gledališke Dodekalogije; protagonisti so zdaj iz ene, zdaj iz druge, tretje generacije izbranih družin, posameznikov, sosedov, prišlekov in drugih znancev. V sinočnjem dogodku je zaradi narave uprizoritvenega prostora najbolj izstopala prav zgradba prepletajočih se pripovedi, ki je obsegala vse vrste realizmov – od hiperrealizma (tudi v uprizoritvenih rešitvah, na primer skulpturi Nenada Gajića), preko magičnega realizma do nadrealizma, pa situacij absurda, groteske, ludizma in drugih postopkov. Našteti postopki, organski način njihovega uprizarjanja ter dramaturgija nenavadnih in presenetljivih, a utemeljenih kombinacij preobratov in dinamika odrskega dogajanja, vsi skupaj kot orkestrirani ustvarjajo vzdušje, v katerem smo gledalci doživljali mnogotera čustva empatije, simpatije, radosti ter občutke tragičnosti in žalosti, čemur botrujejo tudi vsi premori, tišine in pogledi, ki omogočajo, da vse to gledalec tudi ozavesti. Majhna zasedba igralcev, Anuša Kodelja, Stane Tomazin in Carlo Zoratti, ter režiser z nujnimi intervencijami preigravajo epske širine in intimne globine. V prvem delu osredotočene na italijansko družino iz furlanske vasice, ki se ji v drugem delu pripne del slovenske družine, in razpirajo se življenja ljudi na etnično mešanem območju od časa druge svetovne vojne do danes.«

(Petra Tanko, Radio Slovenija, 1. september 2025)

Barbara Kukovec, Katarina Stegnar, Urška Brodar
Umetnost življenja: Umor na podeželju

Barbara Kukovec, Katarina Stegnar, Urška Brodar; foto Andrej Firm

Koprodukcija: Slovensko mladinsko gledališče, Zavod Rizoma in Mesto žensk

Premiera: 10. 10. 2025 (Stara elektrarna – v okviru festivala Mesta žensk)

Zasedba

Barbara Kukovec
Katarina Stegnar
Urška Brodar

Ustvarjalke_ci

Video: Vid Hajnšek
Foto: Andrej Firm

Kostumografija, postavitve in oblikovanje prostora: Meta Grgurevič, Olja Grubić

Glasba in oblikovanje zvoka: Dead Tongues

Oblikovanje svetlobe: Borut Bučinel

Rekviziterka: Tina Krajnc

O predstavi

Vrneš se na podeželje. Vrneš se, da bi oznanjala svoj evangelij: umetnost. Z ognjem in mečem, če bo treba. Emancipiraš, feminiziraš, depatriarhaliziraš in izobražuješ ženske, lačne sodobnega performansa. Vključiš jih v umetniško prakso, ustvariš skupnost, se soočiš z vozliščem njihovih načel, in potem ... Potem tvojo skupnost pretrese dogodek, ki ga ne prebavi nobena umetniška praksa. Dogodek, za katerega iščeš besede, iščeš način, da bi se z njim soočila. A obstaja zgolj kot izbris, smrt, neobstoj. Lotiš se dela. Sposodiš si dron, najameš bager, vzameš kamero, prineseš lopate, najdeš kline, kupiš plezalni pas, narediš lutko, pripraviš teren. Pokličeš zaveznice, sosede, sorodnice, dijakinje. Oblečete si hlače. V roke

vzamete lopate. Postavite se pred hiše. Dvignete napise. Zavzamete pozicije. Zavihtite zastavo. To je to, kar je pred vami. Dekolonizacija podeželja.

Mnenja strokovne javnosti

»Predstava *Umetnost življenja: Umor na podeželju* Barbare Kukovec, Urške Brodar in Katarine Stegnar je neposredna, dokumentarna predstava, ki v jeziku umetnosti v zgoščeni obliki, polni referenc na lastno ustvarjanje in na ustvarjanje umetnic, ki so bile ključne za razvoj feministične performativne umetnosti, govori o nasilju nad ženskami, mizoginiji in patriarhatu, sočasno pa se sprašuje, ali je z umetnostjo mogoče stvari spremeniti. In koliko je feminizem v umetnosti naredil za feminizem žensk* na podeželju ter ali je mogoče s pomočjo umetnosti spremeniti razmerja moči med spoli. [...] Predstava s tem, ko kaže na patriarhat na podeželju, na strukturno patriarhalno nasilje na delovnem mestu in tudi v intimnopartnerskih odnosih in ko pozneje nagovori femicid, kaže na krivice v sistemu in tako ne ostaja tiho. Gledališča ne sprejme kot prostora sprostitev ter zabave in sočasno pokaže na umetnice, ki v zgodovini feminizma prav tako niso bile tiho. Jezo ustvarjalke predstave izražajo skozi telo, ki je izpostavljeno binarnim kategorizacijam, spolni razliki in družbenosocialnim zahtevam, pri čemer se uspešno izognejo objektivizaciji in fetišizaciji, telo pa se kaže kot sestavni del njihovega jaza, skozenj izražajo lastno subjektiviteto in se uprejo dihotomiji telo-duh v umetniškem ustvarjanju. [...] Z zavedanjem o tem, kaj so ženske za feminizem na področju umetnosti že storile, s pogledi na patriarhat iz različnih zornih kotov ter s prepletanjem osebnih zgodb, lastnega procesa ustvarjanja in dogodkov iz realnega življenja so ustvarjalke predstave artikulirale to, o čemer raje ne govorimo, prav zato pa dvorane zagotovo ne zapustimo enake_i, kot smo vanjo vstopile_i.«

(Ana Lorger, *aplavz!*, 18. december 2025)

»V dvorani Stare mestne elektrarne nas [Kukovec, Stegnar, Brodar] pozdravijo iz kupa sešitih in skupaj naloženih ženskih teles. Okončine so povsod, kot takojšen poskus soočenja publike z nasiljem, ki so ga performerke prinesle v svojih telesih. Izviren navdih pa leži v lanskem umoru triintridesetletnice v bližini Kidričevega, v neposredni bližini domačega kraja Kukovec in prostorov, v katerih so *Sladke skrbi* opolnomočile lokalne prebivalke. Vseeno prvi del predstave pelje humorna nota. [...] [M]očnejša [je] naslednja sekvenca fotografij, v kateri so gledalke performansa naprošene, da s kartonastimi transparenti pred svojimi domovi izrazijo, kaj si želijo zase. V tišini oziroma ob zvokih petelina lahko zgolj spremljamo svet intimnejših in političnih želja in zahtev, s čimer se zdi, da se za njih zares odpre iskren prostor znotraj predstave. Vzporeden prostor nato odprejo performerke, ko spregovorijo o svojih izkušnjah nasilja in počasi začnejo ponovno razpirati teme, ki so se napovedovale na začetku predstave. Segment še posebej dobro in sveže stoji predvsem zato, ker izpostavijo izkušnje, ki po določenih, predvsem pravnih definicijah ne bi takoj oznanjale zlorabe. To v gledalki sproži več razmisleka o dojemanju nasilja, saj ni soočena s kristalno jasnimi primeri hude spolne ali fizične zlorabe, temveč mikroagresijami in pritiski bližnjih. [P]redstava stopa naprej. V maniri Valie Export in Marine Abramović se sestre Bukovec – kot performerke poimenujejo svoj trio – s hlačami na zadrgo, ki odkriva njihove genitalije, in plastično pištolo v roki, spravijo nad transparente z argumenti, s katerimi moški ponavadi oproščajo nasilje. V ozadju lahko na fotografijah spremljamo Kukovec, kako pred raznimi vaškimi domovi, avtomobili in polji ironizira podobo pravega moškega, ki ljubi svojo lovsko puško. [...] Nekoliko močnejši se [...] zdi trenutek, ko v publiko performerke zmečejo sešite joške, ki kot žogice poletijo po vsej dvorani. Preprosta akcija, ki pa v današnjem času prenasičenosti brutalnih podob publiko zbudi in vklopi njihove kanale empatije bolj kot katerakoli agresivna podoba. [...] Potem pa se odpre še napovedana linija predstave. Kot pravi transparent, ki ga razvijejo, vstopamo v območje femicida. [...] Med kronološkim popisom dogajanja se performerke druga za drugo začnejo dušiti na umetni krvi, ki jim priteče iz ust in steče na bele brezrokavne majice. Zvok grgrajočega dušenja v grlu močno zareže skozi tišino v dvorani in v gledalki učinkovito sproži doživljanje ter ponovno prebuditev in vklop empatičnega sodoživljanja [...]. V zadnjem

posnetku spremljamo ženske, ki na travniku skopljejo svoja lastna grobišča, v katera se uležajo, in jih z bagrom zasujejo. Vzporedno performerke v dvorani grmado sešitih trupel z verigo povlečejo do stropa. V kontekstu podeželja to vzbuja močno aluzijo na sušenje salame pod stropom, kakšne kmečke špajze, kar doda dobro mero srhljivosti.«

(Lara Nia Matos, Radio Študent, 28. oktober 2025)

»Kot je atmosfera v *Sladkih skrbeh* grenko-sladka, se v podobnih emotivnih registrih nahaja tudi *Umetnost življenja: Umor na podeželju*, le da nas sosledje prizorov popelje po veliko bolj razgibani in široki pokrajini. Sprva je mnogo humorja in smeha, topline ob ogledu videov, ki dokumentirajo trenutke, ko je »umetnost na podeželju«, gostovanje *Sladkih skrbi* po različnih lokacijah južne Štajerske, ustvarila majhen žep za prepoznanje lastnih izkušenj ter za pogovor o njih. Nato pa vzdušje počasi dobi bolj melanholične tone, saj ob fotografijah reči (fotograf Andrej Firm), ki jih ženske želijo zase (npr. 'da bi šla prvič na morje'«), postaja še jasneje, da ena umetniška intervencija ni ne spremenila in ne izbrisala globoko zakoreninjenega patriarhata. Počasi se v sprva simpatično in marsikomu poznano pripoved o dihotomijah premika iz periferije v 'center'«'naseljuje čedalje več kompleksnih, tudi konfliktnih afektov. Material predstave pravzaprav ves čas preskakuje, shifta, ves čas prinaša in nanaša nove in nove plasti, vsebine, postopke, podobe, izjave in tako dalje. Ob vsakem postanku v prostoru, ki mu hkrati pripada tudi lasten uprizoritveni postopek; nekje je to glasbena točka tria sester Bukovec, drugje komentiranje posnetkov z obiskov različnih krajev na Štajerskem, na tretjem mestu je 'instalacija', ki želi s performativno akcijo vzbuditi neopisljivo grozo femicida Barbarine sokrajanke. Na koncu je viseča skulptura iz mehkih rekvizitov, ki ponazarjajo razsekane dele teles – ta prizor se izvede avtonomno in izolirano, ne da bi medtem eksplicitno vzpostavljajal odnos s preostalimi elementi. Četudi njena forma [...] ne ponuja klasične celovitosti ne sporočila in ne načinov, s katerimi se izjavlja, je v svoji kompleksnosti tudi iskrena, kljub temu da poseže po postopkih subverzije, karikature in sarkazma (npr. glasbene točke fiktivnega tria sester Bukovec, ki poustvarjajo uspešnice, katerih besedila so marsikje mizogina oziroma globoko patriarhalna). Je intenzivno pričevanje o tem, da je pred nami poskus uprizarjanja tematike ekstremnega nasilja nad žensko, femicida, ki je zarezal v ustvarjalni proces projekta o sodobni umetnosti na periferiji.«

(Maša Radi Buh, *Sigledal*, 22. oktober 2025)

»Uprizoritev se ne osredotoči na eno samo temo, temveč se dotakne širšega razpona problemov, s katerimi se ukvarja feminizem; od spolnega soglasja in mikro spolnega nasilja do femicida. [...] Med temi prizori človek občuti bes in občutek krivičnosti, ki veje iz umetnic. Morda prav zato ta del naredi tako močan vtis in zasenči preostanek predstave, zaradi njegove iskrenosti in surovosti občinstvo izgubi povezavo s prejšnjimi deli, medtem ko jedro predstave postane vprašanje femicida.«

(Karolina Bugajak, *SEEstage*, 17. oktober 2025)

Predstava je uvrščena v tekmovalni program 56. Tedna slovenske drame v Kranju.

Manifest

Željko Hrs, Vito Weis; foto David Orešič

Režija: Tatjana Peršuh

Koprodukcija: Slovensko mladinsko gledališča in Gledališče Glej

Premiera: 2. 12. 2025

Gledališče Glej

Zasedba

Željko Hrs

Vito Weis

Lenart Maček, Črt Pačnik – pozavnista

Ustvarjalke_ci

Besedilo in dramaturgija: Boštjan Narat

Scenografija: Damir Leventić

Kostumografija: Dajana Ljubičić

Oblikovanje svetlobe: David Orešič

Video: Pila Rusjan v sodelovanju z Bedrock Media

Lektorica: Mateja Dermelj

Izvršna produkcija: Barbara Zonta

Vodja predstave: Liam Hlede

O predstavi

Septembra 1995 je *The Washington Post* objavil besedilo z naslovom Industrijska družba in njena prihodnost, manifest, podpisan s kratico F. C. – Freedom Club. Kot se je kmalu izkazalo,

je bil ta klub svobode posameznik, Ted Kaczynski, ki sta ga Amerika in tudi lep kos sveta v desetletju in pol pred tem poznala pod šifro Unabomber. Manifest bi v drugačnih okoliščinah prebralo nekaj deset bralk in bralcev, zaradi razvpitosti njegovega avtorja, še danes najbolj znanega ameriškega terorista, pa je tako rekoč v trenutku dobil kultni status. Pa je avtorjeva kontroverznost res edini razlog za to, da je tekst zanimiv? Tudi ko ga beremo po treh desetletjih, se misel morilskega bombaškega norca zdi vse prej kot nora. Kozmetične reforme sistema ne morejo dohajati nebrzdanega napredka tehnologije in posledic, ki jih ima ta razvoj za človeško žival, zato vse to od nas zahteva bolj poglobljen premislek o temeljih naše družbene resničnosti. Ne samo premislek, tudi dejanja. Ali nas res lahko zbudijo samo še bombe? Odgovor matematičnega genija, morilca, vizionarja, zločinca, amaterskega pozavnista in mojstra taktike je jasen. Gozdni človek po imenu TED je povedal vse. Kaj lahko k temu dodamo me_i?

Mnenja strokovne javnosti

»Uprizoritev že takoj skoči v atmosfero svojega protagonista, s scenografijo Damirja Leventiča, ki ustvari realistično rekonstrukcijo notranjosti hiške Kaczynskega, majhen, dokaj zapuščen prostor z različnimi predmeti, namenjenimi sestavljanju bomb. Posrečen koncept postane točka fascinacije, ko nastopajoča iz rekvizitov začneta izdelovati repliko bombe. Z vsakim predmetom, ki ga uporabita, se pozornost pelje na druge podobne predmete v prostoru, s tem pa v zgodovinski kontekst in natančne detailje scenografske zasnove, ki o protagonistovem življenju pove dovolj, da se ustvarjalni ekipi ni treba preveč ukvarjati z biografskimi podatki, ampak se lahko osredotoči na filozofijo in misel. Igralca prehajata iz vloge v vlogo, pri čemer na ključnih točkah eden od njiju prevzame vlogo Kaczynskega, nato se vrne v vlogo samega sebe, novinarja, prijatelja ... Odločitev, da se vloga protagonista razprši med oba igralca, uprizoritvi še dodatno omogoča, da se izogne dokumentarističnemu prikazu nekega življenja, ki je danes že popolnoma zabrisano s pop fascinacijo, in se lahko osredotoči na njegov manifest, ideje in akcije. Kaczynski tako postane zgolj izhodišče za premislek današnje družbe, raje kot osrednja figura uprizoritve, četudi je njen temelj in gradnik. Gre za uspešen kod razmisleka, ki se ogne zgolj reinterpretaciji že znanih dejstev, ampak jih raje obrne v sodobnost in obogati z lastnimi mnenjskimi izhodišči, družbenimi situacijami, splošnim kontekstom.«

(Benjamin Zajc, *Delo*, 12. januar 2026)

»*Manifest* se poigrava s časom, prevprašuje pojem resnice, tako v družbenopolitičnem kontekstu kot tudi v kontekstu gledališča in tehnologije. Predstava se poslužuje občinstvu že znanih filozofskih dilem o resnici in fikciji, kot je na primer resnična telesna prisotnost človeka v prostoru ali njegova prisotnost na fotografiji ali televizijskem ekranu. [...] Sicer pa tematiziranje odnosa med resničnim in fikcijskim ostaja pri že znanih zgodbah, kot je na primer zgodovinsko pretvarjanje resničnosti s pomočjo fotomontaže oziroma cenzure slik, ki so nastale v Sovjetski zvezi, kjer so problematične politične osebnosti brisali s fotografij. Fotomontaže in manipulacije fotografij in videov so dandanes še pogostejše, pri čemer se ustvarjalci predstave fenomena lažnih novic (*fake news*) zgolj dotaknejo. Ustvarjalci predstave v dramaturgijo vpletejo tudi vlogo umetne inteligence, saj igralca odigrata prizore po predlogih, ki jih zapišeta ChatGpt in Deepseek po tem, ko sta vanju vnesla napotke, pri čemer se dotikata vprašanja izvirnosti in človeške kreativnosti. [...] Prizor deluje kot sanje – tako kot človek v sanjah generira bitja, tako tudi tehnologija ustvarja dematerializirane človeške podobe, kamor se lahko ljudje potopimo, hkrati s tem pa si zastavljamo vprašanje, kaj sploh je resnično. In kaj pravzaprav pomeni smrt človeka, če lahko ta živi naprej v svetu virtualne realnosti? Predstava nas napoti k temu, da ponovno premislimo odnose med realnim, resničnim, fikcijskim in virtualnim, pri čemer se zdi, da te teme najboljše nagovarja prav jezik gledališča.«

(Ana Lorger, *Sigledal*, 13. december 2025)

Tehnoburleska Tatovi podob

Vazelina, Musée-Cunt, H.P.D. (hormonal perturbator in decay), Dee Dee Void, Mademoiselle Satisfaire, Broj Ena, RotoGambrinus; foto Nada Žgank

Koprodukcija: Emanat in Slovensko mladinsko gledališča

Zasedba

Crucial Pink, Mad Jakale, Tristan Bargeld, H.P.D. (hormonal perturbator in decay), Dee Dee Void, GlitterAid, Musée-Cunt, Gospod Magdalena

The Feminalz

Mademoiselle Satisfaire, Vazelina

Gostje iz ansambla Slovenskega mladinskega gledališča

Ustvarjalke_ci

Kostumografija: Urška Recer, Matic Hrovat, Tanja Pađan/Kiss the Future

Oblikovanje maske in frizur: Tina Prpar

Oblikovanje svetlobe: Janko Oven, Aljaž Zaletel, Urška Vohar, Dan Zrimšek

Glasba: Luka Prinčič, The Feminalz

O predstavi

Tehnoburleska je nema komedija telesa, ki parodira okorelost družbenih vlog. Nekritično si prisvaja, kopira in lepi ženstvenost, moškost, družinska razmerja, mačizem in druge izprijene družbene vloge, ki po krivem veljajo za normativne. Ko se Tatovi povsem razgalijo, ter sloj za slojem odvržejo družbene preobleke, ne pridejo do bistva, temveč ugotovijo, da je bistvo ništrc, uprizorjene travestije telesa pa so opij, ki dela bivanje znosno. Ta zabavna igra v preoblačenju in njihovo vedenje je rezultat velike zgodovinske osvoboditve seksualnosti in teles posameznikov od družbenih spon. Zadovoljni v eklektičnem hrupu medijskega podoba raztegujejo popularne posnetke in jih zgrizejo do nezaslišanih oblik, ki zbujajo krohot ali obup. *Tatovi podob* ne iščejo smisla, temveč užitek. Kajti užitek je hedonistično loščilo, s katerim so

premazali vsakdanje predmete in iz njih napravili nekaj izjemnega. Tehnoburleska s fizičnimi in čustvenimi telesi spreminja programsko kodo v družbi, ki končno dopušča odprto šifriranje lastnih omejenih neumnosti.

Mnenja strokovne javnosti

»Tehnoburlesko *Tatovi podob* zaznamuje igriva, tudi spogledljiva provokativnost in neverjetno kratek reakcijski čas na aktualne družbene nesmisle. Njihova predloga izhaja iz vprašanj narodne identitete, mačizma, političnega populizma, stereotipnih reprezentacij in medijske patetike. S krajo in postopnim izkrivljanjem teh podob z zaletom komentirajo hinavščino normativnosti družbenih konstruktov, kot so 'žensko', 'moško', 'naše' in 'vaše'. Vsebine stopnjujejo do meje transgresije ter v kombinaciji s preprostimi uprizoritvenimi postopki dosegajo satirično ostrino, ki se že v naslednjem trenutku spreobrne v katarzično soočenje. Status kanoniziranih družbenih kodeksov destabilizirajo prav s tem, ko se požvižgajo na malomeščansko maniro dobrega okusa, hudiča pa odženejo tako, da se mu smeji v obraz, in če je potrebno – mu pokažejo rit.«

Obrazložitev strokovne žirije v sestavi Tajda Lipicer, Nebojša Pop – Tasić (predsednik) in Miranda Trnjanin na 33. Dnevih komedije v Celju

»Lina Akif v tehnoburleski *Tatovi podob* ustvari upodobitev užaloščene in poražene Kamale Harris in simpatične Štajerke, ki se poteguje za naslov vinske kraljice. Njena igra je jasna, natančna in izrazita. S telesom, kretnjami in obrazno mimiko prefinjeno parodira ameriško predsedniško kandidatko. Prizor s pretiranimi gestami in emocijo stopnjuje do točke absurda, s čimer preseže imitacijo in oriše sliko aktualnega bizarnega političnega dogajanja. Nasprotno pa Lina Akif nastop vinske kraljice gradi s spontanostjo, z improvizacijo in neposrednim naslavljanjem gledalca. Njena Štajerka je simpatična, vesela punca, pri kateri se lokalpatriotičen ponos na koncu sprevrže v histerijo nestrpnosti. Lina Akif se izkaže kot izvrstna komedijantka, ki s svojo močno igralsko prezenco, drzno performativno držo v gledalcu na eni strani izvablja smeh in na drugi povzroča čustvene pretrese. Četudi sta njeni točki začinjeni z obilico humorja, služita kot opomin, v kakšnem svetu živimo, pa si ne bi želeli.«

Obrazložitev strokovne žirije v sestavi Tajda Lipicer, Nebojša Pop – Tasić (predsednik) in Miranda Trnjanin na 33. Dnevih komedije v Celju

Nagradi:

Predstava je na 33. Dnevih komedije prejela nagrado za **žlahtno komedijo 2025**, Lina Akif pa nagrado **žlahtna komedijantka 2025**.

Človek z Lune: Srečevanja

Foto KUD Ljud

Meditacija o rojstvu, minevanju in srečevanjih

Celovečerni interaktivni performansi in »site specific« situacije

Premiera: 21.08.2025

Produkcija: KUD Ljud v sodelovanju s Slovenskim mladinskim gledališčem (Pošta)

Zasedba

Grega Močivnik
Nina Vombergar
Alberto José Lucena
Zala Dobovšek
Thierno Diallo
Mattias Gimigliano
Slobodan Malić
Blaž Šef
Občinstvo

Ustvarjalke_ci

Grega Močivnik, Nina Vombergar, Alberto José Lucena, Zala Dobovšek, Thierno Diallo, Mattias Gimigliano, Slobodan Malić, Blaž Šef in občinstvo
Scenografija: Vita Tušek, Hana Podvršič
Produkcija: KUD Ljud v sodelovanju s Slovenskim mladinskim gledališčem

O projektu

Projekt *Človek z Lune: Srečevanja* je bil poskus ustvariti prostor za skupinsko kontemplacijo časa, trajanja in hitrosti. Dolgometražno večerno/nočno gledališko druženje je dalo prostor sprostivni in umiritvi, dialogom in poslušanju, pri katerih čas ni bil eden ključnih okvirov dogajanja. Ali lahko prostor, pri čemer čas ne bo pomemben in kjer se lahko sprostimo ob neznancih, postane ekstatična vaja v čuječnosti? Ambientalni projekt *Človek z Lune: Srečevanja*, osvobojen instantnosti kratkih, hitro odvijajočih se, hipnih dogodkov, je ponudil izkustvo onkraj zgoščene potrošnje kulturnih prireditev znotraj točno odmerjenega časa.

Cikel gledaliških esejev Takorekoč

Ana Schnabl

Skrunilka gnezda

Ana Schnabl, Boris Kos; foto Črt Piksi

Koprodukcija: Slovensko mladinsko gledališče in zavod Divja misel – Vodnikova domačija Šiška

Premiera: 28. 10. 2025
Vodnikova domačija Šiška

Zasedba

Ana Schnabl
Boris Kos
Boštjan Narat – glas

Ustvarjalke_ci

Kurator cikla: Boštjan Narat
Svetovalka: Anja Pirnat
Sodelovanje pri odrski zasnovi: Boris Kos
Lektorica: Mateja Dermelj
Vodja predstave: Maruša Mali

O eseju

Cikel gledaliških esejev Takorekoč se v sezoni 2025/2026 nadaljuje s tremi novimi uprizorjenimi besedili. Princip ostaja enak – vabljeni esejistke in esejisti s pomočjo igralke ali igralca iz Mladinskega same uprizorijo svoje, posebej za to priložnost napisano besedilo. Novo sezono je odprla pisateljica in lanska dobitnica kresnika Ana Schnabl, ki se je v svojem eseju posvetila politični razklanosti v družinskem okolju, odnosu, ki ga imajo otroci do svojih staršev z »napačnimi« političnimi stališči, in sramu, ki ga prav ti otroci čutijo do nazorov svojih staršev. Kompleksna tema je po eni strani zelo osebna, po drugi pa skoraj starodavna ...

Dežela pridnih

- **Avtoritarizmi in upor: od časa med vojnama do časa vojn**; moderatorka: Kristina Božič; gostja: Mateja Ratej
- **Med intimnim in družbenim (pisanjem)**; moderator: Linn Julian Koletnik; gost: Pino Pograjc
- **Dokumentarizem (socialnega) dela**; moderator: Linn Julian Koletnik; gostja: dr. Jelka Zorn
- **Lekcije iz venezuelskih avtonomnih skupnosti**; predavatelj: Erik Valenčič
- **Iz Afganistana – kje je srečen konec?**; moderatorka: Kristina Božič; gostja: Ana Tasič
- **Za stanovanjske zadruge!**; moderator: Erik Valenčič; gostja: Maša Hawlina
- **Igralstvo >=< spolno delo?**; moderator: Linn Julian Koletnik; gostja in gost: Lina Akif, Rok Kravanja
- **Od turbofašizma do sistematizacije razčlovečevanja**; moderatorka: Kristina Božič; gostja: dr. Marina Gržinić

Mlado Mladinsko

Program **Mlado Mladinsko** je leta 2025 nadaljeval tradicijo ustvarjanja prostora, v katerem mladi soustvarjajo gledališče po svojih željah. Od septembra dalje z mladimi delajo **mentorice_ji, članice_i umetniškega ansambla Mladinskega**, ter režiserka **Tijana Zinajić**, ki bo z majem 2026 prevzela režijo predstave. Ključ programa je **uprizoritev vsebin, ki bi jih mlade_i same_i rade_i obravnavale_i in delile_i**, kar jim omogoča neposreden stik z gledališkimi praksami, raziskovanje lastnega ustvarjalnega izraza ter razvijanje kritične in etične zavesti.

Pri oblikovanju programa smo izhajale_i iz **priporočil dokumenta *Porto Santo* (2021)**, ki so ga sprejeli Evropska komisija in deležniki v kulturi. Program mladim omogoča dejavno udeležbo, trajnostne in družbeno odgovorne prakse, spodbuja angažiranost in vključevanje v širše kulturno življenje. Njegov namen je, da se mladi razvijejo v **angažirane posameznice_ke**, ki spremljajo kulturno dogajanje, ga soustvarjajo in so pripravljene_i prevzemati odgovornost v skupnosti.

Da bi prepoznale_i mlade, za katere bi bil program primeren, zanimiv, in jih vključile_i vanj, saj so **ključni del kreativnega tima pri soustvarjanju predstav**, smo tesno sodelovale_i z **Zvezo Anite Ogulin & ZPM, Zavodom Apis** in **Parado ponosa**, ki so nam pomagali doseči in pritegniti raznolike skupine mladih, s čimer smo okrepile_i družbeno in kulturno dimenzijo programa.

Program **Mlado Mladinsko** ni le gledališko izobraževanje – je **laboratorij ustvarjalnosti, angažiranosti in družbene zavesti**, laboratorij, s pomočjo katerega mladi odkrivajo lastno moč ustvarjanja, razvijajo odgovornost in gradijo svetlo prihodnost zase in za skupnost, v kateri živijo.

Zeleni prehod in povezovanje kulture z zdravjem

Mladinsko je leta 2025 postalo **prvi javni zavod s področja uprizoritvenih umetnosti v Sloveniji**, ki je kot ključni del svojega delovanja začel sistematično uvajati koncept **zelenega prehoda**. Za izvajanje teh praks smo vzpostavile **i zeleno_ega koordinatorico_ja** in **zeleno ekipo**, ki skrbita za različne segmente dela: **upravljanje stavbe, projektno izvedbo, logistiko**, optimizacijo porabe materialov ter ponovno uporabo scenografskih in tehničnih elementov. V okviru programov in koprodukcij sodelujemo tudi v **mednarodnem projektu Greenstage**, kar pomeni, da si dejavno prizadevamo za vključevanj trajnostnih praks v gledališko produkcijo.

Na področju **povezovanja kulture in zdravja** Mladinsko deluje na dveh ravneh. Na vsebinski s programi, kot je **Mlado Mladinsko**, spodbujamo ustvarjalno participacijo mladih, razvoj kritične in etične zavesti ter angažiranost, ki prispeva k njihovemu čustvenemu in socialnemu blagostanju. Na strukturni oziroma kadrovski ravni pa izvajamo projekte, ki **stabilizirajo kolektiv, krepijo medosebne odnose in delovne procese** ter uvajajo trajnostno usmerjene prakse, ki prispevajo k dobrobiti zaposlenih. Pri tem tesno sodelujemo z **NIJZ** in **Slovento – združenjem transakcijskih psihoterapevtov**, torej z ustanovama, ki podpirata strokovno vodenje programov in projekte, usmerjene v dobrobit sodelujočih: duševno zdravje kolektiva, umetniškega ansambla, uprave in članic_ov tehničnega sektorja ter skupnosti.

Zaradi te dejavnosti je gledališče na poti, da **postane primer dobre prakse**, pri čemer se trajnost, dobrobit kolektiva in inovativni pristopi združujejo. Programi in organizacijske strukture so zasnovani tako, da omogočajo **trajnostno in družbeno odgovorno delovanje**, ki presega enkratne projekte in ustvarja dolgoročen vpliv na umetniško, družbeno in okoljsko področje. Mladinsko s tem postavlja standarde za prihodnost uprizoritvenih institucij, tako da se **kultura, zdravje in trajnost** povezujejo v celosten, integriran model delovanja.

Festivali

17. ljubljanski festival kulturno-umetnostne vzgoje Bobri 2025

Ljubljanski festival kulturno-umetnostne vzgoje Bobri, katerega ustanoviteljica je Mestna občina Ljubljana, izvršni producent pa Mladinsko, je potekal od 15. do 29. marca 2025 na 58 prizoriščih po Ljubljani ter v Domžalah in Sežani.

Njegov slogan je bil Na krilih radovednosti. Z njim je otroke in mlade v svetu hitenja, tekmovalnosti in želje po nenehnem doseganju ciljev spodbujal k radovednosti, čudenju ter raziskovanju sveta in sebe.

Program

Program festivala je skupaj obsegal 180 prireditev, od tega: **36 gledaliških, glasbenih, plesnih plesnih predstav in literarnih prireditev, 28 filmskih projekcij, 116 delavnic, vodstev in spremljevalnih dejavnosti.**

Skupaj je pri pripravi programa sodelovalo **60 producentov.**

Festival je obiskalo več kot **13.000 obiskovalcev**, skupno je bilo razdeljenih 13.385 brezplačnih vstopnic.

Festival je bil torej zelo dobro obiskan; brezplačne vstopnice so bile razgrabljene kmalu po začetku spletnega razdeljevanja, velika zasedenost pa je bila značilna tudi za delavnice, vodstva in spremljevalni program.

Festival se je odprl 15. marca v Slovenskem mladinskem z gledališko predstavo *Dogodivščine Zvitorepca, Trdonje in Lakotnika: Trije mušketirji* v režiji Matjaža Pograjca, nastalo po znamenitem stripu Mikija Mustra.

Sklepna prireditev je potekala v Centru urbane kulture Kino Šiška. Šlo je za koncert skupine Čompe, ki je nagovoril občinstvo različnih generacij. Tako otvoritveni kot sklepni prireditvi so sledile delavnice, ki so jih vodile dolgoletne sodelavke festivala, mentorice iz Javnega zavoda Mala ulica.

Posebno pozornost smo tudi lani namenile i dostopnosti kulturnih vsebin za osebe s posebnimi potrebami. Izbrane filmske projekcije so bile opremljene z zvočnim opisom za slepe in slabovidne ter s podnapisi za gluhe in naglušne. V program smo vključile i gostujočo vizualno predstavo, zasnovano z mislijo na gluhe in naglušne obiskovalce ke.

Posebna novost lanskega festivala je bila raziskovalna pot po mestnem središču, ki je otroke in družine spodbujala k aktivnemu odkrivanju Ljubljane ob reševanju nalog, gibanju in razmisleku.

Prenovljeni *Bobrov dnevnik*, ki so ga pripravile i v Kinodvoru, je otroke spodbujal k ustvarjalnemu premisleku o festivalskih doživetjih in je bil zasnovan tako, da ga je mogoče uporabljati vse leto.

V sklopu festivala je potekal tudi strokovni posvet za pedagoške delavke ce, namenjen razpravi o izboru kakovostnih kulturnih vsebin za mlado občinstvo ter o pomenu ustrezne priprave na kulturni dogodek in refleksije po njem.

Festival se je lani znova odvijal zunaj Ljubljane. Izbrane prireditve, s katerimi Bobri že tradicionalno širijo dostopnost kakovostnih kulturno-umetnostnih vsebin tudi zunaj prestolnice, so potekale Domžalah in Sežani.

Odzivi šol, otrok, mladih in družin so pokazali **veliko zadovoljstvo z vsebinsko raznolikostjo, kakovostjo programa in premišljeno organizacijo festivala**. Obiskovalke_ci so posebej poudarjale_i, da Bobri otrokom omogočajo prvi, pogosto odločilni stik z umetnostjo in kulturo v varnem, spodbudnem in dostopnem okolju. **Brezplačne vstopnice** so se izkazale kot ključni element pri zagotavljanju enakovrednega dostopa do kulturnih vsebin, saj omogočajo udeležbo tudi tistim otrokom in družinam, ki bi se tovrstnih dogodkov sicer težko udeležili. Pozitivni odzivi potrjujejo **izrazito potrebo po nadaljnjem razvoju in sistemski podpori festivalu kot pomembnemu nosilcu kulturno-umetnostne vzgoje v javnem interesu**. Zaradi dostopnosti, kakovosti in raznolikih programov Bobri kulturno-umetnostno vzgojo ponujajo kot **javno dobro**, ki prispeva k dolgoročnemu razvoju kulturne pismenosti, ustvarjalnosti, kritičnega mišljenja ter dejavnega in odgovornega odnosa do umetnosti in kulture pri otrocih in mladih.

Platforma malih umetnosti 2025

Od 12. 11. do 15.11. 2025

Projektna skupina: Maja Delak, Maša Radi Buh, Metod Zupan, Leon Marič, Tamara Pepelnik, Linn J. Koletnik

Izvršna produkcija: Ankica Radivojević

Koordinacija: Tamara Pepelnik

Produkcija: Emanat v sodelovanju s Slovenskim mladinskim gledališčem

Platforma malih umetnosti je mednarodni festival urbanih uprizoritvenih žanrov, drznih entitet in humorja. Kabaret, kvir burleska, stand-up, klovnovstvo in čudaški neklasificirani hibridi vseh obstajajo že tako dolgo, da se njihovih začetkov skoraj ne spomnimo. In še vedno vznikajo – trdovratno prežeti z duhom preživetja brez abonmajev, institucionalnih repertoarjev in velikih piarov – zato pogosto ostajajo nevidni, »majhni«. Na Platformi malih umetnosti smo jih že osmič postavile_i pod žaromete. Da so zasijale_i v svoji deklarativni ali metauprizoritveni kritičnosti do statusa quo – naj bo ta družbeni, politični, gospodarski, estetski ali katerikoli drug. Gradiva za kritiko je še preveč, toda na odru so se ga ustvarjalke_ci lotevale_i z užitkom: lahkotno o težkem, neresno o resnem, resno o zablodah. Za razliko od nedavnih izdaj je bil program namesto z bleščilom glamurja premazan z odstranjevalcem loščila, ki je razkril surovost subkulturnih in robnih umetniških praks.

Program:

Sreda, 12. 11.

ob 20.00 v spodnji dvorani

Mačke niso edine, ki imajo devet življenj

(cirkuški kvir kabaret; v francoščini z nadnapisi)

ob 21.30 v baru Publika

Prince Lucija (DJ-večer)

Četrtek, 13. 11.

ob 19.00 na Pošti

Razspolite me

(performans v preobleki; v angleščini, prevod s tolmačenjem)

ob 20.30 v spodnji dvorani

Odmevi

(performans v preobleki; v francoščini in angleščini z nadnapisi)

Petek, 14. 11.

ob 16.30 v zgornji dvorani

Somatski dreg (delavnica)

ob 19.00 na Pošti

Dvojni večer:

Poetically Uncorrect (koncert)

+ *Ekskurzija lezb*

(stand-up predstava; v angleščini, prevod s tolmačenjem)

ob 21.00 v spodnji dvorani

Puddles vzhaja

(muzikal v preobleki; v angleščini, prevod s tolmačenjem)

Sobota, 15. 11.

ob 12.00 v zgornji dvorani

Visoke pete (delavnica)

ob 18.00 na Pošti

Nikoli nisem srečal neznanca. Ljubezenski obračun

(performans-predavanje, angleščina, prevod s tolmačenjem)

ob 20.00 v spodnji dvorani

eXXXtra (kvir burleska)

ob 22.00 v baru Publika

Izae (DJ-večer)

Gostovanja doma in na tujem

V obravnavanem obdobju se je Mladinsko s svojimi uprizoritvami predstavilo tako na klasičnih gostovanjih kot na lokacijsko specifičnih uprizoritvah, razvitih v sklopu kompleksnega projekta Dodekalogija. Predstave 1976, 1977 in 1980 so bile zaradi posebne konceptualne in produkcijske zasnove umeščene na specifične lokacije – Stadion v Novi Gorici, Amfiteater Nova Gorica in Krušče –, ki so predstavljale njihovo matično prizorišče. Ne gre za klasična gostovanja, temveč za lokacijsko pogojene uprizoritve, ki so nastale v koprodukciji s SNG Nova Gorica in v okviru programa Evropske prestolnice kulture GO! 2025 Nova Gorica – Gorica. Predstavljale so njihovo matično prizorišče, pri čemer je bil prostor ključni del umetniške zasnove posameznih delov projekta.

Ob tem je gledališče svoje projekte predstavilo na številnih domačih in mednarodnih gostovanjih. Med slednjimi izstopajo gostovanja predstave *Boško in Admira* na festivalih Sarajevo Fest v Sarajevu in Fast Forward v Dresdnu ter obsežna mednarodna predstavitev projekta *Borba (Spolna vzgoja II: Borba)*, ki je gostoval na festivalih Spieltriebe v Osnabrücku, Euroscene v Leipzigu, Mediteran v teatru Vidy, Festival malih gledaliških oblik v Vraci in Prvo pa žensko v Skopju. *Prepelka* je gostovala tudi pri Slovenski prosvetni zvezi v Avstriji. Inkubator pa je ob Sarajevo Festu obiskal še Teater Gorki v Berlinu, Festival Desire v Subotici, Plus festival Prapremier na Poljskem in znameniti ZKM v Zagrebu.

V Sloveniji smo jih uprizorile_i v osrednjih gledaliških in kulturnih ustanovah in na festivalih. *Jato* smo odigrale_i v Domu kulture Velenje in Kulturnem domu Krško, *Ljudi, kraje in stvari* v Domu kulture Kamnik, Kulturnem centru Janeza Trdine Novo mesto in na Festivalu Velenje, *Prepelka* v Narodnem domu Maribor, Cankarjevem domu Ljubljana in Domu kulture Kamnik, *Razcufane zgodbe* v Cankarjevem domu Ljubljana, *Narodni interier*, esej iz cikla Takorekoč, pa v Cukrarni, ki je sicer njegovo matično prizorišče. Uprizoritev Mladega Mladinskega *Umetnost vojne/Umetnost miru* je gostovala v programu za mlade na Tednu slovenske drame v Kranju, projekta *Kje mi živimo* in *Slovenija šteje* na Borštnikovem srečanju v Mariboru. Premiera predstave *Umetnost življenja: Umor na podeželju* je bila v Stari mestni elektrarni v okviru festivala Mesto žensk, za ta festival smo odigrale_i tudi 55. člen.

Poleg navedenih so v tem obdobju nastajale in/ali bile na gostovanjih predstavljene še uprizoritve *Inkubator*, *Dogodivščine Zvitorepca*, *Trdonje in Lakotnika: Trije mušketirji*, *Sladke skrbi*, *Manifest*, *Paloma* in *Pasja procesija*, ki so sestavni del repertoarja in širšega programskega konteksta, v katerem deluje naše gledališče. Celota gostovanj in lokacijsko specifičnih projektov potrjuje usmeritev Mladinskega v razvoj kompleksnih, dolgoročnih umetniških procesov, ki povezujejo institucionalne odrske prostore, javni prostor in mednarodni festivalski kontekst.

Kje smo bile_i:

- 1976: Stadion Nova Gorica
- 1977: Amfiteater Nova Gorica
- 1980: Krušče
- *BOŠKO IN ADMIRA*: Sarajevo Fest, Sarajevo; Fast Forward Festival, Dresden
- *INKUBATOR*: Maxim Gorki Theater, Berlin; Sarajevo Fest, Sarajevo; festival Prapremier, Bydgoszcz; Zagrebačko kazalište mladih, Zagreb; Desiré Central Station, Subotica
- *JATA*: Dom kulture Velenje, Kulturni dom Krško
- *KJE MI ŽIVIMO*: Borštnikovo srečanje, Maribor
- *LJUDJE, KRAJI IN STVARI*: Dom kulture Kamnik, Kulturni center Janeza Trdine Novo mesto, Festival Velenje

- *BORBA*: Festival Spieltriebe, Osnabrück Festival malih gledaliških oblik, Vraca; festival Prvo pa žensko, Skopje; Gledališče Vidy – Festival Mediteran, Lozana; festival Euroscene, Leipzig
- *PREPELKA*: Narodni dom Maribor, Pliberk (Slovenska prosvetna zveza Avstrija), Cankarjev dom Ljubljana, Dom kulture Kamnik
- *PALOMA*: Ljutomer, Slovenske Konjice
- *PASJA PROCESIJA*: Gledališče Koper
- *RAZCUFANE ZGODBE*: Cankarjev dom Ljubljana
- *DOGODIVŠČINE ZVITOREPCA, TRDONJE IN LAKOTNIKA: TRIJE MUŠKETIRJI*: Velenje, Šentjur, Gledališče Park Murska Sobota
- *SLOVENIJA ŠTEJE*: Boršnikovo srečanje Maribor
- *NARODNI INTERIER*, esej iz cikla Takorekoč: Cukrarna
- *TATOVİ PODOB*: Kino Šiška, Dnevi komedije Celje
- *UMETNOST VOJNE/UMETNOST MIRU*: Teden slovenske drame, Kranj
- *UMETNOST ŽIVLJENJA: UMOR NA PODEŽELJU*: premiera v Stari mestni elektrarni v okviru festivala Mesto žensk
- *SLADKE SKRBI*: Ptuj, Festival Rdeče zore – Narodni dom Maribor, Dijaški dom Tabor Ljubljana v okviru festivala Mladi levi

Slovenija

Stadion Nova Gorica: 1976

Amfiteater Nova Gorica: 1977

Krušče: 1980

Stara mestna elektrarna (festival Mesto žensk): *Umetnost življenja: Umor na podežlju*

Cankarjev dom Ljubljana: *Prepelka, Razcufane zgodbe*

Dom kulture Kamnik: *Ljudje, kraji in stvari, Prepelka*

Dom kulture Velenje: *Jata, Dogodivščine Zvitorepca, Trdonje in Lakotnika: Trije mušketirji*

Kulturni dom Krško: *Jata*

Kulturni center Janeza Trdine Novo mesto: *Ljudje, kraji in stvari*

Festival Velenje: *Ljudje, kraji in stvari*

Cukrarna: *Narodni interier*

Narodni dom Maribor: *Prepelka – zgodba za vso družino*

Boršnikovo srečanje: *Kje mi živimo, Slovenija šteje*

Gledališče Park Murska Sobota: *Dogodivščine Zvitorepca, Trdonje in Lakotnika: Trije mušketirji*

Ptuj, Festival Rdeče zore, Narodni dom Maribor: *Sladke skrbi*

Ljutomer, Slovenske Konjice: *Paloma*

Gledališče Koper: *Pasja procesija*

Slovensko ljudsko gledališče Celje, Center urbane kulture Kino Šiška: *Tatovi podob*

Tujina

Sarajevo Fest, Sarajevo: *Boško in Admira, Inkubator*

Fast Forward Festival, Dresden: *Boško in Admira*

Spieltriebe Festival, Osnabrück: *Spolna vzgoja II: Borba*

Festival malih gledaliških oblik, Vraca: *Spolna vzgoja II: Borba*

Festival Prvo pa žensko, Skopje: *Spolna vzgoja II: Borba*

Gledališče Vidy – Festival Mediteran, Lozana: *Spolna vzgoja II: Borba*

Euroscene Festival, Leipzig: *Spolna vzgoja II: Borba*

Slovenska prosvetna zveza Avstrija, Pliberk: *Prepelka*

ZKM Zagreb: *Inkubator*

Desiré Festival, Subotica: *Inkubator*

Maxim Gorki Theater Berlin: *Inkubator*

Festival Bydgoszcz: *Inkubator*

Drugi pri nas

- **Limit dostojanstva** (Zavod Bob)
- **Quo vadis, Aida?** (Muslimanski kulturni center)
- **Sin, mati in oče sedijo za mizo in dolgo molčijo** (Zagrebsko gledališče mladih)
- **Izdelovalka mrtvaških prtov** (Društvo za umetnost Avgus, ŠKUC gledališče)
- **Niansa x Level Up: II/III, MSHR, Fausto Mercier, Oka x Kaja Horvat**
- **Banalnost zla: Hannah Arendt – znova** (Anton Podbevšek Teater, Novo mesto)
- **Parada ponosa** (odprtje festivala)

Nagrade:

- nagrada žlahtna komedija 2025 tehnoburleski *Tatovi podob*
- nagrada žlahtna komedijantka 2025 Lina Akif za vloge v tehnoburleski *Tatovi podob*
- nagrada Prešernovega sklada Nini Rajić Kranjac tudi za režijo *Angelov v Ameriki*
- nagrada Prešernovega sklada Grupi EE, tudi za oblikovanje celostne podobe Slovenskega mladinskega gledališča
- Borštnikov prstan Nataši Barbari Gračner, ki je prva leta svoje profesionalne kariere preživela kot članica ansambla Slovenskega mladinskega gledališča
- Borštnikova nagrada za igro Ivanu Peternelju za vloge v predstavi *Kje mi živimo*
- nagrada nepogrešljivi za življenjsko delo Društva gledaliških režiserjev Sandiju Miklužu, dolgoletnemu ključavničarju (in tudi scenografu) Mladinskega
- nagrada nepogrešljivi Društva gledaliških režiserjev Demijanu Pintariču, rekviziterju Mladinskega
- Župančičeva nagrada Blažu Šefu za ustvarjanje v zadnjih dveh letih (med drugim za predstave *Ljudje, kraji in stvari*, *Sveta Ivana Klavniška*, 1974, *Jata*, *Umirajoči bog Triglav* (SNG Nova Gorica in AGRFT) in v gledališkem eseju *O govoricah*, za delo z mladimi ustvarjalci v projektu Mlado Mladinsko 2, sodelovanje pri sinhronizacijah, in vokalno izvedbo skladbe Franka Zappe *The Adventures of Greggery Peccary* na Festivalu Ljubljana)
- Klemen Kovačič uvrščen na prvo slovensko Forbesovo lestvico 30 pod 30
- nagrada občinstva *Bošku in Admiri* na festivalu Fast Forward v Dresdnu
- Severjeva nagrada Damjani Černe za stvaritve v predstavah *Angeli v Ameriki*, *Jata*, 1974 in 1976

Promocija in marketing

Vsebinski presežki Mladinskega, ki jih beležimo že vrsto let, so se leta 2025 nadaljevali z enako intenzivnostjo in jasno razvojno usmerjenostjo. Leto je zaznamovalo prvo polno delovanje novega vodstva, ki je ob poudarku na visoki umetniški kakovosti in dosledni realizaciji zastavljenih programskih usmeritev posebno pozornost namenilo tudi podporni infrastrukturi gledališča, krepitvi kolektiva in dolgoročnemu razvoju ustanove. Umetniški rezultati potrjujejo kontinuiteto vsebinskih presežkov in uvrščanje predstav v programe ključnih slovenskih festivalov, kot sta 60. Borštnikovo srečanje in 55. Teden slovenske drame (*Kje mi živimo*, *Jata*, *Umetnost vojne/Umetnost miru*). Hkrati je gledališče ostalo močno navzoče v mednarodnem prostoru in nadaljevalo uprizarjanje kakovostnih vsebin zunaj matičnega odra, kar je prispevalo k dostopnosti programa, širjenju občinstev ter utrjevanju umetniške identitete Mladinskega v slovenskem in evropskem kulturnem prostoru.

Zaradi pridobivanja novega občinstva in poglobljanja odnosa z obstoječimi gledalkami_ci smo v letu 2025 nadaljevale_i razvoj **abonmajskih programov** – ob obstoječih, abonmaju **Gledališče ob petih** in **Klubu Mladinsko**, smo uvedle_i **Družinski abonma**, ki omogoča širši dostop do predstav in krepí zvestobo občinstva. **Mlado Mladinsko** je bilo zaradi umetniških vsebin, namenjenih mladim, ključno orodje za širjenje občinstva: na delavnicah, premieri in ponovitvah predstave *Umetnost vojne/Umetnost miru* in na interaktivnih dejavnostih je sodelujočim mladim omogočalo neposreden stik z gledališkim ustvarjanjem, hkrati pa nagovarjalo tiste, ki gledališče sicer le redko obiskujejo. Program smo sistematično povezoval_e_i z različnimi skupnostmi – **lokacijsko s prebivalci Bežigrada in sosednjih četrti**, pa tudi z **ranljivimi skupinami in manjšinami** – in tako širile_i dostopnost naših vsebin, krepile_i občutek pripadnosti gledališču in ustvarjale_i trajnejši odnos z novimi občinstvi. Dopolnitev strateškega pristopa in usmeritev k dostopnosti predstavlja tudi program **Mobilno Mladinsko**, ki omogoča participacijo mladih in drugih občinstev, ki bi gledališče sicer le težko obiskovali, ter neposredno prispeva k širjenju občinstva in utrjevanju povezav z lokalnim in širšim okoljem.

Poseben poudarek smo namenile_i promociji premier, festivalskih dogodkov in abonmajskih programov. Celostno podobo za sezoni 2024/2025 in 2025/2026 smo zasnoval_e_i v sodelovanju z oblikovalsko skupino Grupa Ee (Mina Fina, Ivian Kan Mujezinović, Damjan Ilić). Letna programska publikacija je izšla v nakladi 15.000 izvodov; v njej smo objavile_i kompenzacijske oglase naših partnerjev.

Leta 2025 smo gledališče dejavno povezoval_e_i z lokalnimi in mednarodnimi partnerji, nevladnimi organizacijami, pedagoškimi ustanovami in skupnostmi, kar je prispevalo k temu, da je program dosegel več gledalk_cev, prav tako se je poglobila njegova družbena odmevnost. Med našimi rednimi partnerji so bili: Mesto žensk, Zavod Maska, Zavod Emanat, Zavod Bob, KUD Ljud, Parada ponosa, Gledališče Glej, zavod Divja misel, Zavod Bunker, Motovila, Pekinpah in Via Negativa.

Na področju medijskega in digitalnega marketinga smo zabeležile_i močno prisotnost, vključno z medijskimi objavami doma in v tujini, povezanimi z gostovanji. Aktivno, kontinuirano in načrtno smo sodelovali z novinarkami_ji, televizijo, časopisi in radijem, ki so ključni zapisovalci in skrbniki promoviranja kulture, kar je še bolj utrdilo prepoznavnost našega gledališča. Na družbenih omrežjih (Facebook, Instagram, X, TikTok) smo ustvarjale_i sodobne in interaktivne vsebine, kot so kratki videi, vpogledi v zakulisje, intervjuji, napovednik, podkasti, infografike in objave, optimizirane za ključne besede in trende.

Dostopnost naših programov ostaja strateški cilj gledališča. Leta 2025 smo pridobile_i **goseničarja** za gibalno ovirane obiskovalke_ce, kmalu pa bomo z ureditvijo **zvočne zanke** gluhim in naglušnim omogočile_i lažje spremljanje predstav.

Poleg tega smo nadaljevale_i uprizarjanje predstav z **angleškimi nadnapisi**, s čimer zagotavljamo dostopnost našega programa **tuje govorečim prebivalkam_cem in obiskovalkam_cem Ljubljane**, hkrati pa smo začele_i vzpostavljati **sistem slovenskih nadnapisov**, da bi predstave približale_i tudi **gluhim in naglušnim obiskovalkam_cem** in tako povečale_i inkluzivnost ter raznolikost našega občinstva. Dostopnost je za nas temeljna vrednota in si bomo tudi v prihodnje sistematično prizadevale_i za odpravljanje ovir za obiskovalke_ce.

Leto 2025 je bilo uspešno in dinamično, polno ustvarjalnih projektov, novih programov in dogodkov. Z doslednim sodelovanjem z občinstvom, partnerji in ustvarjalkami_ci smo utrdile_i prepoznavnost Mladinskega ter še naprej gradile_i podlago za rast, širitev občinstva in krepitev inovativnega ter družbeno odgovornega, pomembnega programa.

Realizacija kadrovskega načrta za leto 2025

Vir financiranja	Dovoljeno ali ocenjeno število zaposlenih na dan 1. januarja 2026	Število zaposlenih na dan 1. januarja 2026 (realizacija!)
1. Državni proračun	59	59
2. Proračun občin	1	1
3. ZZZS in ZPIZ		
4. Druga javna sredstva za opravljanje javne službe (npr. takse, pristojbine, koncesnine, RTV-prispevek)		
5. Sredstva od prodaje blaga in storitev na trgu		
6. Nejavna sredstva za opravljanje javne službe		
7. Sredstva prejetih donacij		
8. Sredstva EU ali drugih mednarodnih virov, vključno s sredstvi sofinanciranja iz državnega proračuna		
9. Sredstva proračuna za zaposlene iz prvega, drugega in tretjega odstavka 25. člena Zakona o zdravniški službi (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 15/08 – ZPacP, 58/08, 107/10 – ZPPKZ, 40/12 – ZUJF, 88/16 – ZdZPZD, 40/17, 64/17 – ZZDej-K, 49/18, 66/19 in 199/21) in iz tretjega odstavka 34. člena ZZDej)		
10. Sredstva iz sistema javnih del		
11. Sredstva stabilnega financiranja, raziskovalnih projektov ter sredstva za projekte in programe, namenjene za internacionalizacijo, odprtost in kakovost v izobraževanju in znanosti		

Skupno število vseh zaposlenih (od 1. do 11. točke)	60	60
Skupno število zaposlenih pod 1., 2., 3. in 4. točko	60	60
Skupno število zaposlenih pod 5., 6., 7., 8., 9., 10. in 11. točko		

Struktura zaposlenih po tarifnih skupinah:

Zaposleni, ki jih financira MK	I. – IV. tarif. skup.	V. tarif. skupina	VI. tarif. skupina	VII. tarif. skupina	VIII. tarif. skupina	IX. tarif. skupina	Skupaj
1. Št. zaposlenih na dan	6	6	10	38			60
1. 1. 2026 (a+b)							
a) Št. zaposlenih za določen čas	3	1	3	2			9
b) Št. zaposlenih za nedoločen čas	3	5	7	36			51
Leto 2025							
Št. zaposlenih s krajšim del. časom		2		1			3
Število napredovanj znotraj tarifne skupine	3	3		5			11
Število napredovanj v višjo tarifno skupino (navedite v tarifni skupini pred napredovanjem)							
Število premestitev							
Število upokojitev		1		3			4
Število nadomestnih zaposlitev zaradi upokojitev		1		3			4
Št. odpovedi pogodb o zaposlitvi zaradi poslovnega razloga							

2. Št. zaposlenih, ki so financirani iz drugih virov, na dan 1.1.2026, navedite vir:				1 Mestna občina Ljubljana			1
--	--	--	--	---------------------------	--	--	---

3. Skupaj št. zaposlenih 1. 1. 2026 (1+2)	6	6	10	39			61
--	---	---	----	----	--	--	----

Pregled realizacije števila zaposlenih po letih:

4. Zaposleni, ki jih financira MK	I. – IV. tarif. skup.	V. tarif. skupina	VI. tarif. skupina	VII. tarif. skupina	VIII. tarif. skupina	IX. tarif. skupina	Skupaj
Št. zaposlenih na dan 1. 1. 2022	5	13	7	34			59
Št. zaposlenih na dan 1. 1. 2023	5	12	7	35			59
Št. zaposlenih na dan 1. 1. 2024	6	12	7	34			59

Leta 2025 smo izvedle_i dve novi zaposlitvi, in sicer smo zaposlile_i umetniškega vodjo gledališča ter strokovno sodelavko za področje skupnostnih, mladinskih in evropskih projektov; njeno delovno mesto financira Mestna občina Ljubljana. Vzporedno smo izvedle_i tudi spremembi pri zaposlitvi na področju promocije in marketinga ter odrske sodelavke; na obeh področjih je prišlo do odpovedi in posledično pridobitve dveh novih sodelavcev..

Število zaposlenih ohranjamo v skladu z določbami Ministrstva za javno upravo, ob upoštevanju deleža polnih in krajših delovnih časov. V umetniškem ansamblu smo se morale_i soočiti z nekaterimi odsotnostmi zaradi bolniških odsotnosti in na koncu tudi z izgubo pomembnega člana ansambla (Uroš Maček); zaradi odhoda na drugo delovno mesto je odšla igralka Neda Rusjan Bric. Kader, še posebej v tehničnem sektorju, ostaja podhranjen, zato si prizadevamo za pridobitev dodatnih delovnih mest.

Za nemoteno izvedbo programa smo v vmesnem času kot **zunanjo podporo** najemale_i garderoberko, rekviziterko, videasta, maskerko in pomožno scensko osebje.

Leto 2025 smo bile_i še dodatno primorane_i prilagajati kadrovske kapacitete in jih krepiti, hkrati pa nam je uspelo zagotoviti kontinuiteto pri izvajanju programa in nadgraditi strokovni in umetniški potencial gledališča.

Poročilo o investicijah in nakupu opreme

Leta 2025 smo nabavile_i opredmetena osnovna sredstva, drobni inventar in izvedle_i investicije v skupni višini 70.982,58 EUR.

Izpis aktivnih OS; Izpis OS, okrepitve in oslabitve skupaj				
Selekcija: Inventarna števil. od (1) ZEMLJIŠČE 1574 m2 do (2312) PLESKARSKA LETEV				
Selekcija: Konto od (003000) PATENTI do (041910)				
Selekcija: Leto začetka uporabe: 2025				
INV. ŠT.	NAZIV	KONTO	NV	ŠT. FAK.
2256	INVESTICIJSKA VZDR. DELA V LETU 2025	021000	15.000,00	1.2025
2296	PISARNIŠKI STOL AEROFLEX SIV – BRATUŠ	041800	403,02	1221
2293	STOJALO	041400	712,42	1305
2294	STOJALO	041400	712,41	1305
2295	LETALSKI KOVČEK	041400	924,31	1305
2292	PARNI ČISTILNIK PHILIPS	041100	137,73	1376
2297	PISARNIŠKI STOL AEROFLEX ČRN PIRNAT	041800	379,32	1465
2298	PISARNIŠKI STOL AEROFLEX ČRN – MALIČ	041800	379,31	1465
2299	PRALNI STROJ GORENJE	041900	341,29	1501
2274	KOVČEK ZA PROJEKTOR PANASONIC	041000	395,79	1507
2275	KOVČEK ZA PROJEKTOR PANASONIC	041000	395,79	1507
2276	KOVČEK ZA PROJEKTOR PANASONIC PT	041000	448,15	1507
2277	KOVČEK ZA OBJEKTIV	041000	325,15	1507
2278	KOVČEK ZA OBJEKTIV	041000	325,15	1507
2268	PROJEKTOR PANASONIC	040000	14.908,31	1524
2269	LCD LENS	040000	668,57	1524
2270	LCD LENS	040000	1.589,23	1524
2271	LCD LENS	040000	1.040,00	1524
2259	TERMO TISKALNIK	041000	183,00	166
2260	LICENCA – OLAI BLAGAJNA	003100	919,88	166
2300	MONITOR HP	041000	435,81	1668
2301	MONITOR HP	041000	435,81	1668
2302	MONITOR HP	041000	435,80	1668
2303	MONITOR HP	041000	207,63	1668
2279	KOVČEK ZA ZVOČNIK	041000	398,22	1718
2280	KOVČEK ZA ZVOČNIK	041000	398,22	1718
2281	KOVČEK ZA SUB	041000	449,37	1718

2282	KOVČEK ZA SUB	041000	449,37	1718
2283	KOVČEK ZA OBJEKTIV	041000	338,55	1719
2284	KOVČEK ZA OBJEKTIV	041000	338,55	1719
2285	KOVČEK	041000	271,57	1719
2286	KOVČEK	041000	271,57	1719
2287	KOVČEK	041000	264,26	1719
2288	KOVČEK	041000	264,26	1719
2289	KOVČEK ZA OBJEKTIV PROJEKTORJA	041000	211,90	1761
2290	KOVČEK ZA OBJEKTIV PROJEKTORJA	041000	211,90	1761
2291	KOVČEK ZA OBJEKTIV PROJEKTORJA	041000	211,89	1761
2272	APARAT ZA MEGLO	040000	1.009,88	1796
2310	PLESKARSKA LESTEV	041500	71,07	1870
2311	PLESKARSKA LESTEV	041500	71,07	1870
2312	PLESKARSKA LESTEV	041500	49,86	1871
2273	STOPNIŠČNI VZPENJALNIK	040000	6.662,75	1893
2304	KOVČEK UNIQUE	041000	309,41	1921
2305	MAKITA – BRUSILNIK	041000	161,24	1956
2306	PROMO MAKITA – VIJAČNIK	041000	224,69	1956
2307	PROMO MAKITA – VIJAČNIK	041000	224,68	1956
2308	MAKITA VBODNA ŽAGA	041000	230,57	1956
2309	MAKITA POTOPNA KROŽNA ŽAGA	041000	341,19	1956
2253	AKUMULATORSKI VRTALNIK	041600	269,51	29
2254	AKUMULATORSKA LED SVETILKA	041600	176,58	29
2261	GLAS. INSTRUMENT HARMONIJ	040000	1.570,00	376
2262	SUBWOOFERS	040000	1.553,13	5.2025
2263	SUBWOOFERS	040000	1.552,89	5.2025
2264	LOUDSPEAKER	040000	1.227,99	5.2025
2265	LOUDSPEAKER	040000	1.227,99	5.2025
2255	RAČ. PROGRAM LYMANAGER	003100	4.491,25	51
2266	KLANČINA TELESKOPSKA	040000	861,47	511
2267	ZLOŽLJIVA KLANČINA – MOBILE	040000	924,72	511
2257	MacBook pren. rač. – Brodar	040000	1.121,31	94
2258	SERVER	040000	865,82	94
SKUPAJ			70.982,58	

Tehnična oprema gledališča je že dalj časa zastarela, kar je vse leto predstavljalo nenehne izzive pri zagotavljanju potreb za izvedbo predstav. Kljub temu nam je leta 2025 uspelo pomembno izboljšati tehnične zmogljivosti in vzdrževanje.

V posebno veselje nam je nakup zelo kakovostnega projektorja, ki omogoča izjemno kakovostne projekcije, hkrati pa izvajanje vaj in predstav, ki vključujejo video vsebine; to je bilo doslej mogoče le, če smo opremo najemale_i. Zaradi nepričakovanih okvar smo kupile_i tudi manjše ozvočenje, kar je zagotovilo stabilno podporo izvedbi programa. Poleg tega smo pridobile_i različne škatle za hranjenje opreme, kable, žarnice in drobne tehnične elemente, s čimer smo olajšale_i logistiko in delo tehnične ekipe.

Na področju vzdrževanja smo izvedle_i naslednje ukrepe: z zamenjavo strehe smo odpravile_i zamakanje v skladišču, uredile_i smo prostore na Pošti in zagotovile_i dodaten prostor za skladiščenje. V okviru zelenega prehoda smo pregledale_i fundus kostumov in skladišče, znova uporabile_i vse primerne elemente in pripravile_i materiale za ponovno uporabo. Poleg tega smo digitalizirale_i sezname scenskih elementov, rekvizitov in kostumov, kar nam omogoča boljšo organizacijo in preglednost.

Da bi izboljšale_i dostopnost, smo kupile_i goseničarja, ki omogoča dostop gibalno oviranim obiskovalkam_cem, kmalu pa bomo uredile_i še zvočno zanko, s čimer bomo naše vsebine približale_i gluhim in naglušnim obiskovalkam_cem. Dostopnost našega programa je za nas temeljna vrednota, saj si želimo, da bi bila umetnost dostopna vsem, ne glede na telesne omejitve ali senzorične izzive, in tudi v prihodnje si bomo sistematično prizadevale_i za odpravljanje ovir za vse obiskovalke_ce.

Z veseljem lahko povemo, da smo področje opreme in vzdrževanja bistveno izboljšale_i, olajšale_i delo tehničnemu sektorju in si postavile_i jasne cilje za nadaljnje nadgradnje v letu 2026. Ključna preostala težava ostajajo električne napeljave v spodnji dvorani, saj so stare, nevarne in nujno potrebne prenove. Redno vzdrževanje ne zadošča več, zato bomo v prihodnjem obdobju začele_i pogajanja o nujni sanaciji.

II. RAČUNOVODSKO POROČILO

1. Pojasnila k računovodskim izkazom Slovenskega mladinskega gledališča za leto 2025

Računovodski izkazi za leto 2025 so sestavljeni na podlagi naslednjih predpisov:

- Zakon o računovodstvu (Uradni list RS 23/99, 30/02-1253, 114/06-ZUE);
- Zakon o javnih financah (Uradni list RS 11/11-UPB4, 110/11 in 46/13, 13/18);
- Navodilo o pripravi zaključnega računa državnega in občinskega proračuna ter metodologije za pripravo poročila o doseženih ciljih in rezultatih neposrednih in posrednih uporabnikov proračuna (Uradni list RS 12/01, 10/06, 8/07 in 102/10);
- Pravilnik o enotnem kontnem načrtu za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava (Uradni list RS 112/09, 58/10, 104/10, 104/11, 97/12, 108/13, 94/14, 100/15, 84/16, 75/17, 79/19);
- Pravilnik o vsebini, členitvi in obliki računovodskih izkazov ter pojasnilih k izkazom za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava (Uradni list RS 134/03 in 34/04, 13/05, 114/06-4631, 138/06 in 120/07);
- Pravilnik o sestavljanju letnih poročil za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava (Uradni list RS 115/02, 21/03, 134/03, 126/04, 120/07, 124/08, 58/10, popr. 60/10, 104/10 in 104/11, 86/16, 80/19);
- Pravilnik o razčlenjevanju in merjenju prihodkov in odhodkov pravnih oseb javnega prava (Uradni list RS 134/03, 34/04, 13/05, 114/06-4631, 138/06, 120/07, 112/09 in 58/10, 97/12, 100/15, 75/17, 82/18);
- Pravilnik o načinu in stopnjah rednega odpisa neopredmetenih dolgoročnih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev (Uradni list RS 45/05, 114/06-4831, 138/06, 120/07, 48/09, 12/09, 58/10, 100/15);
- Pravilnik o načinu in rokih usklajevanja terjatev in obveznosti po 37. členu Zakona o računovodstvu in kapitalskih naložbah (Uradni list RS 108/13);
- Navodilo za uskladitev računovodskih evidenc za uporabnike enotnega kontnega načrta z Zakonom o računovodstvu (Uradni list RS 110/99 in 26/00);
- Zakon o uresničevanju javnega interesa na področju kulture (Uradni list RS št. [77/07](#) uradno prečiščeno besedilo, [56/08](#), [4/10](#), [20/11](#) in [111/13](#));
- Zakon za uravnoteženje javnih financ /ZUJF/ (Uradni list RS, št. [40/2012](#)).

Pri sestavi poročila smo upoštevali tudi pojasnila Ministrstva za finance, pripravljena na osnovi zakonskih in podzakonskih predpisov, pripravljena pojasnila Zveze računovodij, finančnikov in revizorjev ter druge predpise, ki urejajo vodenje poslovnih knjig določenih uporabnikov.

SESTAVNI DELI LETNEGA POROČILA

Letno poročilo določenega uporabnika v skladu z 21. členom Zakona o računovodstvu sestavljata:

- računovodsko poročilo, ki je sestavljeno iz računovodskih izkazov (bilanca stanja, izkaza prihodkov in odhodkov) in računovodskega pojasnila k izkazom, ter
- poslovno poročilo.

V skladu z drugim odstavkom 20. člena Zakona o računovodstvu sta računovodska izkaza določenih uporabnikov:

- bilanca stanja na dan 31. 12. 2025 in
- izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po vrstah dejavnosti od 1. 1. 2025 do 31. 12. 2025.

Po Pravilniku o sestavljanju letnih poročil sta obvezni prilogi k bilanci stanja preglednici, ki ju sestavimo na naslednjih obrazcih:

- Stanje in gibanje neopredmetenih dolgoročnih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev (priloga 1/A k Pravilniku o sestavljanju letnih poročil) in
- Stanje in gibanje dolgoročnih kapitalskih naložb in posojil (priloga 1/B k Pravilniku o sestavljanju letnih poročil).

Obvezna priloga k izkazu prihodkov in odhodkov je tudi:

- Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po vrstah dejavnosti (priloga 3/B k Pravilniku o sestavljanju letnih poročil).

Posebna vrsta predpisanih vrednostnih pojasnil so tako imenovani evidenčni izkazi, ki jih v členih od 21. do 25. določa Pravilnik o sestavljanju letnih poročil. Namenjeni so zagotavljanju podatkov o poslovanju v skladu s pravili. Predložimo jih na obrazcih:

- Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po načelu denarnega toka (priloga 3/A k Pravilniku o sestavljanju letnih poročil),
- Izkaz računa finančnih terjatev in naložb določenih uporabnikov (priloga 3/A-1 k Pravilniku o sestavljanju letnih poročil),
- Izkaz računa financiranja določenih uporabnikov (priloga 3/A-2 k Pravilniku o sestavljanju letnih poročil).

Sestavni del Letnega poročila Slovenskega mladinskega gledališča so še:

- finančno poročilo za leto 2025, ki ga izpolnjujemo za potrebe Ministrstva za kulturo,
- seznam objektov,
- obrazec Elementi za določitev delovne uspešnosti iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu.

Slovensko mladinsko gledališče kot določen uporabnik enotnega kontnega načrta evidentira poslovne dogodke na osnovi:

- prvega odstavka 15. člena Zakona o računovodstvu, v skladu s Slovenskimi računovodskimi standardi – po načelu nastanka poslovnega dogodka, in
- tretjega odstavka istega člena, ki določa, da se prihodki in odhodki priznavajo v skladu z računovodskim načelom denarnega toka.

V bilanci stanja in izkazu prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov so poslovni dogodki evidentirani po načelu nastanka poslovnega dogodka. V izkazu prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po načelu denarnega toka pa so evidenčno izkazani prejemki oziroma izdatki po načelu denarnega toka.

Terjatve in obveznosti med proračunskimi uporabniki je treba uskladiti po 37. členu Zakona o računovodstvu na dan 31. 12. 2025. Terjatve usklajujemo z evidentiranim stanjem obveznosti pri pravnih osebah (javnih zavodih, javnih agencijah in tudi skladih), ki so prejele sredstva iz javnih financ za nabavo oziroma povečanje vrednosti neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev.

Bilanca stanja

na dan 31. 12. 2025

v EUR
(brez
centov)

Členite v skupin e kontov	Naziv skupine kontov	Oznak a za AOP	Znesek	
			Tekočeg a leta	Prejšnjeg a leta
1	2	3	4	5
	A) DOLGOROČNA SREDSTVA IN SREDSTVA V UPRAVLJANJU (002-003+004-005+006- 007+008+009+010+011)	001	459.788	456.919
00	NEOPREDMETENA SREDSTVA IN DOLGOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	002	43.196	27.124
01	POPRAVEK VREDNOSTI NEOPREDMETENIH SREDSTEV	003	24.672	21.025
02	NEPREMIČNINE	004	906.527	891.527
03	POPRAVEK VREDNOSTI NEPREMIČNIN	005	535.769	517.514
04	OPREMA IN DRUGA OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA	006	888.544	886.312
05	POPRAVEK VREDNOSTI OPREME IN DRUGIH OPREDMETENIH OSNOVNIH SREDSTEV	007	818.037	809.506
06	DOLGOROČNE FINANČNE NALOŽBE	008	0	0
07	DOLGOROČNO DANA POSOJILA IN DEPOZITI	009	0	0
08	DOLGOROČNE TERJATVE IZ POSLOVANJA	010	0	0
09	TERJATVE ZA SREDSTVA DANA V UPRAVLJANJE	011	0	0
	B) KRATKOROČNA SREDSTVA; RAZEN ZALOG IN AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE (013+014+015+016+017+018+019+020+021+02 2)	012	522.128	381.394
10	DENARNA SREDSTVA V BLAGAJNI IN TAKOJ UNOVČLJIVE VREDNOSTNICE	013	144	779
11	DOBROIMETJE PRI BANKAH IN DRUGIH FINANČNIH USTANOVAH	014	126.388	36.517

12	KRATKOROČNE TERJATVE DO KUPCEV	015	39.616	28.834
13	DANI PREDUJMI IN VARŠČINE	016	673	1.558
14	KRATKOROČNE TERJATVE DO UPORABNIKOV ENOTNEGA KONTNEGA NAČRTA	017	355.252	284.628
15	KRATKOROČNE FINANČNE NALOŽBE	018	0	0
16	KRATKOROČNE TERJATVE IZ FINANCIRANJA	019	0	0
17	DRUGE KRATKOROČNE TERJATVE	020	55	49
18	NEPLAČANI ODHODKI	021	0	0
19	AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	022	0	29.030
	C) ZALOGE (024+025+026+027+028+029+030+031)	023	0	0
30	OBRAČUN NABAVE MATERIALA	024	0	0
31	ZALOGE MATERIALA	025	0	0
32	ZALOGE DROBNEGA INVENTARJA IN EMBALAŽE	026	0	0
33	NEDOKONČANA PROIZVODNJA IN STORITVE	027	0	0
34	PROIZVODI	028	0	0
35	OBRAČUN NABAVE BLAGA	029	0	0
36	ZALOGE BLAGA	030	0	0
37	DRUGE ZALOGE	031	0	0
	I. AKTIVA SKUPAJ (001+012+023)	032	981.916	838.313
99	AKTIVNI KONTI IZVENBILANČNE EVIDENCE	033	0	0
	D) KRATKOROČNE OBVEZNOSTI IN PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE (035+036+037+038+039+040+041+042+043)	034	392.088	372.956
20	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI ZA PREJETE PREDUJME IN VARŠČINE	035	0	0
21	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO ZAPOSLENIH	036	215.988	198.473

22	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO DOBAVITELJEV	037	63.440	117.697
23	DRUGE KRATKOROČNE OBVEZNOSTI IZ POSLOVANJA	038	44.968	39.816
24	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO UPORABNIKOV ENOTNEGA KONTNEGA NAČRTA	039	1.419	497
25	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO FINANCERJEV	040	0	0
26	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI IZ FINANCIRANJA	041	0	0
28	NEPLAČANI PRIHODKI	042	0	0
29	PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	043	66.274	16.473
	E) LASTNI VIRI IN DOLGOROČNE OBVEZNOSTI (045+046+047+048+049+050+051+052-053+054+055+056+057+058-059)	044	589.827	465.357
90	SPLOŠNI SKLAD	045	0	0
91	REZERVNI SKLAD	046	0	0
92	DOLGOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	047	0	0
93	DOLGOROČNE REZERVACIJE	048	0	0
940	SKLAD NAMENSKEGA PREMOŽENJA V JAVNIH SKLADIH	049	0	0
9410	SKLAD PREMOŽENJA V DRUGIH PRAVNIH OSEBAH JAVNEGA PRAVA, KI JE V NJIHOVI LASTI, ZA NEOPREDMETENA SREDSTVA IN OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA	050	0	0
9411	SKLAD PREMOŽENJA V DRUGIH PRAVNIH OSEBAH JAVNEGA PRAVA, KI JE V NJIHOVI LASTI, ZA FINANČNE NALOŽBE	051	0	0
9412	PRESEŽEK PRIHODKOV NAD ODHODKI	052	0	0
9413	PRESEŽEK ODHODKOV NAD PRIHODKI	053	0	0
96	DOLGOROČNE FINANČNE OBVEZNOSTI	054	0	0
97	DRUGE DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	055	0	528

980	OBVEZNOSTI ZA NEOPREDMETENA SREDSTVA IN OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA	056	465.078	462.209
981	OBVEZNOSTI ZA DOLGOROČNE FINANČNE NALOŽBE	057	0	0
985	PRESEŽEK PRIHODKOV NAD ODHODKI	058	124.750	2.620
986	PRESEŽEK ODHODKOV NAD PRIHODKI	059	0	0
	I. PASIVA SKUPAJ (034+044)	060	981.916	838.313
99	PASIVNI KONTI IZVENBILANČNE EVIDENCE	061	0	0

1. Pojasnilo k bilanci stanja na dan 31. 12. 2025

Bilanca stanja je računovodski izkaz, sestavni del računovodskega poročila, ki prikazuje resnično in pošteno stanje sredstev in obveznosti do njihovih virov v skladu z Zakonom o računovodstvu in Slovenskimi računovodskimi standardi ter Pravilnikom o enotnem kontnem načrtu za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava. Vsebina postavk v bilanci stanja je v skladu s Pravilnikom o vsebini, členitvi in obliki računovodskih izkazov ter s pojasnili k izkazu za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava. Podlaga za sestavo bilance stanja so poslovne knjige.

Bilanca stanja vsebuje podatke o stanju sredstev in obveznosti do njihovih virov ob koncu obračunskega obdobja – na dan 31. 12. 2025. Sredstva in obveznosti do njihovih virov so razčlenjeni glede na vrsto in ročnost. Podatki v obrazcu so izkazani v evrih brez centov.

V skladu s Pravilnikom o računovodstvu SMG in Navodilom o načinu in stopnjah rednega odpisa neopredmetenih dolgoročnih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev se redni odpis opravi pri tistih opredmetenih osnovnih sredstvih, ki so usposobljena za uporabo.

Redni odpis je oblikovanje popravkov vrednosti opredmetenih osnovnih sredstev in neopredmetenih sredstev v poslovnih knjigah za znesek amortizacije, obračunan po letnem obračunu v skladu s Pravilnikom o odpisu. Pri amortiziranju upoštevamo:

- metodo enakomernega časovnega amortiziranja, razen pri drobnem inventarju, ki ga v celoti odpišemo ob nabavi;
- amortizacijsko osnovo, to je nabavno vrednost, popravljeno pri prevrednotenju opredmetenega osnovnega sredstva;
- začetek amortizacije prvi dan naslednjega meseca, potem ko je sredstvo pripravljeno za uporabo, in
- stopnje, določene v pravilniku o odpisu.

Amortizacija se pokriva v breme obveznosti za sredstva, prejeta v upravljanje.

V bilanci stanja na dan 31. 12. 2025 znaša skupni znesek aktive oziroma pasive 981.916 EUR. Vsa sredstva so sredstva v upravljanju. Pregled nabavne, odpisane in sedanje vrednosti neopredmetenih dolgoročnih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev ter stopnja njihove odpisanosti sta razvidna iz dodatnih pojasnil k računovodskim izkazom.

V gledališču poslujemo tudi z gotovino. V ta namen vodimo blagajniški dnevnik. Plačevanje z gotovino je urejeno s Pravilnikom o poslovanju z gotovino in s Pravilnikom o izvajanju zakona o davčnem postopku. Na koncu leta 2025 je bilo v blagajni 143,91 EUR. Znesek je usklajen z blagajniškim dnevnikom.

Stanje sredstev na računu je bilo izkazano v višini 126.388,11 EUR in ta so bila prav tako usklajena z izpisom odprtih postavk – stanje denarnih sredstev na dan 31. 12. 2025 UJP. Stanje odprtih kratkoročnih terjatev do kupcev je bilo izkazano v višini 39.616,40 EUR; vse terjatve so do kupcev v Sloveniji. Višina danih predujmov in varščine je bila 673,00 EUR.

Ločeno smo evidentirali kratkoročne terjatve do uporabnikov enotnega kontnega načrta, katerih ustanoviteljica je občina in država, in to v skupnem znesku 355.251,69 EUR, ter terjatve do ZZZS za refundacijo boleznin, obračunanih pri plačah za december 2025, v skupnem znesku 372,56 EUR. Izkazano je tudi stanje kratkoročnih terjatev do uporabnikov enotnega kontnega načrta, in sicer do Ministrstva za kulturo za znesek plač za december 2025, ki so bile izplačane v začetku januarja 2026, v skupnem znesku 226.910,51 EUR in ustanoviteljice Mestne občine Ljubljana 112.528,62 EUR za programske in materialne stroške in stroške dela.

Kratkoročne obveznosti se nanašajo na obveznosti do zaposlenih za plače za mesec december 2025 in na obveznosti za davke in prispevke na plače, izplačane v januarju 2026, v skupni višini 222.515,27 EUR bruto (prispevki na plače in iz plač, dodatki, nadomestila, dohodnina, kolektivno dodatno pokojninsko zavarovanje, prehrana prevoz).

Med kratkoročnimi obveznostmi iz poslovanja je obveznost za DDV v višini 3.760,00 EUR za mesec december 2025.

Leta 2025 smo ugotovili davek od dobička pravnih oseb in ga obračunali v višini 3.116,14 EUR; obveznost bomo plačali leta 2026.

Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev v Sloveniji so izkazane v višini 62.439,55 EUR, obveznost do dobaviteljev iz tujine v višini 1.000,00 EUR, obveznosti do uporabnikov enotnega kontnega načrta pa v višini 1.418,87 EUR.

V bilančni postavki pasivnih časovnih razmejitev je izkazan znesek v višini 66.274,19 EUR. Nanaša se na prodane vstopnice in abonmaje za predstave, ki bodo odigrane leta 2026, ter na darilne bone, ki bodo prav tako unovčeni leta 2026, ter sponzorska sredstva, ki smo jih pridobili v decembru 2025.

V letu 2025 nismo imeli aktivnih časovnih razmejitev.

Izkaz prihodkov in odhodkov – določenih uporabnikov
od 1. 1. 2025 – 31. 12. 2025

v EUR
(brez
centov)

Členitev podskupin kontov	Naziv podskupine konta	Oznaka za AOP	Znesek	
			Tekočega leta	Prejšnjega leta
1	2	3	4	5
	A) PRIHODKI OD POSLOVANJA (861+862-863+864)	860	4.105.363	3.751.964
760	PRIHODKI OD PRODAJE PROIZVODOV IN STORITEV	861	4.105.363	3.745.635
	POVEČANJE VREDNOSTI ZALOG PROIZVODOV IN NEDOKONČANE PROIZVODNJE	862	0	0
	ZMANJŠANJE VREDNOSTI ZALOG PROIZVODOV IN NEDOKONČANE PROIZVODNJE	863	0	0
761	PRIHODKI OD PRODAJE BLAGA IN MATERIALA	864	0	6.328
762	B) FINANČNI PRIHODKI	865	2.474	2.412
763	C) DRUGI PRIHODKI	866	3.785	3.047
	Č) PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI PRIHODKI (868+869)	867	0	0
del 764	PRIHODKI OD PRODAJE OSNOVNIH SREDSTEV	868	400	0
del 764	DRUGI PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI PRIHODKI	869	0	0
	D) CELOTNI PRIHODKI (860+865+866+867)	870	4.112.021	3.757.423
	E) STROŠKI BLAGA, MATERIALA IN STORITEV (872+873+874)	871	1.222.737	1.274.867
del 466	NABAVNA VREDNOST PRODANEGA MATERIALA IN BLAGA	872	0	0
460	STROŠKI MATERIALA	873	176.388	176.388
461	STROŠKI STORITEV	874	1.040.976	1.098.479
	F) STROŠKI DELA (876+877+878)	875	2.744.537	2.465.510
del 464	PLAČE IN NADOMESTILA PLAČ	876	2.181.507	1.956.903

del 464	PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST DELODAJALCEV	877	322.767	316.413
del 464	DRUGI STROŠKI DELA	878	240.263	192.195
462	G) AMORTIZACIJA	879	0	0
463	H) REZERVACIJE	880	0	0
465	J) DRUGI STROŠKI	881	14.530	12.369
467	K) FINANČNI ODHODKI	882	26	2
468	L) DRUGI ODHODKI	883	2.325	560
	M) PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI ODHODKI (885+886)	884	0	0
del 469	ODHODKI OD PRODAJE OSNOVNIH SREDSTEV	885	0	0
del 469	OSTALI PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI ODHODKI	886	0	0
	N) CELOTNI ODHODKI (871+875+879+880+881+882+883+884)	887	3.984.156	3.753.307
	O) PRESEŽEK PRIHODKOV (870-887)	888	127.866	4.115
	P) PRESEŽEK ODHODKOV (887-870)	889	0	0
del 80	Davek od dohodka pravnih oseb	890	3.116	1.508
del 80	Presežek prihodkov obračunskega obdobja z upoštevanjem davka od dohodka (888-890)	891	124.750	2.607
del 80	Presežek odhodkov obračunskega obdobja z upoštevanjem davka od dohodka (889+890) oz. (890-888)	892	0	0
	Presežek prihodkov iz prejšnjih let, namenjen pokritju odhodkov obračunskega obdobja	893	0	0
	Povprečno število zaposlenih na podlagi delovnih ur v obračunskem obdobju (celo število)	894	60	60
	Število mesecev poslovanja	895	12	12

2. Pojasnila k postavkam izkaza prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov

Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov je predpisan s Pravilnikom o letnih poročilih. Za Slovensko mladinsko gledališče, ki je določen uporabnik, je pomemben 16. člen pravilnika, po katerem zavod ugotavlja in razčlenjuje prihodke in odhodke v skladu z Zakonom o računovodstvu in s Slovenskimi računovodskimi standardi. Pri ugotavljanju prihodkov in

odhodkov obračunskega obdobja smo upoštevali tako načelo denarnega toka kot načelo nastanka poslovnega dogodka.

Prihodke od prodaje blaga in storitev iz naslova izvajanja javne službe je Slovensko mladinsko gledališče ustvarilo s prodajo vstopnic in abonmajev (npr. Gledališče ob petih, Klub Mladinsko) za ogled predstav v matični hiši in na gostovanjih.

Med prihodki so izkazani tudi prihodki, ki smo jih pridobili s tehničnimi storitvami, različnimi kompenzacijami in koprodukcijami, nekaj s prodajo gledaliških listov, nekaj pa je bilo sponzorskih sredstev in donacij.

Med stroški materiala so izkazani stroški za material, porabljen za izdelavo scenografij in kostumov za predstave, stroški za pisarniški material, stroški za električno energijo in energijo za ogrevanje, stroški za porabljeno vodo in strokovno literaturo, material, porabljen za vzdrževanje, potrošni material za predstave v nastajanju in za tekoče predstave. Del stroškov se nanaša na nakup novih delovnih oblek in sanitetnega materiala. Stroški za material so leta 2025 znašali skupaj 181.761,41 EUR.

K stroškom storitev sodijo stroški za telefon, poštnine, fotografske storitve, za storitve sprotnega vzdrževanja, stroški za propagando, objave, tiskarske storitve ter storitve fotokopiranja in vezav, najemnine, investicijska vzdrževanja, stroški za varovanje na predstavah, najemnine, provizije, stroški za izobraževanje in seminarje, stroški za prevajanje, lektoriranje, odvetniške, svetovalne in računalniške storitve, prevoze doma in v tujini, potni stroški za službene poti zaposlenim, avtorski honorarji, študentsko delo, izplačila po podjemnih pogodbah, stroški za reprezentanco ... Stroški za storitve so leta 2025 znašali skupaj 1.040.975,60 EUR.

Med stroški dela, ki so za leto 2025 znašali 2.744.537,33 EUR, so izkazane plače in nadomestila zaposlenim z dodatki, prispevki na plače, regres za letni dopust, redna delovna uspešnost, jubilejne nagrade in odpravnine ob upokojitvi.

Amortizacija se v celoti pokriva v breme obveznosti za sredstva, prejeta v upravljanje, zato se v izkazu prihodkov in odhodkov ne prikaže. Obračunana amortizacija je bila v višini 54.326,44 EUR.

Med drugimi stroški so izkazani stroški za mednarodne članarine, tantieme, takse in pristojbine v višini 14.530,43 EUR. Finančni odhodki v višini 26,05 EUR za nastale obresti in drugi odhodki za leto 2025 so znašali 2.324,84 EUR.

Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po vrstah dejavnosti

1. 1. 2025 – 31. 12. 2025

v EUR
(brez
centov)

Členitev podskupin kontov	Naziv podskupine konta	Oznaka za AOP	Znesek	
			ZNESEK- Prihodki in odhodki za izvajanje javne službe	ZNESEK- Prihodki in odhodki od prodaje blaga in storitev na trgu
1	2	3	4	5
	A) PRIHODKI OD POSLOVANJA (661+662-663+664)	660	4.105.363	0
760	PRIHODKI OD PRODAJE PROIZVODOV IN STORITEV	661	4.105.363	0
	POVEČANJE VREDNOSTI ZALOG PROIZVODOV IN NEDOKONČANE PROIZVODNJE	662	0	0
	ZMANJŠANJE VREDNOSTI ZALOG PROIZVODOV IN NEDOKONČANE PROIZVODNJE	663	0	0
761	PRIHODKI OD PRODAJE BLAGA IN MATERIALA	664	6.328	0
762	B) FINANČNI PRIHODKI	665	2..74	0
763	C) DRUGI PRIHODKI	666	3.785	0
	Č) PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI PRIHODKI (668+669)	667	400	0
del 764	PRIHODKI OD PRODAJE OSNOVNIH SREDSTEV	668	0	0

del 764	DRUGI PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI PRIHODKI	669	0	0
	D) CELOTNI PRIHODKI (660+665+666+667)	670	4.112.021	0
	E) STROŠKI BLAGA, MATERIALA IN STORITEV (672+673+674)	671	1.222.737	0
del 466	NABAVNA VREDNOST PRODANEGA MATERIALA IN BLAGA	672	0	0
460	STROŠKI MATERIALA	673	181.761	0
461	STROŠKI STORITEV	674	1.040.976	0
	F) STROŠKI DELA (676+677+678)	675	2.744.537	0
del 464	PLAČE IN NADOMESTILA PLAČ	676	2.181.507	0
del 464	PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST DELODAJALCEV	677	322.767	0
del 464	DRUGI STROŠKI DELA	678	240.263	0
462	G) AMORTIZACIJA	679	0	0
463	H) REZERVACIJE	680	0	0
465	J) DRUGI STROŠKI	681	14.530	0
467	K) FINANČNI ODHODKI	682	26	0
468	L) DRUGI ODHODKI	683	2.325	0
	M) PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI ODHODKI (685+686)	684	0	0
del 469	ODHODKI OD PRODAJE OSNOVNIH SREDSTEV	685	0	0
del 469	OSTALI PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI ODHODKI	686	0	0

	N) CELOTNI ODHODKI (671+675+679+680+681+682+683+684)	687	3.984156	0
	O) PRESEŽEK PRIHODKOV (670-687)	688	127.866	0
	P) PRESEŽEK ODHODKOV (687-670)	689	0	0
del 80	Davek od dohodka pravnih oseb	690	3.116	0
del 80	Presežek prihodkov obračunskega obdobja z upoštevanjem davka od dohodka (688-690)	691	124.750	0
del 80	Presežek odhodkov obračunskega obdobja z upoštevanjem davka od dohodka (689+690) oz. (690-688)	692	0	0
	Presežek prihodkov iz prejšnjih let, namenjen pokritju odhodkov obračunskega obdobja	693	0	0

3. Pojasnila k izkazu prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po vrstah dejavnosti

V skladu z drugim odstavkom 23. člena Pravilnika o letnih poročilih je treba poleg izkaza prihodkov in odhodkov izpolniti še obrazec Prihodki in odhodki določenih uporabnikov po vrstah dejavnosti. Odhodki in prihodki po vrstah dejavnosti so razčlenjeni na javno službo in tržno dejavnost.

Po 22. členu Zakona o zavodih so kot javne službe z zakonom oziroma odlokom občine ali mesta določene tiste dejavnosti, katerih trajno in nemoteno opravljanje zagotavlja v javnem interesu država, občina ali mesto. Torej je dejavnost javne službe tista, ki je kot taka določena z zakonom ali odlokom na podlagi zakona.

Leta 2025 nismo imeli prihodkov tržne dejavnosti, prav tako ne odhodkov tržne dejavnosti, zato nismo uporabljali sodil za razmejevanje javne službe od prodaje blaga in storitev na trgu.

Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po načelu denarnega toka

1. 1. 2025 – 31. 12. 2025

v EUR
(brez
centov)

Členite v kontov	Naziv konta	Oznak a za AOP	Znesek	
			Tekoče ga leta	Prejšnje ga leta
1	2	3	4	5
	I. SKUPAJ PRIHODKI (402+431)	401	4.006.116	3.731.868
	1. PRIHODKI ZA IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE (403+420)	402	4.006.116	3.731.768
	A. Prihodki iz sredstev javnih financ (404+407+410+413+418+419)	403	3.725.325	3.466.900
	a. Prejeta sredstva iz državnega proračuna (405+406)	404	3.324.944	3.118.098
del 7400	Prejeta sredstva iz državnega proračuna za tekočo porabo	405	3.324.944	3.118.098
del 7400	Prejeta sredstva iz državnega proračuna za investicije	406	0	0
	b. Prejeta sredstva iz občinskih proračunov (408+409)	407	400.382	348.802
del 7401	Prejeta sredstva iz občinskih proračunov za tekočo porabo	408	350.222	298.826
del 7401	Prejeta sredstva iz občinskih proračunov za investicije	409	50.160	49.976
	c. Prejeta sredstva iz skladov socialnega zavarovanja (411+412)	410	0	0
del 7402	Prejeta sredstva iz skladov socialnega zavarovanja za tekočo porabo	411	0	0
del 7402	Prejeta sredstva iz skladov socialnega zavarovanja za investicije	412	0	0
	d. Prejeta sredstva iz javnih skladov in agencij (414+415+416+417)	413	0	0
del 7403	Prejeta sredstva iz javnih skladov za tekočo porabo	414	0	0
del 7403	Prejeta sredstva iz javnih skladov za investicije	415	0	0
del 7404	Prejeta sredstva iz javnih agencij za tekočo porabo	416	0	0
del 7404	Prejeta sredstva iz javnih agencij za investicije	417	0	0

del 740	e. Prejeta sredstva iz proračunov iz naslova tujih donacij	418	0	0
741	f. Prejeta sredstva iz državnega proračuna iz sredstev proračuna Evropske unije	419	0	0
	B) Drugi prihodki za izvajanje dejavnosti javne službe (422+423+487+424+425+426+427+428+488+489+490+429+430)	420	280.791	264.968
del 7102	Prejete obresti	422	3.008	2.334
7100	Prihodki od udeležbe na dobičku in dividend ter presežkov prihodkov nad odhodki	423	0	0
7103	Prihodki od najemnin, zakupnin in drugi prihodki od premoženja	487	0	0
7141	Drugi tekoči prihodki iz naslova izvajanja javne službe	424	249.751	234.644
72	Kapitalski prihodki	425	0	0
730	Prejete donacije iz domačih virov	426	28.032	27.644
731	Prejete donacije iz tujine	427	0	0
732	Donacije za odpravo posledic naravnih nesreč	428	0	0
782	Prejeta sredstva iz proračuna EU iz strukturnih skladov	488	0	0
783	Prejeta sredstva iz proračuna EU iz Kohezijskega sklada	489	0	0
784	Prejeta sredstva iz proračuna EU za izvajanje centraliziranih in drugih programov EU	490	0	0
786	Ostala prejeta sredstva iz proračuna Evropske unije	429	0	0
787	Prejeta sredstva od drugih evropskih institucij in iz drugih držav	430	0	0
	2. PRIHODKI OD PRODAJE BLAGA IN STORITEV NA TRGU (432+433)	431	0	0
7130	Prihodki od prodaje blaga in storitev na trgu	432	0	0
del 7102	Prejete obresti	433	0	0
	II. SKUPAJ ODHODKI (438+481)	437	4.073.054	3.851.030
	1. ODHODKI ZA IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE (439+447+453+464+465+466+467+468+469+470)	438	4.073.054	3.851.030
	A. Plače in drugi izdatki zaposlenim (440+441+442+443+444+445+446)	439	2.382.991	2.176.952
del 4000	Plače in dodatki	440	2.117.189	1.958.568

del 4001	Regres za letni dopust	441	117.217	74.181
del 4002	Povračila in nadomestila	442	81.646	78.178
del 4003	Sredstva za delovno uspešnost	443	58.314	57.046
del 4004	Sredstva za nadurno delo	444	0	0
del 4005	Plače za delo nerezidentov po pogodbi	445	0	0
del 4009	Drugi izdatki zaposlenim	446	8.626	8.797
	B. Prispevki delodajalcev za socialno varnost (448+449+450+451+452)	447	376.549	338.661
del 4010	Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje	448	178.468	163.790
del 4011	Prispevek za zdravstveno zavarovanje	449	152.893	134.343
del 4012	Prispevek za zaposlovanje	450	2.334	3.992
del 4013	Prispevek za starševsko varstvo	451	2.156	6.636
del 4013	Prispevek za dolgotrajno oskrbo	491	9.088	6.636
del 4015	Premije kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja, na podlagi ZKDPZJU	452	31.610	28.899
	C. Izdatki za blago in storitve za izvajanje javne službe (454+455+456+457+458+459+460+461+462+463)	453	1.249.748	1.297.834
del 4020	Pisarniški in splošni material in storitve	454	239.916	243.299
del 4021	Posebni material in storitve	455	94.270	90.140
del 4022	Energija, voda, komunalne storitve in komunikacije	456	103.457	102.218
del 4023	Prevozni stroški in storitve	457	76.082	31.559
del 4024	Izdatki za službena potovanja	458	46.092	73.363
del 4025	Tekoče vzdrževanje	459	28.574	33.526
del 4026	Poslovne najemnine in zakupnine	460	62.083	60.506
del 4027	Kazni in odškodnine	461	0	0

del 4029	Drugi operativni odhodki	463	599.274	663.222
403	D. Plačila domačih obresti	464	0	0
404	E. Plačila tujih obresti	465	0	0
410	F. Subvencije	466	0	0
411	G. Transferi posameznikom in gospodinjstvom	467	0	0
412	H. Transferi neprofitnim organizacijam in ustanovam	468	0	0
413	I. Drugi tekoči domači transferji	469	0	0
	J. Investicijski odhodki (471+472+473+474+475+476+477+ 478+479+480)	470	63.765	37.583
4200	Nakup zgradb in prostorov	471	0	0
4201	Nakup prevoznih sredstev	472	0	0
4202	Nakup opreme	473	48.765	37.583
4203	Nakup drugih osnovnih sredstev	474	0	0
4204	Novogradnja, rekonstrukcija in adaptacije	475	0	0
4205	Investicijsko vzdrževanje in obnove	476	15.000	0
4206	Nakup zemljišč in naravnih bogastev	477	0	0
4207	Nakup nematerialnega premoženja	478	0	0
4208	Študije o izvedljivosti projektov, projektna dokumentacija, nadzor, investicijski inženiring	479	0	0
4209	Nakup blagovnih rezerv in intervencijskih zalog	480	0	0
	2. ODHODKI IZ NASLOVA PRODAJE BLAGA IN STORITEV NA TRGU (482 + 483+ 484)	481	0	0
del 400	A. Plače in drugi izdatki zaposlenim iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu	482	0	0
del 401	B. Prispevki delodajalcev za socialno varnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu	483	0	0
del 402	C. Izdatki za blago in storitve iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu	484	0	0
	III/1 PRESEŽEK PRIHODKOV NAD ODHODKI (401-437)	485	0	0
	III/2 PRESEŽEK ODHODKOV NAD PRIHODKI (437-401)	486	66.937	119.162

4. Pojasnila k postavkam izkaza prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po načelu denarnega toka ter pojasnila k finančnemu poročilu za leto 2025

Izkaz prihodkov in odhodkov po načelu denarnega toka je namenjen spremljanju javnofinančnih prihodkov in odhodkov. To pomeni, da mora pravna oseba, tj. določen uporabnik, pri priznavanju prihodkov in odhodkov upoštevati računovodsko načelo denarnega toka – plačane realizacije. Tako zbrani podatki so potrebni za spremljanje gibanja sredstev javnih financ na ravni države in občine. Sestavna dela tega izkaza sta izkaz računa finančnih terjatev in izkaz računa financiranja določenih uporabnikov.

Ker se pri izkazovanju prihodkov in odhodkov po načelu denarnega toka upošteva le denarni tok, se podatki razlikujejo od podatkov, izkazanih v obrazcu prihodkov in odhodkov po obračunskem načelu po nastanku dogodka. Izkaz prihodkov in odhodkov po načelu denarnega toka vsebuje podatke, razmejene po vrstah dejavnosti, in sicer javna služba in tržna dejavnost.

V izkazu prihodkov in odhodkov po načelu denarnega toka je izkazano zmanjšanje sredstev na računu v višini 66.937,14 EUR.

Za stroške dela po denarnem toku smo v obračunskem obdobju porabili 2.5759539,92 EUR. Na dolgotrajni bolniški odsotnosti je bilo nekaj zaposlenih, zato smo lahko izplačali delovno uspešnost iz naslova povečanega obsega dela v višini 15.470,84 EUR, kar se pokriva iz zneska refundiranih bolezni.

Odhodki za avtorske honorarje obsegajo plačila po sklenjenih avtorskih pogodbah za igranje v predstavah in plačila za avtorska dela pri nastajanju predstav, osebam, ki še imajo status študenta, pa plačujemo avtorske honorarje preko študentskega servisa. Leta 2025 je znašal strošek avtorskih in honorarjev 395.777,37 EUR, stroški za študentsko delo pa so bili 59.238,26 EUR.

Kadar ne gre za avtorsko delo, sodelavcem za opravljeno delo izplačujemo po podjemnih pogodbah. Strošek le-teh je bil leta 2025 v višini 7.328,58 EUR.

Najemnino plačujemo za poslovni prostor v središču Ljubljane, tj. za »Prodajno galerijo« na Trgu francoske revolucije 5, namenjen prodaji vstopnic, in sicer v višini 3.096,72 EUR na leto, in v znesku 36.287,99 EUR za najem prostora (Pošta) v lasti Gospodarskega razstavišča, ki ga potrebujemo za vaje, predstave in skladišče.

Investicijski odhodki se nanašajo na nakup opreme, ki jo potrebujemo za nemoteno uprizarjanje gledaliških predstav.

Konec leta 2025 so bile vse investicije realizirane. Vir zanje smo dobili od Mestne občine Ljubljana, delno pa smo ga zagotovili iz presežka prihodkov nad odhodki iz preteklih let.

II. DODATNA POJASNILA NEKATERIH PODATKOV V RAČUNOVODSKIH IZKAZIH

1. Sodila, uporabljena za razmejevanje prihodkov in odhodkov na dejavnost javne službe ter dejavnost prodaje blaga in storitev na trgu

Prihodki za opravljanje javne službe se nanašajo na prodane vstopnice za predstave, prodajo publikacij in na gledališka gostovanja (odkup predstav) v Sloveniji in tujini. Leta 2025 nismo imeli tržne dejavnosti.

Prihodki in odhodki so izkazani v skladu s Slovenskimi računovodskimi standardi, ki veljajo za nepridobitne organizacije. Prihodki od prodaje blaga in storitev iz naslova izvajanja javne službe so prihodki, ki jih zaračunamo za ogled predstav v matični hiši in na gostovanjih.

2. Oblikovanje dolgoročne rezervacije (namen in poraba dolgoročnih rezervacij)

V Slovenskem mladinskem gledališču ne oblikujemo dolgoročnih rezervacij.

3. Izkazovanje presežka odhodkov nad prihodki v bilanci stanja ter izkazu prihodkov in odhodkov

Leta 2025 je gledališče izkazalo presežek prihodkov nad odhodki v višini 127.865,67 EUR, ki se je po obračunu davka od dobička pravnih oseb zmanjšal za 3.116,14 EUR. Presežek prihodkov nad odhodki po obračunu davka od dohodkov pravnih oseb za leto 2025 znaša 124.749,53 EUR.

4. Metoda vrednotenja zalog gotovih proizvodov in zalog nedokončane proizvodnje

Zalog v naši organizaciji ne vodimo. Nabavljeni material takoj uporabimo pri predstavah, in sicer ga predelamo in uporabimo za gledališke oziroma scenske elemente ali za izdelavo ali obnovo kostumov in rekvizitov. Veliko potrošnega materiala potrebujemo za rekvizite na vajah in pri uprizarjanju predstav.

5. Podatki o stanju neporavnanih terjatev in ukrepih za njihovo poravnavo oziroma razlogih za neplačila

Na dan 31. 12. 2025 je bilo stanje na kontu terjatev do domačih kupcev 22.704,55 EUR. Na kontu terjatev do uporabnikov proračuna države in občine je bilo konec leta 2025 izkazanih 354.879,13 EUR. Tu so evidentirane terjatve do kupcev, katerih ustanoviteljica je občina ali država, v višini 15.440 EUR, kratkoročne terjatve do občine v višini 112.528,62 EUR za programske stroške in pozitivne obresti na stanje, ter kratkoročne terjatve za plače za mesec december 2025 v višini 226.910,51 EUR, ki jih financira Ministrstvo za kulturo in so bile izplačane januarja 2026.

Kratkoročne terjatve do kupcev bodo poravnane v začetku leta 2026, ker so bile zaračunane storitve opravljene decembra 2025 in ker imajo proračunski uporabniki 30-dnevni rok za plačilo.

6. Podatki o obveznostih, ki so do konca poslovnega leta zapadle v plačilo, in vzroki za neplačila

Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev so bile na dan 31. 12. 2025 izkazane na kontu obveznosti do dobaviteljev v Sloveniji, in sicer v višini 63.597,05 EUR, do dobaviteljev v tujini pa 1.000,00 EUR, datum plačila v letu 2026.

Ločeno vodimo evidenco obveznosti do dobaviteljev, katerih ustanoviteljica je država ali občina. Na dan 31. 12. 2025 je bilo evidentiranih 1.261,37 EUR obveznosti.

Stanje denarnih sredstev na računu konec leta 2025 je bilo 126.388,11 EUR. Stanje na podračunu je usklajeno z Upravo RS za javna plačila.

7. Viri sredstev, uporabljenih za vlaganje v opredmetena osnovna sredstva, neopredmetena dolgoročna sredstva in dolgoročne finančne naložbe (kapitalske naložbe in posojila)

Za nove nabave osnovnih sredstev oziroma za vlaganje v opredmetena osnovna in neopredmetena dolgoročna sredstva smo prejeli namenska sredstva Mestne občine Ljubljana, ki je naša ustanoviteljica, del sredstev za pokrivanje nakupa pa smo zagotovili iz presežka prihodkov nad odhodki iz preteklih let. Porabo sredstev v ta namen nam je s sklepom odobril Svet zavoda SMG.

8. Naložbe prostih denarnih sredstev

Na koncu leta gledališče nima prostih denarnih sredstev.

9. Razlogi za pomembnejše spremembe stalnih sredstev

Vsa sredstva so sredstva v upravljanju.

Na koncu leta 2025 je bilo stanje na kontu obveznosti za sredstva, prejeta v upravljanje, 465.077,93 EUR.

Presežek prihodkov nad odhodki iz leta 2025 je bil usklajen z Mestno občino Ljubljana. Stanje na kontu 980 se je zmanjšalo za amortizacijo gradbenih objektov in opreme v višini 54.326,44 EUR, povečalo pa za 50.000,00 EUR za nakup funkcionalne opreme gledališča in investicijsko vzdrževanje. Sredstva v višini 7.195,019 EUR smo porabili za nakup osnovnega sredstva, in sicer iz presežka prihodkov nad odhodki preteklih let in del tekočih prihodkov.

10. Podatki o pomembnejših opredmetenih osnovnih sredstvih in neopredmetenih dolgoročnih sredstvih

Leta 2025 smo nabavili in dogradili neopredmetena osnovna sredstva, opredmetena osnovna sredstva in opravili investicijsko vzdrževanje, skupaj v višini 57.195,19 EUR. Nabavili smo osnovna sredstva (monitorje, pisarniške stole, prenosne računalnike, računalniško tonsko zvočno opremo, ojačevalnik zvočne opreme, pralni stroj, mikrofone, oddajnike, stroj za umetno meglo, projektor, kovčke, ...).

Amortizacija je obračunana v skladu s predpisi, ki so bili objavljeni v Uradnem listu. Leta 2025 se je vrednost vlaganj v osnovna sredstva povečala iz sredstev financerja za izvajanje javne službe, in sicer iz sredstev, ki jih je prispevala Mestna občina Ljubljana.

Neopredmetena in opredmetena osnovna sredstva amortiziramo po metodi enakomernega časovnega amortiziranja.

Ljubljana, 31. 1. 2026

Svet zavoda SMG je na svoji 2. redni seji, 4. 2. 2026, soglasno potrdil Letno poročilo za leto 2025.